علی اکرم

ظلال الهام

١٣٠٤-١٣٢٤

صباح مطبعه‌سی

بابعالی جاده‌سنده نومرو ٧

١٣٢٧

(صباح) مطبعه‌سی باب عالی جاده‌سی نومرو ۷

مقدمه

کزر سمای خیالمده خنده‌ریز غرام ،
کشاده بال ازل بر ملیکهٔ الهام :

جمالی شعلهٔ وحدتله لمعه‌پاش سرور ،
مآلی نور حقیقتله منجلی ، مغرور ؛

کوزنده پرتو معنی ، یوزنده فیض بقا ،
دلنده روح محبت ، لبنده ذکر خدا ،

اوچار اوچار طولاشیر فسحه‌زار اکوانی ،
ایدر ملکلری حیران لقای تابانی ؛

قانادلرندن ایدوب موجه موجه نور ایثار ،
دوکر فضالره بر کهکشان انجم بار !

بوتون محاسن عالم اوچار جمالندن ،
بوتون معالیٔ مولی کلیر مآلندن . . . .

بنم بو الـٓهة الحسنه منجذب ، مفتون
اولان حیاتم او کاینچه‌سنده زار وزبون :

طوتار جناحمی بیلک لوحهٔ بلند جهان .
اولور روانمه عاکس شفق الوان !

قانادلرندهکی انواری طوپلادم آلیرم ،
لطائف ابدیتله مست جان قالیرم . . .

فقط ملیکه‌می تصویره میل ایدنجه قلم ،
لسان حس وخیالم قالیر همان ابکم :

اورر جناحنی کوکلردن اعتلا ایلر ،
اثیر حسنی خیالمدن اخفا ایلر ؛

ایدنجه عرشه تعالی اوشعر خنده حیات ،
دوشر صحائفه انجق ظلال الهامات !

استانبول ٧ مارت ١٣٢١

کمال زاده
علی اکرم

هر شاعرك مجموعهٔ اشعاری كتاب حیاتیدر. مجموعه‌سنك ترتیب صحایفنده بیله نفحهٔ شعرندن برشمه بولندیرمق ایستر . ماضینك كاهیجه خندان چهرهٔ خاطرات واكثر كریان لقای تأملات اولان خیالات دورا دوری روان شاعر ایچون دها آنیس ومشفق ایسه اسكی اثرلرینی مجموعه‌سنك ایلك صحیفه‌لرینه یرلشدیرر . حالك . . . اوماضی طبیعت و آتی سیما آن حسیاتك تأثرلری غرامیات اولین انجلا كبی قلب شاعره كوره تحسسات بعیده‌دن زیاده‌جه رحیم وشفقت پرور بولنیورسه یكی شعرلرینه جنان نوحسیانی كبی دیوانچهٔ عمرینك اولین صفحاتنی عرض ایدر . كتاب حیاتك هیچ بر صحیفه‌سنی دیكرندن تفریق ایده‌مه‌ین ، هانكی سطرده بر آز دها زیاده اغلامق ، هانكی كلمه‌ده بر نبذه فضله‌جه كولمك نصیدهٔ ازلیهٔ روح مجروحی بولوندوغنی تعیین ایده‌بیلمكدن بتون قاصریت فكر و وجدانیله عاجز قالان بیچاره كریان فطرت شاعرلر ایسه مجموعهٔ اشعارینی هیچ بر ترتیبه تابع طوته‌مازلر . ایشته « ظلال الهام » بوعجز طبیعی‌یه‌ده دوچار اولدی . شعرلرده هیچ بر ترتیب كوزه‌دیله‌مه‌مش ویالكز هر شعرك تاریخ نظمی كوسترلمكله اكتفا اولنمشدر .

تحمید ونعت وترضیه

ای خالق روح بخش ماکان
نظام فضای نور امکان

جانبخش حیات وقلب عالم
خلاق جلیل عقل ووجدان

رحمك سنك انس وجانه ساری
لطفك سنك آسمانده تابان

اسرارکی سویلیور کواکب
انوارکه کائنات حیران

عرشکده کمال قدرتکدن
پران اولیور شموس عرفان

انسانلره لطف ورحم وعدلك
اولمقده من الازل نمایان

سنسك که جهان جهلی ایتدك
اسلام ایله غبطه بخش ازمان

سنسك كه رسول مجتبایی
قیلدك بزه مقتدای ایمان

چشمنده ضیای رب اقدس
وجهنده مآل فیض رحمان

قلبنده كرامت نبوت
قولنده مقال حق فرقان

نزدنده ملائك حقیقت
دستنده سیوف اهل ایمان

دنیایه طلوع ایدنجه اولدی
اوهام جهان جهان پریشان

ای رب فضای لا تناهی
اوصافكه هیچ اولورمی پایان

سنسك كه چهار یاره ویردك
بی حدونهایه عزم واذعان

سنسك كه سیوف دین حقی
آفاقده ایلدك درخشان

انوار نجوم شرع غرا
كوكلری ایلشدی خندان

اولمشدی شوعالم اللی ییلده
یوز بیك سنه‌دن زیاده شادان

تاریخ جهانه دین حقك
اولمش ابداً صحیفهٔ شان

سنسك که ضیای حکمتکدن
عالملری ایلدك فروزان

سبحانك یا مجیر کل
سبحانك یا الٓهه منان

کماله مرثیه

— ١ —

ای پنجه‌سنده جان ازیلن شیر خونفشان !
ای تیغی عمری پاره‌لین موت بی امان !
سندن بکا توارد ایدن یأس ومحنتی
وجدانم اولسه اکلایه‌ماز کیمسه برزمان ،
کوکلمده‌کی کدورتی بالله سویلمز
وحی جلیل حقه سوزم اولسه ترجمان ؛
فریاد وآهه قالماسه کوکلمده اقتدار ،
درك ایتمز اولسه وارلغمی عقل ناتوان ،
بن قلبی یأس ایله یرندن سوکوب ینه
جانکاهه منعطف المه ایلرم نشان !
اللهه جانمی ویره‌رك فکر ایدرده بن
مدهش حقیقتی بولورم حق قدر عیان !
اولسه‌مده ناله‌م ایرمیه‌جك منتهاسنه :
روحم حزین ایده‌جك تاابد فغان !
هرکس جهانده شدتکه اوغرار ای اجل ،
بن اوغرادم خیانتکه ای عدوی جان :
شمشیر ظالمی یاره‌لی برقلبه صاپلاتك
اولدی بابام بیوکلکنه طویمدن جهان !
بر رکن اعظمی ییقیلوب آدمیتك ،
کوجدی بوکون ولی حقیقیسی امتك !

— ٢ —

حقا که بر ولی ایدك ای اكمل امام ،
اما حمیت اولمش ایدی مرشدك مدام :
حریتی ، عدالتی ، شان حمیتی
هر یرده دائما ایدرك مبدأ كلام
احیایه فكرینی شو صغوق قانلی ملتك
افنای جسم وجان ایله ایلردك اهتمام ؛
كوستردیكك طریق سلامتده شوق ایله ،
زنجیر ظلمه باغلی ایكن ایلدك دوام ؛
بر كیمسه اولمامشدی سكا بزده مقتدا ،
نور آلمادن كونش كبی صاچدك ضیای تام ؛
براویلهذوالفقارایدی دستكده خامه كیم [*]
قان آغلادقجه ایلدی ملیت ابتسام !
قولكله فعلك ایتمدی بر كره اختلاف ؛
نامك كبی كمال ایدك ای شاعر بنام .
كیم كیرسه وجه پاككی حیران اولوب سكا ،
تا جان اوندن ایلر ایدی عرض احترام ،
كیم دیكلدیسه نطقكی مفتون اولوب دیدی :
البت بو كون شو امت ایچون ذاتیدر امام .

ایواه غائب اولدی نظرلردن اول وجود ،
شمدی سمادن ایلیور اجداد آكا سجود !

---

[*] مرحوم اكثریت اوزره لعل ایله یازی یازاردی .

قارشیمده کیمدر ایکابه‌رك جان ویرن خیال؛
آغوشنه وجود آرایان جسم بی مجال؟
کیمدر شوزنکی کل کی صولمش طونوق قمر؟
کیمدر شو روحی وجهنه کلمش اوچوق جمال؟
آنلهی، ملتی آکیور شوق ایله مدام، [*]
محصول عمرینی صورار اما لسان حال.
اولادینك محبتی اولمش ده بر ملك،
طورمش باشنده رحلتنه ویرمز احتمال!
معنا قندن آغلایه‌رق عرشه اوچه‌نده؛
روحیله خالقه کیده‌جك جانلی بر مآل!
بر بویله آنلی شانلی شهید مقدسك
روح نجیبه موتی اولور باعث ملال؟
کیمدر بوشان و حزنك ایچنده یاتان وجود
کیم رفته رفته جان غریبی بولور زوال؟
نور ازلیدرکه قیلار اصلنه رجوع؟
یا فکر حقیدرکه ایدر عرشه انتقال؟
مطلق بو بر حیات ابد درکه منقلب:
انسان بو رتبه‌عزت ایله ایتمز ارتحال...
سنسك اوکوردیکم متألم خیال آه،
ای محترم پدر، نیچون اولمقده‌سك تباه؟

---

[*] مرحوم آنلهنه قاووشدیغی زمان بریمز یاننده بولنه‌مامشدق.

— ٤ —

سنـك ينه بيان ايده‌جك سريكى بكا ،
اى مظهر حقـايق پر نور كبريا !

الله ايچـون حقيقتكى ايله آشـكار ،
يوكسلمكه بورتبه نه‌دن ايتـدك ابتلا ؟

جنتـده امتك شـهداسى وجـوديكى
تقديس ايچون وصولكه‌مى ايتمه‌ده دعا ؟

تبشـير ايچون جنـانى محمدمى منتظر ؟
يوقسـه سكا جمالنيمى وعد ايدر خدا ؟

علويت مخيـله‌ك اولمش ده بر كـونش
كويا كه روحكى چكيور عرشـه دائما ،

يا بر اله عشـق ايدرك جنتى مقر ،
تصـوير حسنى قلمكدن قيلار رجا ،

ياقانلى قوينى آچه‌رق سوديكك وطن ،
ايلر سـنى حياته عدو ، عاشـق بقا .

الله ايچـون نكاهكى حصر ايتمه مادره ،
اولادكى اونوتمـه كه دنيـاده هرصـفا

سنـك بزه ، سونرسه ضـياى ابوتك ،
بالله روحمز قراريرجان ايدر بكا !

سن مالك حياتـكه ايلرسه‌ك اتصـال ،
بزجه وصال خالق وجدان اولورمحال .

کیتمکسه مطلقا املك نزد عزته [*]
آل باری قوینکه کیده‌لم یزده جنته ؛
لایق کوروبده جسمی برقانلی مرقده ،
بنسز روامی جانکی ویرمك شو ماته ؟
لایقمی سنجه مادره قربان اولان قیزك
دوشسون . مزار، عاشق اولوب، بار فرقته !
ایتسه‌ك بقایوانده آنی کندیکه رفیق،
احفادیکی آلیرده قوشار اول سعادته.
ممکن دکل شهادت ایله خالقه وصول :
خلق ایلمش مذاقی ترجیح رحلته !
سن باری آلده قوینکه اصعاد قیل بزی
شانکله رحلت ایلدیکك اوج رفعته.
بر کعبه اولسه‌ده وطنك هر دیاری آه ،
سنسز شرف غروب ایدر امواج ظلمته.

[*] بوبندی آکلامق مرحومك شو شعرینی بیلمکه متوقفدر:
نینه ، قوینکدن اویورکن چیقدم
کلدم اما بو جهانه بیقدم
برقیزم وار سکا قربان اولسون ،
اوغلمك مرقدی آل قان اولسون ،

بوده عثمانیلره شان اولسون !
سن کیدرسه‌ك بنه کیتمز شرفك ،
آ وطن کعبه‌میدر هر طرفك ؟

ایواه ویله کوکلی طوتمش که سیرتك ،
ظن ایلرم که سن سبب اولدك شوصورته !
سندن بیلیر ماتکی بیچاره کوکلم آه :
فکرم سنکله واصل اولور هر حقیقته .
یوق ، یوق ، کوزمدن ایتدك کندك اختفا
مولاده آلمانی ، سنی ظلم ایلدی هبا !

— ٦ —

درك ایلین حقیقتنی رب العالمین
وهم ایلمزکه ایتدی سنی طوپراغه دفین :
دنیاده حقه لازم ایدی جسم اقدسك ،
طغیان سیل ظلمه ایدك سد آهنین !
اویله خروشه کلدی فقط بحر ظلم کیم
امواجی قانلی بر اولو دریا اولوب زمین ،
هر طالغه‌دن الده بر آتشلی سیف ایله ،
انسان قیافتنده ظهور ایتدی بیك لعین !
هپ محویکه تهالك ایله ایتدیلر هجوم ،
بیك یاره آچدی سینه که هر سیف آتشین .
قالدك یکانه حامیٔ علویت وطن ،
اما ینه متین ایدك ای قهرمان دین !
مات که جسم وجانکی وقف ایتدك اوغرینه
مات که نام وشانی سن ایلدك نوین ،
باقدی کمال راحت ایله اضطرابکه ،
بر کیمسه شانلی صولتکه اولمدی معین !

دوشدك نهايت ايلدى اعدا سنى تراب ،
حيفا كه جسمك اولمادى تلبك قدرمتين .

دستكده پاره پاره اولوب طوتديغك علم
برشعرك اولدى موتك ايله خاكه مرتسم [*]

— ٧ —

دنياده نام و شانكى يازدقجه هر قلم ،
اصحاب ظامى لعنت ايله ياد ايدر امم .
لعنت سنى هلاك ايدن اهل جهنمه !
اولدقجه شانلى مسكنك اول قبر محترم .
بيت خدايى قاپلادى مظلوم قانلرى ،
خيل عدو مساجده هپ باصدى‌ده قدم
برنبذه همت ايتمدى ملكك اعاظمى ،
كيتدى وطنده كلمدى بركيمسه‌يه‌الم ؛
افسا ايچون اذا ايله اما وجوديكى
شير دليره بكزه‌دى هربانئ ستم ؟
بونلر يزيدى كچدى شناعتده ايلرم
كندمجه بشقه بيلديكم اللهه بيك قسم !

---

[*] طوتدى برقطعه‌يى اقان قانك
چاك چاك اولدى تير برانك
بايراغك پاره‌لندى دوشدى يره
اولدى هر پاره‌سى جهانه بره
بوميدر روز محشرك شانى
اى‌مه آسمان عثمانى ،
نه‌مهابتلى انشقاقك وار !

احیای دینه خادم ایکن فکر اقدسك ،
عد ایتدیلر دیانتکی هادم حرم ؛
لعنت سنی شهید ایدن ارباب ذلته ،
اولدقجه سوزلرك فلکه ناشر حکم !
بالله کوکده موتکه ارواح آغلادی ،
اولدك اورتبه محنت ایله ای نبی شیم .

هرقطره کیم سمادن ایدر قبریکه نزول ،
برآه اولورده تاملکوته بولور وصول !

— ٨ —

برصبحدم که کوك یوزی پراغبرار ایدی ،
کوکلم کبی فلکده اوکون زار زار ایدی ؛
کوکدن ملکلرك طوپلوردی فغانلری ،
یرده شهید ایکلدیلری اشکبار ایدی ؛
برساحله بش اون نفر ایتمشدی اجتماع ،
هر عسکرك یوزنده الم برقرار ایدی .
تابوتی قورشونه صاریلی برجنازه آه ، [*]
اول ارلر آرقه‌سنده اوکون آشکار ایدی .
علویت ومهابت وصافیت وکمال
هم جانلیلرده هم اولوده تابدار ایدی ؟
آلات پروقار حمیتکه زینتی
تابوت شام رنك وسما اعتبار ایدی ؛

---

[*] مرحوم اولا ساقزده دفن اولنوب مؤخراً بولایره‌نقل ایدلدیکندن تابونك اوزرینه هکیملر قورشون صاردیرمشلر ایدی.

قورشونده شعله شعله طوران نور آفتاب
کویا سماده انجم پرتو نثار ایدی ؛
کویاکه برجهان کوکه ایلردی اعتلا ،
یا بر ادیب واصل خاك مزار ایدی ؛
قان آغلیوردی قلب حزین وطن اوکون:
عکس شفقله روی زمین لاله زار ایدی ...

حقا که دوشدی شانکه لایق شورحلتك ،
ای محترم پدر ، نه بیوکدر شهادتك !

— ٩ —

کویدن چوجقلر ایتمش ایدی راهنه شتاب ،
معصوم چوقی ایلسه مظلومه انجذاب ؟
صاچدقجه شمه باد صبا هر شکوفه‌دن
ایصال ایدردی روحنه سوزشلی برجواب.
عسکر ، چوجق ، جیچکله محاط اولدی اول ادیب ،
آلایی صانکه ایتمش ایدی کندی انتخاب !
وقتاکه قرب مدفنه کلدی بوشان ایله ، [*]
بر صوت آمر ایلدی بر فرقه‌یه خطاب ؛
انسان سسی دکل ، او ندای خدا ایدی
کیم آسمانه عکس ایدنك ویردی انقلاب !

---

[*] بولایرده سلیمان پاشا تربه‌سنك اوکنه بر بلوك عسکر دیزلش و مرحومك نعش مبارکنی تربه قپوسی اوکنه کلنجه سلاملامش ایدی .

عسكر سلامه طوردی : مكافات قلبنی
بولدی بو صوك سلام ایله اول مقدر تماٰب .
عسكردكل سلامه طوران ، اول سلام ایله
عثمانلیلقدی ایلین اعلان اضطراب !
مطلق بو رتبه حزن و مهابتله ایلمز ،
بر لحظه ده قمرله غروب ایتسه آفتاب ؛
بیلمم فقط نصل ایدیور نور حق غروب ،
بیلمم نصل كمال اولیور بر آووج تراب !
حیفا كه بیلمامك یاشادیر آدمیتی ،
معتبردر آدمك وار ایسه بر حقیقتی !

— ۱۰ —

ای نور حقه مهبط اولان محترم مزار ،
ای ملتك كمالنی حاوی اولان دیار !
حافظك اول وجودی كیم اولمشدی عاشقك
ایتدی وطن ، وطن دیه آغوشك اختیار .
تزیید عز وشانك ایچون كلدی قوینكه ،
اللهه ایلسهك یاقیشیر عرض افتخار !
بندن فقط او جسم مبارك دكل جدا ،
یالكز سنك دكل ، بكا كوستره اغترار :
بن آغلادقجه كریه می كوزدن قاپار نسیم ،
ایلر سحر سحابی ایله خاككه نثار ،
آه ایلدكجه قلب غریبم ، ترابكه
كوكدن حزین حزین دوكیلور رنك اغبرار ؛

بلبل قيامتده كبي هر سحر سنك
روح غريبم آغلار، ايدر موتى شرمسار .
اى سجده‌كاه فكر و ادب، ظلمتك سنك
اصحاب فهمه نور خدا ايلر آشكار .
اى كعبهٔ جهان حميت ! بوكون سنك
آغوش شفقتكده ياتان شمس اقتدار
حقتك سكا اماتيدر مصطفا كبي
محشرده امتى اوله‌جق انبيا كبي !

— ١١ —

موتا دكل، اوقبره كيرن آنلى بر شهيد ،
اولمش حميت اوغرينه وجدانلى بر شهيد !
كوكسنده يوقسه قانلرى ، آلننده پارلايور
علويتى ؛ كورنجه دينور : شانلى برشهيد .
افكارى نور اولورده بوكون قبرينه دوشر
برچوق شهيده حجت رجحانلى بر شهيد !
اولدى ، فقط وجودينى خالق ايتدى ملتك ؛
بركعبه قيلدى قبرينى عرفانلى برشهيد .
الله يولنده جانى بذل ايتدى امته ،
اسلامه ، دينه بك بيوك ايمانلى بر شهيد .
كيتدى خدايه ماتى مسعود كورمدن
وجدانى ياره‌لى ، يوركى قانلى برشهيد .
بولدى جهانده شمدى الك علوى مقامنى : [*]
اولدى رفيق آكا ابداً شانلى برشهيد .

---

[*] مقصد سليمان پاشادر.

وجدانـه اورتبـه امين اولدى نفسى كيم [*]
دنياده كنديـنه دير ايدى جانلى برشـهيد .
ماهيتى حميت ايدى ، فكرى حب حق ،
معشـوقى خامه ، فطرتى عثمانلى برشهيد :

محشرده خامه‌يه طـاقه‌رق قانلى بر كفن ،
سنجاق ياپارده جنت ايچنده بولور وطن !

— ۱۲ —

ايواه كيتدى ، عالم قدسيت آغلاسـون ،
شمدى جهانده شعر وادب ، حكمت آغلاسون !
ايواه اولدى ، موتنـه كوكلم كبى مـدام
هر صاحب فضيلت واهليت آغلاسـون !
شمدى وطنده نامى‌ده محو اولدى كنديـنك
نام كمالى ياد ايله حريت آغلاسـون !
روح سعادت اولديـكنى ايلسـونده ياد ،
محنتلى آغلاسونا كا بى محنت آغلاسون !
مدهش كوروب حيـاتنى اطفـال ملتك
هر مادرك دلنده بوكون شفقت آغلاسون !
اطرافنى عدو ايله فرض ايلسـون محاط ،
هر دخترك يوزنده بوكون عصمت آغلاسون !
ملتده يوقسه آغلايه‌جق اول اديب ايچون
جنتده عملى موتنـه برامت آغلاسـون !

[*] « نه‌دولتدر شـهيد ذى حيات اولمق بودنياده »
مرحومك برمصراعيدر .

برکون آنجـه نامنی ملت ، اذا ایله
امحاسنه سوزنده‌کی علویت آغلاسون !
دست مؤیدکدن اولوب تا ابد جـدا ،
بیچاره قالدی هرقلم عمت آغلاسون !
خاموش ای قلم که کمالی ایدر بیان
آنجق ینه اوخامهٔ دراك آسمان .

١ نیسان ١٣٠٥

حقیقت

حقیقت روحدن افضل حیات آدمیتدر ،
حقیقت نوردن پارلاق ضیای رب عزتدر ؛
حقیقت بر کونشدر ، نورینی ستر ایتسه‌ده اشیا ،
نهایت چشمه ظاهردر ، اکا حائل موقتدر .
ایدر بعضاً تعالی حقه اما ، فکری ترك ایتمز :
مرادی عجز انسانیدن اللهه شکایتدر ؛
اینر بعضاً اك آلچق قلبه اما حقدن آیریلماز :
سقوطندن اوقلبه مقصدی ایصال غیرتدر .
حقیقت هانکی شکله کیرسه ، هانکی رنکی کسب ایتسه ،
حقیقتدر ؛ فقط درك ایلمك محتاج دقتدر .
اودر فرعونی موسانك الندہ محو ایدن قدرت ،
ابدن واصل مسیحی عرش اعلایه اوقدرتدر .

. اودر وحی الهی قلب پاك فخر كونينه ،
حقیقت سیف مسلول نبی روح شریعتدر .
حقیقت نامنه جنكیز ارضی خونه غرق ایتمش ،
اونكله حضرت فاروق بر شمس عدالتدر .
او ایتمشدر اون آلتی دولت بر فاتحه مغلوب ،
اونكله نام عثمانی بوكون بر نام دولتدر .
حقیقت مندمجدر اك صوك آرزوسنده انسانك ،
كلن ایلمك آغلایشده چشم اطفاله اوقوتدر .
حقیقت اولماسه ، انسانلق اولماز ،ذوقمز قالماز :
عمومی بختیاریدر ، دكیشمز برسعادتدر !
اونكله برادیبك خامه‌سندن روح اولورجاری ،
اونكله برحكیمك فكری پرنور هدایتدر .
كیمی « بیلمم » دیمش انكارایچون اول شمس پرنوری ،
وجود حقه بزده قدرت انكار حجتدر .
كیمی « جبری » لیك اك طوغری مذهب عدایدوب كیتمش ،
كیمی ظن ایلمش كیم خالق اشیا طبیعتدر !
عقولك اختلافی حقی ابطال ایلمز ، زیرا
تخالف برتصادمدركه برقی نور رحمتدر .
طونوق برشبنمی تنویر ایدن برشعلهٔ بی‌تاب
بزه اثبات حقده برضیای سرمدیتدر .
حمیت مسلكنده خلقه بذل جان ایدن ذاتك
مبارك قبری‌ده مدهش حقیقت ، عملی حكمتدر !

۵ ـ مارت ـ ۱۳۰۶

طاغلره [*]

ماهتابك صانكه عاشقدر هلالی طاغلره ،
كيم سمانی ايلر ترجيح خالی طاغلره ؛

برجبل قربنده اولدی باقينه وجهی عيان ،
انعكاس ايتدی اوسوداوی ملالی طاغلره .

انتشار ايلر طونوق برنك اخضر مغربه ،
لمعه لمعه نور صاچدقجه جمالی طاغلره ؛

برسماوی حزن ايله مستور اولور هر كوشه‌سی ،
صانكه بيك عاشق كومولمشدر شوعالی طاغلره !

صانكه روحمدن اوچان برآهی تشريح ايليور ،
عاكس اولمش بلبلك محزون مقالی طاغلره ،

قبرليله آه كيم چوق سوزمدن كيردی هلال ،
پارچه پارچه دوشدی اول ليلك ظلالی طاغلره .

برصباح مسعدتده واقعا كل پوش اولور
انعكاس ايتدكجه شرقك رنك آلی طاغلره ،

---

[*] ايلك انتشار ايدن شعرم بودر . مرصاد عنوانلی مجموعه‌ده چيقدی .

نجه اما بر كلستاندن كوزلدر مقبره ،
منجذب كوكلم شو قبرستان مثالى طاغلره . . .

مطلق ايلردى زيارت خاكنى ، اشجارينى
روحمك اولسه‌يدى كر اوچمق مجالى طاغلره !

١٣ — مايس — ١٣٠٧

ياحسين ! [*]

مقام رأس خليل جناب سبط نبى
جهان وحدت ومعناده عرش رحمن‌در
فقط اورأس مبارك بو نقطه‌دن كچمش
ديمك‌كه طوپراغى مرأت نور يزداندر
شهيد ملحمهٔ كربلا جناب حسين
مقام رأسنه تاعرشدن نكهباندر
بوخاكه سور يوزكى قدرت وعنايت حق
ويرر جنانكه البته بشقه بروونق
اولورحريم نبوتده فتحه‌ك مقبول
كولر روانكه ارواح مرتضى وبتول

[*] عسقلانده حضرت حسين رضى الله عنهك مقام رأس مباركلرى زيارت اولونديغى زمان انشاد ايدلمشدر .

عثمانلی عسکرینه ! [*]

کوروب بنیان ملکی منقرض ظلم ودنائتدن ،
بویوك برنوحه قوپدی قلب آتشبار ملتدن ،

اوفریاد مهیبك شدت تأثیر حاریله
بوخاکه ابر رحمت دوشدی وحدتگاه قدرتدن ؛

حمیت جوشه کلدی ، شمس حریت ظهورایتدی ،
بوارق قاپلادی آفاق شمشیر جلادتدن !

اوشمشیر جلادت ، سیف نورانور عثمانی
ویرلمش عسکره دست ازل تاب مشیتدن ؛

او شمشیر جلادت ، همت عالم پسندیله
جهانگیرانه بردولت چیقارمش برعشیرتدن !

او شمشیر جلادتدرکه فیض اعتلاسیله
طولار تاریخ ملت افتخار قلب ملتدن ؛

اوشمشیر جلادتدرکه برنیم انجلاسیله
جهان ظلمی تیتره‌تمشدر آفاق حمیتدن .

---

[*] ۲۹ اغستوس سنه ۳۲٤ تاریخنده حربیه نظارتی میداننده ویریلن قونسرده اون بش یکرمی بیك کشی قدر خلقك حضورنده ناظمی طرفندن اوقونمشدر .

لوامع ریز دهشت اولمادن قهر عدو ایتدی ،
صفوف ظلم و استبدادی بوغدی خوف وهیبتدن !

نەدر بر آیدن اول‌وجه ماضی ؟ قانلی برصفحه ،
ملوث عالم جست که جان بولمش خیانتدن ؛

دنائث ، افترا ، آلچتاق . . . اك ملعون ... بدطینت ،
عقور اجلاف خلقت مستفید اولمش حکومتدن ،

سوروکارلردی ملکی ، دولتی ، هردرلو آمالی ...
قوپارمشلردی حسیاتی قلب آدمیتدن ؛

سوروکارلردی ناعمق فنایه برجهان خلقی ،
نەخوف الله قهرندن ، نەغم عار ملامتدن ؛

بوغوق برنوحه کلزدی فیافیٔ مظالمدن ،
وطن برمقبراحیایه دونمشدی سکونتدن ؛

بتون اصحاب وجدان زار زار ظلم ایدی اما ،
نغان ابکم قالیردی تیتره‌یوب جان یأس وحیرتدن !

چهار اقطار ملکی ایلیوب احرار ایچون منفا ،
حکومت اولدوریردی فکری ذلتدن ، سفالتدن ؛

چکوب آغوش لوث وذلته ملعون جاسوسان ،
قوپارمق ایستیوردی ورد حسنی وجه عصمتدن ؛

تعرض عرض وناموسه ، تعرض قلب ووجدانه ،
تعرض عقل وادراكه اولوب اسباب ثروتدن

نه جانلر ياندی ، قانلر آقدی ، مأوالر خراب اولدی
نه مسكنلر ييقلدی جوشش سيل سفاهتدن !

شهيدان حميت بلكه اون بيك فرده وارمشدر ،
وطن محروم اولوردی بلكه يوز بيك مرد غيرتدن !

بتون ارباب ناموس التجا ايتمشدی الاهه ،
قارارمشدی جباه ملت ادبار وحقارتدن ؛

چوجقلر آغلار ، ايكلر آننه‌لر . . . بيچاره مظلومين
طويارلردی بو مدهش ناله‌يی زندان غربتدن ؛

قلوب خلقه بيك خنجر ايردی ظلم وشدتدن ،
بروج حقه بيك فرياد اوچاردی قهر وضجرتدن ؛

بتون ممنوع ومستثقل ، معقب ، مهمل اولمشدی
نه طويسه‌ق قلب ووجداندن نه بولسه‌ق عقل وفكرتدن . . .

عطالت محض حكمت ، خدمت ملت جنايتدی ،
عبارت هر فضيلت لفظ ماعون صداقتدن !

صداقت . . . آه ای فكر اثيم دور استبداد ،
صداقت ای مؤول ملعنت سن علم وحكمتدن ،

ذكاوتدن ، دهادن ، قلب وحسدن هرنه بولدكسه
همان عد ايلدك الك مبتذل، عادى جنايتدن !

جنايت ايشلدك يازدقجه ، باقدقجه ، كوردكجه ،
جنايت ايشلدك قاچدقسه بردم خواب غفلتدن !

وطن . . . . مجروح وكريان ! برانين محترز ، ممدود
چيقوب آهسته آهسته بوفسحتزار محنتدن ،

ايرردى عالم ارواحه . . . تا عرش الوهيت
اليم اولمشدى آرتق نوحهٔ روح نبوتدن ! . . . .

نهايت . . . اى مظفر ، شانلى اردو! سن ظهور ايتدك،
فيوض عدل وحق جوش ايتدى آفاق سعادتدن ؛

نه‌علويدر مقدس مقصدك ، جهد سماشانك ،
بتون برخلقى قورتاردك كلاب ظلمه خدمتدن !

ديينلر واركه : عسكر قوتندندر هراستبداد ،
آليرمش روحنى ظلم حكمداران بوقوتدن . . . .

بووهمياتى سن محو ايلدك ، اى شانلى اردو ، سن ،
سن استبدادى آلدك پنجهٔ خونريز دولتدن ،

باتيردك ، اوردك ، امحا ايلدك ! . . . الله ايچون عالى ،
مقدسدر جهادك كائناته غالبيتدن !

اوت ، مغلوب تیغك شمدی بر دنیای استبداد ،
کلیر پایکده تیتره‌ر برجهان خوف ومهابتدن !

غزای اکبرك ای جند عالی فیض عثمانی
بیوکدر لفظ ومعنای جلادتدن ، شجاعتدن ؛

بیوکدر شان ماضیدن بیوکدر فیض آتیدن ،
بیوکدر فتح عالمدن ، بیوکدر فکر امتدن !

بیوکدر ، چونکه هیچ قان دوکمدن، جان یاقمادن اوردك
جهان ظلمی؛ تجرید ایلدك دنیایی ظلمتدن !

ناصل یاپدك؟ نه سحر قوت انجاد ایلدك ؟ بیلمم،
فقط سایه‌کده قورتولدی وطن عقبایه رحلتدن !

یاشا، بیکلر یاشا ای عسکر عالی همم! بزلر،
سنك سایه‌کده قورتولدق مذلتدن ، اسارتدن .

سزای قدسی نهادان، قهرمانان سیوف حق !
تحرردر سراپا مایه‌کز خون شهادتدن !

فی ١٥ آغستوس سنه ٣٢٤

کوچوك شیلر

— ۱ —

بوکورتلن

بعضاً اك ساده برلطافتله
قویتو یوللرده طاش دیوارلردن ،
کاه بر اعتیاد غلظتله
قایالقلرده‌کی طمارلردن ،

چالیلردن بیوك اتاججقلر
کورونور : داللرنده جلوه ایدر ،
اوپوشور ، نور شمس ایله پارلار
پنبه ، آل ، مور سیاه بوکورتلنلر .

انس وحشتله پرورش بولمش ،
هپسی شایستهٔ غرام اولمش
بدوی قیزلریله یکساندر ؛

بونلری بول کوروب ده آتماییکز ؛
پك کوزلدرلر . . . ال اوزاتماییکز ،
هپسنه بردیکن نکهباندر !

۵ – خزیران – ۱۳۱۶

وار

هر کسك دنیاده برمقصودی برخولیاسی وار ،
کوکلمك انجق بنم برجان یاقان سوداسی وار ؛

اویله برسودا که اولمکدن بیله محروم ایدر ،
روحی اولدورنك کبی برمقصد اقصاسی وار .

نیلسون برعاشق بیچاره بیلمم نیلسون ؟
سومه لك مشکل ، سونجه قلبك استغناسی وار :

سومه‌مك قابلمی کوردکجه او علوی چهره‌یی ،
قارشیسنده ظن ایدر مجنون کوکل مولاسی وار !

سومه‌مك قابلمی اول خورشید حسن و عصمتك
حق نما وجهنده انوار جهان آراسی وار...

سومك اما ، سومك امحا ایلیور آرامی ،
فکرمك کوکلمله هردم قانلی برغوغاسی وار ؛

سومك اما ، یار جلادم بیله اولماز بنم
اویله قهارانه استغنای بی پرواسی وار ؛

عكس ایله تا عالم لاهوته بخش حزن ایدر ،
آه یاغمش کوکلمك برزاویله واویلاسی وار !

ای ملك طینتلی شیطان مظالم اعتیاد ،
هانکی مجنونك جهانده سن کبی لیلاسی وار ؟

کوکلمك خورشیدیسك بالله روحك جانیسك . .
هرکسك کرچه فلکده برملك سیماسی وار .

ارتق انصاف ایله برنیم التفات ایت کوکلمه ،
عاشق بیچارەنك مقبر کبی مأواسی وار :

احتراز ایت حقدن ای قاتل ، تأمل ایله کیم
اخرتده روحمك روحکله قان دعواسی وار!

١٠ ـ کانون ثانی ـ ١٣٠٧

توغو !

توغو . . ؛ بونام باندی ، بونام ذیشانی
عجب جهانده بوکون وارمی بیلمه‌ین آدم ؛
توغو . . . بونام جلیل مهابت عنوانی
نه‌رتبه قوهٔ شعرمله فکره کوستره‌م ،
دکل اوشکل معظم اوهیکل عالی ،
خیالنك بیله کاز نکاهه برحالی .

*

توغو ، توغو ! . . بونه شدتلی لفظ پرمعنا !
لسانده طوپ کبی پاطلار : توغو ! بواسم مهیب .
هراس رعدی قیلار قلب عالمه القا ؛
ایدر تلفظی عمان نجدتی ترهیب . . .
توغو دینیجه کلیر جوشه بحر جنك وجدال ،
چوکر بتون کره‌یه ضرب دست رستم زال !

*

توغو ، بونام مؤبدله مشتهر آرسلان
صیقنجه پنچه‌سنی برکونك ایچنده بتون

وحوش ظلم و وغا دوشدی یرلره بی جان ،
یتشدی برسورو عثرتی محو ایچون بر کون !
دوکولدی بحر فنایه جهان وحشیات
یازلدی چرخ برینه بواقتدار وثبات !

٭

بولوطلو بر آلوك شکل تارومارندن ،
اوقانلی مغربك آینهٔ خفاسندن،
سیاه دالغه‌لرك لوحهٔ مزارندن،
ژاپونیانك متعالی درین سماسندن
نکاه عقل وخیاله بلند، پرعظمت
اورر طورر توغونك چهره‌سندکی هیبت !

٭

توغو، توغو ... بونه‌دهشتلی انحطاط خیال :
بنم بوکون کوزمك قارشیسنده‌کی کوپکك ،
شوپیس، اویوز کوپکك اسمی‌ده توغو ! هرحال
جهانده بویله‌در ایشته .... بزم کریمه‌جکك
خیال وحسنی تلطیف ایدن کوچك حیوان
ایچون بیوك توغویی بولسه‌ق ایلرز قربان !

٭

عجب بومرتبه لایقمیدر محبتنه
کریمه‌نك بوقدر سودیکی ملزجه کوپك ؟

براز لطيفه ايدلسه ، دنيلسه چيركين بك ،
طولاد سرشك الم ديدهٔ ملاحتنه !
تيزك بوحالنى رعنا بيلير جلال‌الدين ،
طوتار، آثار توغويه سلهٔ ادب آيين !

٭

توغو فنامى ؟ دكل : خليجه سويملى، كوزل ،
سياه يوزيله ، يووارلاق باشيله بورنى لطيف ؛
براز چپيل كوزى اما ... تميز ، كوزل برال
سيلر طورر اونى، دپ اوقشايوب خفيف خفيف
آلير اويوزلرينك شدت وحرارتنى ...
كريمه‌نك بوكا چوق كورمه‌يك محبتنى !

٭

« توغو، توغو ، توكينو... كل كوزل توغوديكسن ! »
باقك نصل قوشار آغوشنه غريق سرور :
كلير ، يالار يوزينى ، چيلدير سونجندن ؛
ديزنده صاحبنك صانكه برشرارهٔ نور . . .
كيدر ، كلير ، ينه فيرلار ؛ فقط طورر، قاشينير :
اويوز دكل : پيره واردر ! كريمه بويله صانير !

٭

اويوزده اولسه وفا پرور وصبور ومتين :
هجوم ايدلسه يالاندن كريمه‌يه درحال

توغو يامان آتيلير، پروقار وپر تمكين
غريو وصولته باشلار ؛ بزم كوچوك آميرال ،
بيوك توغو كبي نجدت مأب وذيشاندر ،
براز قاشيدنماسه ديردم بو بر نريماندر !

⁂

ژاپونيانك متعالى ، درين سماسندن،
نكاه حيرته عكس ايله‌ين ضياى بلند ،
توغو .... او قوس قوجه برملتك وفاسندن،
محبتندن آلان روحنى بقاى بلند ،
توغو وفات ايديورسه . . . ژاپونيا ماتم‌ايدر،
اوت ، فقط سوره‌مز چوق زمان بو حزن وكدر...

⁂

بزم توغو كيديورسه . . . جنان پاك شباب
اونك مزارى اولور ؛ كوزلريله ، قلبيله
كريه‌جك اوكا آغلار طورور شكسته ، خراب؛
الى‌الابد ياپيشير روحنه خيالى بيله !
بيوك، كوچوك توغودن هانكيسنده ذوق وجود ؟
كوپكمى ، يوقسه او بر قهرمانميدر مسعود ؟

۹ تموز ـ ۱۳۲۲

فریاد ! [١]

امید جهاندنده بیوك ذوق ایسه محدود ،
هرساعتی عمرك املی افزا ، الم افزود ،
ماضی متوالی ، ازلی سایهٔ ممدود ،
مستقبل ابدله طولو برمقبر مسدود ،
حال ایسه سعادت کبی ، راحت کبی مفقود .
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

×

فریاد . . . بودر صوك سوزی هرشانلی حکیمك ،
الآن چیقیور کوکاره فریادی سلیمك ،
تاعرشنه بلکه وارهجق رب رحیمك !
فریاد دیدکجه اوشهنشاه عظیمك
تابوت معلاسی اولور دیدهمه مشهود ،
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

×

اوچ بش سنه سیر ایتمك ایچون ملك فنایی
انسان چکیور ایکنیهرك بار قضایی ،

---

[١] تضمین اولنان مصرع حضرت سلطان سلیم خاناولكدر .

وارسه چکه‌جك روحی‌ده بلکه اوبلایی !
هیچ بیلمیه‌جکسه دل ناشادی صفایی
یوقلق کبی وارلقده نیچون اولمیه نابود ؟
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

٭

مقبرلری محو ایلسه کردش دوران ،
بر اویایه‌جق یر بوله‌ماز خانه نشینان !
طاش ظن ایده‌رك قوللانیورده آنی انسان
موتا کمیکندن اولیور برنیجه ایوان !
صاغلرله طولو مقبره‌در عالم بی‌سود ،
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

٭

بریاندن اولورسم اجل قاتل جانکاه ،
بریاندن امل روحی ویرر حضرت الله !
مطلق یشامقمی کرك اولمك ایچون ایواه :
ای دیده‌سنه ملك جهان آز کورینن شاه ،
برتربه ایچونمی سنی حق ایلدی موجود ؟
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

٭

فریاد . . . بوسوز ترجمهٔ حال فلکدر :
هر آن جهان برابدی آه دیمکدر !

مادامکه انسانه بتون نوحه کرکدر ،
مادامکه فریاد ایله عالم بیته‌جکدر ،
بیلمم که یاراتقده نه‌در شیوهٔ معبود ؟
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

٭

ای خالق اعظم ، نصل ایتمز سنی بیزار
کوش ایلدیکك برنیجه بیك آه شرربار ؟
دهشتلی برآواز ایله دیر ذاتکه هربار
طاغلر ، اوچوروملر ، اووالر ، طالغه‌لر ، اشجار ،
کوکلر ، کره‌لر ــ ایلر ایکن عرشکی مسجود ــ
« فریاد ازین نوع وجود عدم آلود ! »

۲۹ ــ مارت ــ ۱۳۰۸

اسماعیل صفا بك مرحومه

ای شاعر صانع المعانی ای صاحب نام جاودانی !
سندن بکا بر کتاب کلدی ، غرق ایتدی صفایه قلب و جانی .
بیك شوق ایله ایلدم تماشا ، اول نور چیچکلی کلستانی .
هر یاپراغنه سرایت ایتمش ، بر روح لطیف آسمانی .
تقدیم اثر ایله کورکدی شکران عظیممك بیانی .
حیفا که وجودمك جهانده وارسه اثری شوظل فانی!
بر قیمتی یوق اونكده اما، سویلر بنی حالنك لسانی ؛
ایشته بوکا اعترافاً ایتدم تقدیم شو ذره ارمغانی .
بر نور سما ایله بولوشدی ، بر ظل حقیر خاکدانی .
مستغرق غبطه ایتدی صورت، مشتاق صفا اولان روانی .

۲۲ ـ کانون ثانی ـ ۱۳۰۶

بر برادر وجدانه

سنك يوزكده‌كى نور صفايه حيرانم ،
كوزكده‌كى او الهى ضيايه حيرانم .
سوزك لذائذ وجدانى ايدر تصوير ،
او قلب وروحه مؤثر صدايه حيرانم .

بولور حقيقتى هرشيده دائما فكرك ،
اوشعلهٔ احديت ذكايه حيرانم .
كوچوكلكم نه قدر چوقسه بيل كه اول رتبه
سنى تفكر ايله اعتلايه حيرانم .

فنا تحقق ايدر حالمه ايدنجه نظر ،
بيوكلكلكده‌كى شان وبقايه حيرانم !
رفاقتك ايدييور قلب وجانمى تسرير ،
اخوتكده‌كى جدى وفايه حيرانم .

عجب نصل سنى بخش ايتدى الك كوچوك قولنه؛
جناب حقده‌كى رحم وعطايه حيرانم !
نيم بو سوزلريمى صانمه شاعريتدر :
حقيقةً سكا يعنى دهايه حيرانم !

– ١ شباط – ١٣٠٦

قبرستان

— ۱ —

شو قبرستان بی پایان ناصل رعب آور جاندر ؛
ظلال بیکرانی جوشه کلمش لیل عماندر ،
خیال روح هر سوراخ تارندن گریز اندر ،
زمیندن زبانی چهره بیك جادو نمایاندر ،
سماسندن غموم لیلهٔ یلدا خروشاندر ،
قیامتدن نشان ویرمکده ، محشردن پریشاندر !

— ۲ —

بو وحشتکاهه جادوی زمان بر ساهدر آتمش ،
بقیات حیاتی هپ عدم آباده فیرلاتمش ؛
عظام جسم انسانی غبار ذلته قاتمش ؛
خضیض خاکده بیك سنك بی نقش وزبان یاتمش ،
مزارلر چوکمش ، ایوانلر ظلامك قعرینه باتمش ،
بو مدهش عالمه یالکزجه بر بایقوش نکهباندر !

— ۳ —

مزارستانه مرآت غموم اولمش سما : یربر ،
بولوت شکلنده پران اولمده بیك مقبر مغبر ،
بولوتلر پاره پاره ، لیمه لیمه کوکده غمکستر ،
چوکوك ، پژمرده ، مشحون سفالت یرده مقبرلر ؛
زمین و آسمان هم رنك ماتم ، هم صفت یکسر ...
بو علوی حزن عالم شاعرك روحنده کریاندر !

— ٤ —

هبوب ایتدکجه بیخ افکن ریاح بر غریو و زور ،
طویار سمع جهان بر های وهو ، بر بانك دورادور ،
طنین انداز اولور جو سماده کرد باد صور ،
غبار وقبر وبحر وکوهسار ومشجر مغرور ،
اولور صنع بلند حقی تهلیل ایتمکه مجبور ،
چیقان آوازه‌لر موصول پای عرش یزداندر !

— ٥ —

کونش باتمقده ؛ آتش رنکی آلمش بر بیغین انوار ،
طولار آغوش اشجاره ، قراکاق سرولر هر بار
خروش وجوشه کلدکجه مزارستان ظلمتدار
عکوس وجه مغربله اولور بر دوزخ نوار ؛
کزر مقبرلری ظلمت نما اشکال آتشبار ،
صانیرسك کوشه کوشه رقص ایدن بیکارجه شیطاندر !

*
* *

اوت ، بو مقبره دهشتله وصفه شایاندر :
ویرر مناظری اك جانلی قلبه خوف ممات ،
فقط هنوز قپانان بر مزار تازه حیات
که بر چوجوق آغاجك کولکه‌سنده مهماندر ،
که بر کوچوك ملکه خلد زار خنداندر ،
لطافتیله ویرر روحه باشقه حسیات !
باشنده پنبه شفق یوزلو بر یابانی چیچك
دهن کشا اولور انوار مغربه کوله‌رك ! ...

تشرین ثانی ١٣١٢

کوچوك شیلر

— ۲ —

کلنجك

تارلالرده کوچوك باشاقلرله
یتیشن اینجه‌جك کلنجکلر
نوبهارك طلوعنی بکلر،
آچیلیر الك خفیف صیجاقلرله.

او اوزون ساق نازك اوستندن
هپسی نور شفق کبی کوله‌رك
صاللانیر، سینه‌سنده برقویو بەن؛
صانکه بیکلرجه قیرمزی کلەبك!

بوطراوتده جانلانان زینت،
بوخضارتده موج اوران حمرت
خنده‌نك معکس لطافتیدر...

دها شاعر نه‌لر بولوب سویلر،
صورمایك چفتجی‌یه: کلنجکلر
تارلانك بربیوك مصیبتیدر!

۸ تشرین اول ۱۳۱۶

قطعه

ایدوب محبتمه اعتمادکی تبشیر ،
خراب جسممی معمورة الفؤاد ایتدك.
دکل بکا بیله‌زك کوکلمك نجابتنی
محبتی یارادان حقه اعتماد ایتدك.

٥ کانون ثانی ١٣٠٧

یاد جانان

یاد لطیفك ، ای کل نوخندۀ شباب ،
قارشمده ابتسام ایدییورکن ، خیالکه
روحم پارلتیلر اره‌سندن ایدر شتاب .
حیرانم انجلای بهار جمالکه ،
مستغرقم سنك اوسماوی مآلکه . . .
دوشدم حضور حسنکه سایه‌ك کبی یته :
ایتدم بتون سعادت عمرمله انجذاب
یاد لطیفکه !

یاد شدیدك ای متوحش غزال ناز ،
پرچین انفعال اولیورکن غضب نثار ،
تتره‌ر دوداقلرمده سونر نغمۀ نیاز ،
قلبمده انجماد ایدر آمال نشوه‌بار ،
مجروح ناله‌لرله طولار عمر انتظار ؛

شان مهيب حسنكى اعلا ايچين ينه
روحم پرغرامى آچار - ايتمم احتراز! -
ياد شديدكه !

ياد انيسك ، اى سحرى كوكب لطيف ،
كوكلمده انجلا بوليوركن ، ملاحتك
اورتر حيات زارمى زلفك قدر خفيف
برجلوهٔ غرام ايله ! بايغين حرارتك
آماله تقطر ايدر . . . آن وصلتك
بررفرف جناحنى كوش ايلدم ينه ،
طالدم ، ملال هجر ايله دلخسته جان ضعيف ،
ياد انيسكه !

ياد حزينك اى ابدى چهرهٔ فراق ،
ياد حزينك . . . ايشته بوكون كائناتمك
معناى خلقتى ! نه‌قدر مدهش انتراق . . .
محكوم انتظارى‌يم آن مماتمك !
برلوحهٔ ورمدن عبارت حياتمك
كلدم كنار حفرهٔ هجرانه ينه ،
روحم حزين‌حزين ايدييور عرض اشتياق
يادحزينكه !

٦ - تشرين‌اول - ١٣١٦

قمری

١

قمری ای طائر منقش پر!
آشیان حیاتدن قاچەرق ،
برخزان یاپراغی کبی اوچەرق
نیچون ایتدك سمایە طوغرو سفر ؟
بر عدم ملکیمی آرارسك سن ؟
ویرمە بیهودە اعتلایە امك :
آشامازسك جبال عمری، فلك
سنی البتە قوینە چکەجك !
قاچیلیرمی مزار عالمدن ؟
ایشتە چوق سورمدی سقوط ایتدك
سونمش اختر کبی هبوط ایتدك .

٢

فکر شاعر کبی قالوب بیتاب
یامە ایندك قنادلرك دوشکون
نفسك صیق ، کوزل یوزك کوسکون . . .
بك چوق ایتمش هواسنی اتعاب .
کوچوجك قلبکك‌دە ضربەلری
ـ اوینایور کوکسك ـ آشکار اولیور ،
سحرك حزنی طورکە طولیور ،
عمرکك صانکە غنچەسی صولیور .

ینه‌وار کوزلر کده عشق اثری !
اشکی کوردك ایشته صحراده ،
باشلادك غملی غملی فریاده .

٣

ای یانیق دللی مرغ ناله‌سرا
سن ده کوکلم کبی مکدرسك ؛
صبحه نغمه کله‌رقت آورسك ،
صانکه قلبکده آغلایورسودا .
هولرك آه‌روحدن غمکین
که‌ایدر بلکه یارمه تأثیر :
اشك اماقیلارسنی دلکیر ،
عجبا اولمامشمی عشقه اسیر ؟
قاچیور ... آغلامه حزین حزین ،
اوچیچك تویلی یارکی قوش ، طوت ،
یوزینه باقده .. کائناتی اونوت !

٤

کیتمیورسك ، فقط نکاهك ایله
اشکی ایلکدسك تعقیب ؛
عشق مأیوسکی غریب غریب
سویلیورسك اویاره آهك ایله .
یورکمدنمی ایلدك پرواز ؟
نه‌مأل جفا نثارك وار !

یاری سومکده اضطرارك وار
سوییورسك، فقط شعارك وار ؛
عاشق ایتمز وصاله میل ابراز !..
سن اسیر بلای فرقتسك ،
قوش دكل كریهٔ محبتسك .

٥

قمری الله ایچون سكوت ایله !
ایشته پارلاق شفق عیان اولدی ،
آسمان صفایه كل طولدی ؛
كولیور هر جهت ، ینه بویله
آه ایدرسه‌ك نه‌دم كولرسك سن !
مرحمت ایتدی باق اشكده سكا ،
كوزینك نوری ایلیور ایما
عشقنی ؛ ایتمز ارتق استغنا ،
كلیور ناز ایله شو جانبدن ....
صوص ! نهایت اویاری جذب ایتدك ،
بن غریبم كه .. سن بیله كیتدك !

٩ – مایس – ١٣٠٧

قطعه

بدبخت اولەرق كلنجه آدم ، برمقبر اولان شو كائناته ؛
تسميم وجرد اولورمرجح ، محنتله اماتهٔ حياته !

٢٣ ـ كانون ثانی ـ ١٣٠٧

الواح طبيعتدن

— ١ —

اولونجه خواب ايله پرورده چشم بيدارك ،
اكيلدی سينەمه طوغرو وجود ناچارك .

جبين صافكی بوس ايتمك ايستدم اما ؛
دوكولدی كوزلرمه كاكل سحر تارك ؛

نكاه عاشقكی تارومار ايدن زلفك
ـ اوسايبان پريشان ادای ديدارك ـ

آچيلدی آهم ايله پاره پاره آيرلدی ،
سوزولدی جان أويمه ديدهٔ ضيادارك !

شميم حسنكی روحم طويادی زلفكدن ،
ايدردی قلبمی لرزان نكاه بيمارك ......

بو حال ایله بنی بر لحظه مست عشق ایتدك ؛
همان شو لطفکی قیصقاندی ناز غدارك :

آتشبه صاچلرك دوشکه اوچوب کیتدك ؛
کوزمده قالدی خیال فرشته رفتارك ! . . .

٢٧ اغستوس ١٣١٢

— برائتحکمه —

قارشیمده سویلیور بونی سیمای حیرتك :
درك ایتمیوردی آیریلغی طفل فکرتك
سیمای حیرتك ... او کوزل لوحهٔ جمال
حالا کوزمده ، فرقته حالا سن احتمال
ویرمزسك ای زهیرهٔ عمرم ، حرارتك
حالا کلیر جنانمی اوقشار ، بو قدرتك
فوقنده‌در زمان و مکانك ، حیاتمی
لرزان ایدر ، طوتار نظرك کائناتمی !

§

سن نرده‌سك برائتم ، ارتق خیال ایله
روحم قناعت ائمیور کل ، جمال ایله
بر التماع کوکب انکله اول عیان ،
کل ناطقه کله کل بکا ای هاتفی بیان ،
بر باشقه حکمت متردد مآل ایله
بر نغمهٔ لطیف و حیات اشتمال ایله

تنهایئ روانمه اول زهرهٔ مسار ،
دوك زمزمه كه عمرمه برموجهٔ بهار .

§

خویسز قیزم، ناصل ، یارامازلق ناصل ؟ ینه
راحت یساقمی هرکیجه بیچاره آننه كه ؟
مطاق ییماك، سرقاق،اویومق ، اوینامق بیله
آننه كله‌می ؟ . . صباحلری برسله‌جك اله
بعضاً ایترمی ؟ ایشته تمام شمدی برسنه
آننه‌ك اسیرك اولدی . بوعالمده برنینه
چكمز بوقهری . . . آه او كوچوك عنف وشدتك.
كوز یاشلركده پارلایان آناز حدتك!

§

یاوروم، سنك توجهٔ مغزكده خنده بر
برلمعه وارکه روحه كوزكدن نفوذ ایدر :
حیران ایدر تفكری كاهی ذكاوتك . . .
نجم سحر صفالی جبین طراوتك .
پارلار،كیدر، روانمی علویتك اوبر
زمین یوزكله جلوه‌لی حالكله كاه كاه
نصب ایلدكجه قلبمه نازنده بر نكاه .

§

خیرچین قیزم ، بر ایسته‌دیكك اولماسه همان
چیغلقلرك كلیرمی خروشه زمان زمان ؟
یرلرده چیرپنیرمی كوچوك قوللرك ؟ باشك
طاق طاق اورورمی تخته‌لره ؟ صوكره كوز یاشك.

ریان اولورمی ؟ صوکره ینه صیحهٔ یمان
چیلار طوتارمی هر یری : قارداشلرڭ « آمان !
طور ، صوص برائت ، آغلامه ! » دیرلرمی ؟ سن بیله
باشلارمیسڭ ندامته طارغین نگاه ایله ؟

§

کوز یاشلرڭ سنڭ دوکولوبجه عذارکه
شبنملی غنچه‌لر آچیلیر احمرارکه
بکنزر شفقده زهره . . . بو سوزلر نه بی‌مآل . . . . .
شایستهٔ تزهر حسنڭ اولان مقال
انجق ملکلرڭ سوزیدر ؛ بر مسارکه
بر خندهٔ مدید طراوت مدارکه
قربانم ایشته ! ای ازلی نشوهٔ روان ،
سنسڭ بنم حیاتم ایچون حسن جاودان !

§

شیطان تیزم نه‌لر بیلیر ، آکلارسڭ : ایسته‌سه‌ڭ
اڭ کیزلی شیلری همان ادراڭ ایدوب‌ده سن
معنالی کوزلر کله کابیرسڭ ـ نه وار ینه ؟
ـ هیچ آننه بن شکر یمدم . . . ـ بر بر اوسته
قیزلر شکر ییز ! ـ بونی طویدکمی ، خنده‌دن
پارلار جمال کوکبڭ ، ای نور کل بدن !
فیرلار ، قاچار . . . فقط صوقولورسڭ همان ـ بنم
بر بون بونڭ قاماقلیسی ، بر آننه سودیکم !

§

یا اویله‌می برأتم ؟ ارتق بابالکده بر
بون بون ویرر سکا . . . یا بنم سودیکم نه‌در ؟
— بیلمم که بن . . شکرمی ؟ — خایر سویله‌یم‌ده باق :
اذابکقا بردی . . آبلالک ایکی . . . — آبلامه طیاق
آتدکدی سن . . . — موموله‌ده اوچ ! ارتق یتر بیتیر
شیطان بو جلوه‌لر شکره بر بهانه‌در !
— دزدنجی کیمدی ؟ — بن بیلمم — سنسك ایشته‌سن !
سیمای حیرتکله خیالمده خنده زن !

١٠ مایس سنه ١٣٢٤

کوچك شیلر

٢

کیجه قندیلی

صنعتك فیض التفاتیله
نه‌قدر حائز کمال اولیور !
بو کوچوك قندیلك وجودی بیله
جوهر عقله برمثال اولیور :

کیرییور دزلو دزلو اشکاله ،
قله ، ساعت، ببك ، کوچك هیکل . . .
پارلاق ازهاره بکزه‌دکجه هاله
اولیور شکلی بشقه دزلو کوزل :

کل ، قرنفل، قاملیا . . . رونقبار
بیك چیچك؛ خوش نکاه ایدر بیدار
قندیلك جنبش لطافتنه .

اوطه‌نك توأم خیالی اولور ،
بشیکك ماحیٔ ظلالی اولور
کوله‌رك چهرهٔ صباوتنه !

۹ تشرین‌اول ۱۳۱٦

مارقو

ــ مارقو ، كل مارقوجغم ، كل جيجي مارقوم بكا سن !
آه بنم ياورو قوشم ، تويلری پارلاق ملكم . . .
بیكمدن بیله بن چوق سورم ..... هم بیكم
بویله ایركندن نویاتماز ..... نه‌قدر ایركندن
مارقو آچمش كوزنی ! یرده ییور ياورو ملك ! ــ

بویله بر قوش کبی نازنده تخیل ایدرك
كوچوجك قیزجغزك كوزلرینك نوری کبی
سودیكی ، اوقشادیغی مارقو ... او یاورو ، او بیك
نه‌در ؟ انسان بیلمز ، شعر ایله انجق تفهیم
اولنور قلبه : باقك ایشته بومعشوق صبی
طاغ قدر وصفنه حقیله سزا بر حیوان ،
قهرمان قانلی ، یكیت كوكده‌لی مخلوق عظیم ،
برج وباروبی سوروكار قوجه بر هیكل جان ! . .
چوجغك قلبنی طولدیرمق ایچین ياورو ملك ،
كوچوجك قوش اولیور ! بر چوجوغك روحندن
دوكولن حسلری انسانلره تصویر ایده‌جك
شعر آزاده‌یی تنظیمه بولنماز امكان !
قیزجغز هرصباح ایركن اویانیر ، بركره
مطلقا مارقویی یوقلاردی . صبرسز حیوان

تا اوزاقدن چوجوغك طوپدیغی شاقراق سسنی ،
متصل کیشنه‌یه‌رك ، صیچرایه‌رق ، بر خلجان ،
یاورو ، بولمش کبی غربتده ایکن آنه‌سنی ،
سویینیر ، شوقنی بیك درلو عیان ایلردی ؛
اوزاتیر بوینی بر طور محبتله یره ،
قوقلایوب شمهٔ معصومی طویاردی ... دیرکن
قیزجغز صولت ایدنجه یاننه ، مارقو همان
جسم جامد کبیلیر ؛ بر حرکت ایتمیه‌رك
کوچوجك اللره تسلیم عنان ایلردی !
اوزمان « مارقوجغم ، تویلو ببك ، یاورو ملك ! »
کبی یوزلرجه نوازشلی ، کوزل سوزلردن
قلب حیوانه محبت جریان ایلردی !
اوزمان بوسهٔ معصوم ایله تابان صفا
حیوانك کوزلری بر روحی ایدردی ایما !

بویله آیلر ، سنه‌لر کچدی ... چوجق کیتدکجه
بویویوب سرپیلیوردی ... ینه هیچ ایستیه‌رك
مارقویی ، مارقوجغی ایتمدی برکون اهمال ؛
قیزجغز برخانم اولدی ، ینه حیوان اوکجه
کوردیکی لدنی کوزیر ، « تویلو ببك ، یاورو ملك ! »
آدلرندن بیله محروم خطاب اولماز ایدی .
مارقو شیخوخته کیرمشدی ؛ فقط مدهش حال :
اونی برجانبازه برقاچ لیرایه ترك ایدرك
قیزه برکون باباسی « تویلو ببك کیتدی ! » دیدی ...

قیزجغز آغلادی کونلرجه ... نهایت کیده‌رك
مارقونك هجرینه قاتلانمش ایدی ... ییللردن
صوکره برکون اوکا بریرده تصادف ایدییور :

— مارقو ! یوق ، مارقوده‌کل .. مارقو ! ـ زواللی حیوان
جانبازك کاریه خدمتله سوزلمش ، بیتمش :
بوینی دوشمش بلی چوکمش ، اوبویوك کوکدسنه
یاپیشق بردری قالمش ، کوزی سونمش کیتمش ،
چوکه‌جك طوردیغی یرلرده ؛ جهاندن کیدییور
کبی مأیوس وبربشازده شوعجزیله ینه
کوهرین طینت اصلیه‌سی حالنده عیان :
ساحهٔ سعی مؤبدده‌یقیق هیکل جان !
ـ مارقو کل ، تویاوبیلك ، یاوزوملك ..سن .. ایواه ! ـ
مارقونك بیلدیکی سس .... تتره‌دی ، دوشکون باشنی
بر بطائتله چویردی ... متألم ، بیزار ،
قیزه‌بر قهر نجیبانه‌ایله ایتدی نکاه ...
نقطا انسان کبی ، بردن کوره‌رك کوزیاشنی ،
چوجوغك آکلادی وجدانی ... برحزن مزار
منقرض جسمنه چوکدی ، یورکندن بر آه
بردرین خرخره قوپدی ... نه صمیمی محنت :
کلدی کزیا کوزینه قطرهٔ اشك حسرت !

۸ ـ مارت ـ ۱۳۱۷

وصیت

طاغ نوقجه برننارك نور سایه‌دارنده،
چادرلرك آره‌سنده زمان راحتده،
نوبت دکیشدیریلان بر فرحلی ساعتده،
اغاچلی بر تپه‌نك قویتو بر کنارنده
بولوشدیلر ایکی همشهری قهرمان عسکر:
چشکزکلی ممشاه بلوك امینی عمر.
— کل ارقداش، باقلم کل، شو مکتوبی آکلات،
بابام نصل؟

— ایيدر.

— چوق شکر... نصل امینه‌م؟
ایيلیدر، بکا قورقمه یالان دیمزکه ننه‌م،
چاریق طاقندیغمز کون آغیرجه خسته ایدی؛
ممش، اکر بن اولورسه‌م صاقین اجینمه دیدی...
— باباك سلام ایدییور، دال طبان سلام ایدییور؛
بکر سلام ایدییور، پهلوان سلام ایدییور؛
ننه‌ك سلام ایدییور، عمی قیزلرك هکذا؛
چوبان سلام ایدییور...

— باق هله! دییکدی بکا
بزم قادین نیجه اولمش... بزم قادین امینه؟

— بکر نشانلانیویرمش ؛ بك ایرماغی طاشمش ؛
صولر یشیل اویوکك اوستنی باصوب آشمش ...
— یوغکدی .. اما صوها! .. چوشغون اولمالی بوسنه
قیزل پیکار بوقدر طاشمانیدی ... سن ده هله
شومکتوبی بیتیر آرتق ، بزم قادین نیجه‌در ؟
— ممش طوزکدی ...

— بیراق بن تمام سکز کیجه‌در
دوشمده کورمدم ارتق ..

— بو ییل‌ده سازلی ایله
چکرکه چوق دوشیورمش ، اوکون هله یوغیمش ؛
آغاده اوچ قویون اولمش ؛ صیجاق براز چوغیمش .
سنك بوزاق بیومش ، کوك اغاج چیچك آچمش ؛
زواللی چوب خسنك قیرطوپی طاغه قاچمش .
امام دعا اوقومش جنکه ... ها سلام ایدییور ،
چاقر سلام ایدییور ، مصطفی سلام ایدییور ،
عمرکلك قیزی طوغمش ... صادق سلام ایدییور ...
— بیراق بیراق ، یتشیر آکلادق ...

ـ سلام ایدییور !

— نه‌صاقلیوك بکاسن .... اکلامامی حالکدن ؟
بزم قادین .. دییوردی ... دوشمده کوردم بن !

*
* *

ممش .. اونامی مصغر ، وجودی هیکل‌ار ،
اوشیر صاعقه بازو و آهنین پیکر ،
اوسیف بارع غیرت ، اوقاب دین پرور ،

اوطاغ قدر طوبه قارشی کوکس کرن عسکر
ییقلدی بر خبرك صدمهٔ نهانی ایله :
ازیلدی ، قوپدی یرندن او قهرمان یوره‌کی .
دلنده یأس املی ، قارشیسنده سودیجکی :
نصیب آلیرکبی برقبرك انفعالندن ،
پریده پرتو سودا صولوق جمالندن ،
کلیر انین حیات اضطراب لالندن ،
نجر ظلال اجل چهرهٔ ملالندن ؛
غنوده دیدهٔ شیرانهٔ منیری بیله .
غریب ... جان ویریور ظن اولوندی ، صوردی بنه :
— بزم قادین کیدیورمش ، دکلی ؟ آه امینه !..»
بر آزده اغلادی طوردی ، ملول ، بی‌خلجان ؛
لسان روح المنا کی ایلیوردی فغان ،
شفق هنوز سوکیوردی ، بر ابتسام حزین :
نگاه شوق صباوت ، ضیای عشق نوین ،
اغاجلرك آردندن ، حادرلر اوستندن
سوزولدی کلدی : کوزل برخیاله ناظر ایکن
جبین مغبرینه قوندی عسکرك ... اوزمان
زمینه غیظ فشان ، آسمانه خنده کنان ،
امین ایمش کبی اللهنه وصولندن
حزین وصیتنی باشلامشدی تقریره :
شهید اولورسه اکر کیمسه برشی آلمایه‌جق ؛
نه‌مالی وار بوفقیرك : بش اون قویون ، کوسه‌ن ؛
براز اکین بوزاغی ، غاتی ، برده سازلی دره .

بوشیلرك بریسی آرقه‌سنده قالمایه‌جق ؛
نه‌وار نه یوقسه صاتوب صاومالی .. بهاسیله
امینه‌یه یاقیشیر برطاش آلمه‌در املی ؛
قیزل بویا، صاری آلتون یازیله سوسله‌ملی ،
طاشلك یوزنده قلیج رسمی اولمالی مطلق ؛
ممش نفرمی یاضابطمی کیم باقوب صوره‌جق !
برانیجه سونکو یاپیلسین قلیج دکاسه بیله ....
— بر آصمه‌جق دیکیویرسون بابام ، فدان صالسون!
نی‌دانه‌جك امینه‌م کوالکه‌سنده خوش قالسون !
امام افندی‌یه سویله‌ك که حق رضاسی ایچون ،
مزارجغك باش اوجنده اوچ آیده براقشام
بر « عم » جك اوقوسون بریانیق الٓهی دیسون ...
قادینجغز کیدیویردی ...
ـ شوکا باقکدی ، تمام ...
ممش سن آغلار ایسه‌ك شیمدیجك قاچوب کیدرم .
ـ یازکدی یاز عمر ، عثمان کیله سلام ایدرم !
تسلسل ایایه‌جکدی سلاملر اما
چالیندی بر بورو ...
ـ قاق ، قاق ممش ... سلاح باشنه !
ممش اومکتوبی مستغرق ایتدی، کوز یاشنه ،
قیویردی قوینه قویدی ... دلنده عشق خدا ،
یوزنده آن شهادت ، آتلدی میدانه
قاووشمق ایسته‌یه‌رك آخرتده جانانه !

*
* *

صیاح غضنفر وش آوازطوپ ،
ریاح هیاکل براندازطوپ
غریو غلو آور صورایله ،
اوطراقه صاعقه زورایله ،
ـ که کوکردی هرنقطه دن آزبان
لوامع نشان وصواعق فشان ـ
تهورکنان ایتدی آغازجنك ؛
قیافی‌یی ایکلتدی آوازجنك !
یورکدن قوپان برصدای بلند ،
صدای حیات احتوای بلند ؛
براردونك آوازهٔ سطوتی ،
بتون خلقك آهنك ملیتی ؛
مقدس، مبارك، بدیع الکمال ،
ظفراعتیاد وغزا اشتمال،
ملائك پسند وشهادت مآل
سموته عکس ایتدی اسم جلال !
او «الله،الله!» طویولدی همان
بتون اردو آتشلره آتدی جان !
بتون اردونك قهرمان ارلری ،
جهانکیر عثمانلی عسکرلری
جهادك دوشوب شانلی میدانه ،
کوکس کردیلر کولله بارانه ،
هجوم ایتدیلر مستریح الفؤاد ،
امین الشهاده ، فریح المعاد .

اولوم هر طرفده ظهور ایلیور ،
فقط کیم اولومدن فتور ایلیور ؟
بو عثمانلیدر ، مسلمان قانلیدر ؛
ویرر جانی شان آلیر . . . شانلیدر !
بو عثمانلی غیرتلی وجدانلیدر ؛
شهادت یورکلی ، غزا جانلیدر !
شجاعت امل ، عسکر ایمانلیدر ؛
سوز نامنی تکری : عثمانلیدر !
نه طوب وتفنك ونه تیغ وسنان ،
نه آتش ، نه اردو ، نه بارو ، نه جان
طیانماز اوکندەیوررسه اگر
ایدر قلعهٔ خصمی زیروزبر !
مقابلدر اون دشمنه بر نفر ،
هر عثمانلی یه منتظر بر ظفر ! . . .

* * *

توفنك صوصدی ، طوب صوصدی هپ سونکولر
طاقلمشدی . . . اعدایه این المفر !
طنین آور فسحهٔ کائنات ،
غریو حیات وانین ممات .
او « الله ، الله ! » ینه بردوام ،
او « الله ، الله ! » ایله تا بشام ،
کوکس کوکسه جان جانه اوغراشدیلر ؛
دلیرانه ، شیرانه اوغراشدیلر
فرار ایتدی دشمن اولوب خاکسار :

برعثمانلى ايتمز بونى اختيار .
بر عثمانلى ايتدكجه عزم سفر
ظفردر ظفردر ظفردر ظفر !

*
* *

ممش بو محشر هيجا ايچنده بر زده‌حال
بولوطلو مغربك اشكال بى قرارندن ،
آلولى بردومانك موج تارومارندن ،
خيالنى سزه‌رك لمعهٔ عذارندن
همای روحنه روحيله پركشاى وصال . . .
امينه‌نك آرايوردى جمال عصمتنى ؛
يوزنده شوق بقا ، كوزلرنده نور اميد ،
اورولدى تابوركندن ، خدايه كيتدى شهيد ؛
كوتوردى يارينه قوينده‌كى وصيتنى !

٢٠ اغستوس ١٣١٣

اولاماز :

برقیزك غملی بر نیازندن ،
برفقیرك غریب سازندن .
برك بیرنككك اهتزازندن ،
دها كریندهدر ... خیال اولاماز ؛

نجم صبحك جمال كریانی ،
مهر غربك خیال عریانی ،
سایه‌نك موجهٔ پریشانی
طور محزوننه مثل اولاماز ؛

اولاماز ای فرشتهٔ آمال
بكا سندن كوزل خیال محال !
بكا سندن پریده رنك مأل
برطونوق وجه انفعال اولاماز !

۸ مایس ۱۳۱۳ .

نگاه جانان

لیال عمرمه رواق ویرن نگاه انیسك
اولونجه قلبمه عاكس ، حیات زارم ایچین بن
مآل عشقكی بوندم ، كوزم كوزكده قانیركن
سوزولدی روحمه روحك ، دوكولدی جسمه جسمك !
اوكون سنك اوسماوی نگاه مرحمتكدن
نزیه وپاك ومقدس صفای نامتناهی
خیال وجسمه طولدی ؛ غرام نوخلجانك
صارلدی تار حیاته . . . . اثیر فیض الٓهی
اینر كبیدی سمادن : سنك او نظرهٔ آنك
اورتبه حائز معنی ، اورتبه صاف ایدی ای یار
طولاردی چشمنه گویا بتون طلاقت اقرار !

كبود صبحه تبسم نما نگاه لطیفك
جنان ورده سوزولمش ضیای زهرهیه بكزر :
امور توجهٔ عشقی نشاط ناز ایله پرور !
خیاط نظرهكی كاهی برابتسام خفیفك
ایدنجه عشق ایله لرزان ، اوكیزلی كیزلی املر
فضاده موجهلنیر ؛ صانكه بركتیبهٔ شبتاب
دوشر هوای محبتله لیل تار حیاته .

سنك ، سنك او منور نگاهك ايليور ايجاب :
كواكب ابديت ديرم غبار حياته !
سنك ، سنك او منور نگاه مسعدتكدن
اثير روحكى روحمله جذب و نوش ايدرم بن !.

علو قلبكه برهان اولان نگاه شديدك
كمال حسنكه شايان بر انجلاى املدر :
او نگاه جلوهٔ قهرك اولور محبته ظاهر ،
فقط او نگاه تبين ايدر غرام مديدك ؛
غضوب چهره‌كى كوستر! سور بو حالكى شاعر
بولور او چهره‌ده زيرا مآل رحمت مولا .
كوزلسك اويله ، كوزل . . . نظرهٔ شديدكه اى يار!
فدا ملاحت اوزان ، فدا لطافت اشعار .
سنك ، سنك او منور نگاه قهركه حتى
فدا حيات مؤبد ، فدا سعادت سودا ،
فدا نوازش وصلت . . . فدا محاسن دنيا !

٢٤ ـ مارت ـ ١٣١٧

الواح طبیعتدن

۲

ایاصو طاغی [۱]

صو تمولمش آسمانك سینهٔ آرامنه کویا
جبین سای اولمش اذیال کبود لاتناهی یه ؛
کوزور پروازنی افلاکیانك جو صافیده ،
باقار مرأت فوجا فوج آثار الهی یه ،
صانیرسك مختفی قلبنده برقبر سماپایه :
جیقار کویا لسان ابکمندن بربیوك معنا ،
دوکر اذیالنه عمان شب حالنده برسایه ،
اویور علوی خیال صمتی آغوش فیافیده ،
یازلمش جبههٔ تابانته برآیت کبرا ،
کونش باشلار اونکله قدرت مولایی تحمیده ،
معظم هیکل فیض طبیعت ، جبههٔ مغرور !
سمادن ساحهٔ امواجه دوشمش برج نورانور !..

نه‌زمان کچسه پیش چشممدن
بومعلا جبل بوبرج خیال
ازییور روح شاعریتمی :
عاجزم برسوز اختیارنده ،

---

[۱] مدللی اطه‌سنك الك یوکسك طاغیدر.

نجه تصویر شانی امر محال !
اوکا برلوح شعر آرارکن بن ،
تپه‌نك منحنی کنارنده ،
کورورم تتره‌ین صباوتمی !

۱٤ تشرین اول سنه ۱۳۱٦

پریدا دوننا

سیر ایله شو لوحهٔ حزینی ،
باق باق شو طونوق ضیای حسنه ...
هر تشنهٔ دلربای حسنه
پك لایق اوجسم نازنینی ؛
اما یته ایلتز تبسم ،
آهنك ایله اول بت دلارا ،
بر صحنهٔ شوقه کلدی اما ،
وجهنده‌کی اغبرار سودا ،
ایتمکده غروب ماهی ایما ...
ایتدکجه بوحال ایله ترنم ،
سوداسی عیان اولور لبنده ،
لرزنده حیاتی غبغبنده .

کاهی نظر ایلیوب سمایه
طرزندەکی شیوۀ الٰهه
روحندن اوچان صدای ناله ،
فریادینی عرض ایدر خدایه ؛
مرغ سحر آغلایور سوزنده ...
چشمانی ایکی غریب اختر
کیم دیل غروب ایله مکدر ،
نالنده جمالی بر کی تر
کیم حزن صباح ایله منور ؛
بر خنده کوز ئیور یوزنده
کویا قرایمش تأثر
یا ار دهنی صفا تورم !

٭

کاهی دوشه‌رك یره نکاهی
بر ویله تنفر ایلر اظهار
کیم ظن اولنور اوغملی دلدار ،
برشعلهٔ عشق ایکن الٰهی
دوشمش بو جهانه آسماندن :
دلتون اولەرق اکا لطافت
هر حالنه ایمش سرایت .
آغوشی حرمسرای عصمت ،
کل چهره‌سی مشرق محبت ؛
اما یینه منفعل جهاندن ...

بر نور وش اعتلایه میال ،
بر روح قدر خدایه میال !

٭

ای نغمه انیس عقل وجانسك !
دنیاده بشر صفا که مجلوب ،
اولمش سکا باق کوکلده مغلوب ،
سودای نهانه ترجمانسك .
ایتدکجه هله شوقیزده فریاد
حسندن آلوبده فکری هر آن ،
حوریلر ایدر سماده افغان ،
ارواح اولهرق ملول وکریان ،
تاعرشه چیقار انین وجدان !
برعالم عشق ایدرسك ایجاد ،
ای شعر خدا بیوکدك اول
عصمتله بولوشدك اولدك اکمل !

٭

بر آه ایله چیقسه روح تندن
صاقلانسه او نغمهٔ خفیفه ،
اول نالهٔ بلبل لطیفه ،
البته کیدر خدایه بندن :
زیراکه ترنم ایلهین ماه
معصوم یورکلی برملکدر ،

قوقلاتمغی بیلمه‌ین چیچکدر ،
مقصودی جهانی سومه‌مکدر ...
الاینه منحصر دیمکدر ،
البته سور بوشوخی الله !
بیلمم که فقط ایدرمی خائن ،
روحمله صداسنی مقارن ؟

٭

بیلمم که او رتبه صاف اولورمی
بر روح جفا نثار محنت ؟
برظل حقیر آدمیت
انوارك ایچنده یر بولورمی ؟
یوق یوق نه قدرده اولسه‌ك احقر
مادام که عشق ایدرسك اظهار
ای روح سور سنی او دلدار .
دوش کوکلنه ایت محبت اظهار ،
کیر نغمه‌سنه اوشعر غم خوار
آلمازسه بیله‌سنی برابر
ایتمزسه‌ك اکرچه عشقی مسکن ،
عمرم کذران ایدر لبندن !

٤ — حزیران — ١٣٠٧

کتابهٔ سنگ مزار

دها جهانی بیلمدن جنانه کیتدی بر ملك ،
دها بهاری سومدن خزانه ایردی بر چیچك ؛
حیاتی اوچدی خالقه، وجودی قالدی خاکده
اون اوچ یاشنده بر چوجق یاتار شو خاك پاكده :
شبابنك لطافتی تراب ایچنده جلوه گر ،
بو قبره حزن ایله بتون ملکلر ایلیور نظر .
یازیق یازیق یکانه یه، لطیف بر ضیا ایدی ،
طراوت بهار ایدی ، سحرده‌کی صفا ایدی .
آلوب ده مادرین اجل کیدنجه یار صادقی ،
صفای عشقی بیلمدن مماتك اولدی عاشقی !
کولردی وجه عصمتی حیاتی ایتسه‌ده بکا ،
فقط ننه قوجاغنی آراردی چشمی دائما ...
جنانه ایلدی سفر نهایت ایردی قوینه ،
[۱] قاوشدی مادره بو کوز یکانه کیردی قوینه !

« ۱۳۰۶ »

٤ - تشرین ثانی - ۱۳۰۵

---

[۱] صوك مصراع تاریخ تامدر .

منزول بر رسام

اوزانمش بر فراش اضطرابه ، طور لالندن
دویولماز ، اکلاشلماز بر مآل زندکی اصلا :
طوتولمش جسمنك بر نصفی ، جامد شکل و حالندن
نمایان بر حیات منقرض بر لوحهٔ فردا !
تن معلولنه بر قطره روح آرتق کران اولمش ،
حیاتك نفخه‌سندن منفعل وجدانی‌ده ... حالا
ضیاسز کوزلرندن محترز بر لمعهٔ امید
دوشر بعضاً کنار قبرینه ، پروردهٔ خولیا ،
عدم سنك جبین اغبرارندن عیان اولمش ،
طونوق وجهنده ظل افشان نقوش ایلهٔ جاوید ،
یاشار حالا یاشار بیچاره محکوم اذا ، معلول
یاشار زیرا اولومدن بعضاً الك مهجور اولور منزول .

٭

بو بر موتاکه اولمز ! بر معند روحه مالکدر ...
بیلیر هر شیئی فهم ایلر ، طویار اذعان وحسیله ؛
اولور ادرا کنه ماضی و آتی نوبنو ظاهر ،
قاچوب کرداب آتیدن ایدر ماضی‌یه بر حمله !
بوتون آمال وحسیاتنه مرأت حزن انکیز

اوجوف لاتناهی چشم بی تاب وبقا زائر .
اونكله فكرینی ترسیم ایدر آفاق مینایه ،
اونكله روحنی تقریر ایدر اللهه ! كوكدن بر
اثیر مرحمت نازل بو مظلم لوح معنایه .
مآل ابكمندن قدرت عرفانی رقت ریز ،
بویوك ، عجز مبهمیله بویوك ، شهرتلی بر رسام
حضور لوحهٔ خالقده صامت لوحهٔ الهام !

* * *

بویله آیلرجه تن بخاك سكوت ،
یالكز كوزلریله دیكلیه‌رك
عمرینك كوش ایدردی رحلتنی ؛
مختضر ، جان بلب ، سونوك ، مبهوت
یالكز كوزلریله ایكلیه‌رك
حقه تقریر ایدردی محنتنی !
بركون اك بر كزیده بر لوحه
عرض اولوندی نكاه حسرتنه ...
اوزمان ایتدی بر درین نوحه
او زمان دیدهٔ پیوسته‌نه
كلدی صوك قطرهٔ حیاتی ... همان
روح محرومی اوچدی خنده كنان !

۲٤ شباط ۱۳۱٦

استعداد

هرزمان طعن ایلیور وجدانم استعدادمه
کیم اودر حاکم بنم جسم بلا بنیادمه :
هم کمالی کوسترر هم سعی ایدر افسادمه !
هپ ندامت آهیدر وارد دل ناشادمه
کیمسه‌لرده کلیور آواز استمدادمه ،
کندی کوکلم رحم ایدر آنجق ینه فریادمه !

*

هر کسك دنیاده مألوف اولدیغی فریاددر ،
هر کسی زیرا صیقان دوشنده استعداددر ؛
آه استعداد ، او بر روح اولدورن جلاددر ؛
منتهای مطلبی دنیاده استبداددر ،
وارسه بر شیئی ایتدیکی انسانلره امداددر ،
کیم کلیر آرتق بنم اولسه‌م دخی امدادمه ؟

*

بن نیچون بیلمم که رفعتله مبجل اولمادم ؟
خالق اولمام ، یاندن مخلوق اکمل اولمادم ؟
فضل ایسه مقصد نیچون انسان افضل اولمادم ؟
جهل ایسه مطلب نه‌دن عالمده اجهل اولمادم ؟
یوق خیال ایسه نیچون جسم مخیل اولمادم ؟
شبهه‌دن غیری نهایت یوق که استشهادمه . . . .

*

شبهه شبهه . . ایشته اك صوك فكری انسانیتك
شبهه‌در فریاد ایدن صوتنده معصومیتك ،
شبهه‌در شهود اولان وجهنده پیر حكمتك ،
شبهه‌در حتی عیان نورنده شمس فطرتك !
اولمسه‌یدی شبهه استعدادی هر ماهیتك ،
باكه طعن ایتمزدی وجدانم شو استعداده .

ایله یاربی عیان اسرار کی عرفانلره ،
نور حق طولسون بتون پرلیل اولان وجدانلره ؛
قالدیر استعدادی حریت ویروب انسانلره
صوکره سیر ایله نه انسانلق کلیر حیوانلره ؛
هپ ملکلر حکم ایدر ، قالماز جهان شیطانلره ....
باق نه‌لر سویلر ، باقك فکر خیال ایجادمه !

ایلشکن شمدی ادراکی اسیر اشتباه ،
شمدی ادراکمله ایتدم خالقه تعیین راه !
بن بو عجزمله نصل دنیاده اولمام روسیاه ؟
کیتدی عمرم کلدی حالا زمان انتباه ...
ای مقدس روح فیاض کالم کاه کاه
آسمانکدن یتیش سن کل بنم ارشادمه !

١٣٠٧

برقطعه‌جق

زلفنی غنجه رویه صاچمش ،
خواب حوریدن اولمه‌ده بیدار ؛
چشمنی ناز ایله بر آز آچمش ،
ایدییور نیم عشقنی اظهار :
صانکه برابر نوبهاریده ، .
ایکی اختر هلال اولوب طورمش ؛
حسنی بر طرز اختیاریده ،
نازدن نی مجال اولوب طورمش ...
بر نگاه ایلین لطافتنه
جان ویرر لوحهٔ ملاحتنه
روح اوچه‌یدی سمای عصمتنه
طویوم اولمازدی آن وصلتنه .

٤ ـ کانون ثانی ـ ١٣٠٦

الواح طبیعتدن

— ۳ —

روز تموز

صباحك چهرهٔ مغمومی، ساکن: سطح آفاقه
چوکر برانجه سس، طاغلر قانیر برکوالکه حالنده،
سما براق وتابان، حوزهٔ بحره پراکنده،
مسلسل لاجورد ایزلر دوشر، پنهای اعماقه
سواحلدن مهیکل کوالکه‌لر ریان اولور؛ هر یر
سکون وصمته مظهر؛ آفتابك جرم یاقوتی
کنار لوحهٔ ظلمتدن آرتق اعلا ایلر..
جهنم پارهٔ احمرکه فسحتزار ناسوتی
اوپر محروم وصلت، آتشین سودا دهانیله
ایدر آغوش بزم خاکدانه بغتةً حمله!

§

کونش یوکسلمش آرتق، شرحه شرحه سینهٔ روزك
یاغار هر شرحه‌سندن صانکه بر رود ضیا ونار؛
کرانبال کسلباری عقاب یوم تموزك
که‌رر سمت سمادن خاکه بر پوشیدهٔ نوار.
تلالك زروه‌سندن بر بخار مجمد مشهود؛
دکز بر صفحهٔ براق وساکن؛ لوحهٔ صحرا
صولوق، پژمرده؛ فیفای حیاته نیش زهرآلود

اورر هر نقطه‌سندن حارو قاهر چهرهٔ مینا .
بطائت ازدحام ایلر، طولار اعماق احفاره ،
دوشر هر نفحه تیترکن درین برحفرهٔ حاره !

*

کونش ایرمش زواله : شمدی انهار حرارتدن
تجسم ایتمش کویا طورور بردوزخی طوفان !
صیقلمش قلب دنیا بی‌مجال اولمش بطائتدن ،
یپغلمش دوش ارضه بیك مسلسل کوه‌نارافشان ...
اغاجلر کوسکون ،اوتلر صاپ صاری ، یرلر یاریق ، قوشلر
بایلمش ، داللر اینمش ، کولکه‌لر اوچمش بوادیدن ،
تنفس منقطع ... کویا فیافی‌یه کفن باغلار
کونش انوار بیضاسیله کوکدن صولت ایلرکن !
حیات اولمش کریزان سینه‌سندن صانکه اشیانك .
کلیر انجق صماخه شهقهٔ بی‌تابی دنیانك .

*
* *

مغربده کونش شمدی اوکلدستهٔ اصفر
زرین کمر ایشلر دکزك سطحنه ؛ کویا
یاقمش کبی دنیایی صفا ریز تبسم ،
برمصطبهٔ عیش وحضوره سفر ایلر ،
باقماز کبی خاکستر اطرافنه اصلا ...
بردن بره برنفحهٔ امید ، ملکبر
برباد شمال اسدی ؛ سرین موجه‌لرندن
اشیاده همان باشلادی برفیض تلاطم ؛

نوشين موجاتيله اوچان روح پرندن
ارواحه نفوذ ايلدى انفاس ترحم .
كيتدكجه كونش قاچدى . .. فقط باد سما كير
اورمشدى يانيق وجهنه برشهپر تحقير !

٣٠ تموز ١٣١٧

كتابهٔ سنك مزار

زائر اك غملى نكاهكله نكاه ايت هربار
كوسترر چهرهٔ شادى بوغم آلوده غبار :
دها بر بوى محبت طويولور خاكندن ،
بوخزانديده مزارك ايچى مشحون بهار .
بليرر صفحهٔ تارنده ضياى اميد
موج اوررسنك حزيننده معانئ مسار .
تازه بر والدهنك صوك نكه شفقتنى
بوكوزل قبرك ايدر طور غريبى اخطار .
صانكه برنوحهٔ جان ، نوحهٔ يأس معصوم
بوخفاكاهه ايدر نغمهٔ حسرت ايثار .
صانكه تترر نكه تازهٔ طفل مجروح
سنك محزوننه دوشدكچه سمادن انوار .
آه بيچاره قادين ، صبح شبابنده بتون
كيجهلردن قاره بيك محنته اولدى دوچار ؛

قالمدی چکمدیکی ، کورمدیکی عالمده
بولمادی صفوت وجدانـنه مونس بر یار .
عمر مأیوسنه بر کیمسه دکلدی آکاه
آرتق اللهنه وجدانی ایلر اظهار !
قلب نالانی کبی اولدی بوشعرم مجروح
کلدی تاریخنه‌ده برقاره نقطه ناچار !
بلبل روحنی آغوش غم عالمدن
« سازدنك حالنه رحم ایلیه‌رك قاپدی مزار »

١٣٢٠

٢٦ — شباط — ١٣١٩

فرون اوکنده

اقشام اولدی ، فرونك پیکه‌سی اکمکله طولو ؛
نار قدر قیرمزی ، پیشکین ، صیجاجق اکمکله
منخسف قرص قمر
کبی انظاره اورور ؛ اوستی سیساملی ، قوقولی
بیده‌لر ، یاغلی سمیدلر یاپیلی ؛ کورکلر
جام دولابلرده کولر ؛
حلقه‌لر ایپلره چکمش آصیلی . . . هپ فرونك
پیشیروب دوکدیکی اسباب حیات اماده !
متواضع ، ساده
قوت یکروزه‌که تحصیلنه کافیدر اونك
برغروشجق کتیره‌نك اوفاجق برهمت . . .
چوقلغیله طویورر خلقی مبارك نعمت !

§

برکوزل رایحه برحاروسیمین بوی حیات
بوتون اطرافه یاییلدی ، نه‌قدر چوق انسان
قوشیور پرخلجان
فرونك اوکارینه . ! شیمدی بتون ذوقیات ،
بتون انسانلری تسخیر ایدن آمال جهان
طورویور خنده کنان ،

اکمکك چهرهٔ صافنده ؛ اونك بدرندن
اورویور وجه مساعی‌یه ضیای امید ،
متبسم ، جاوید !

نه‌قدر شوق وتهالك ! بو جدالکاهه دوشن
خیلی زحمت چکیور . . . صکره ، نهایت مسرور ،
آلیور قولتوغنه اکمکی سرمست غرور .

§

یالکز برقادینك حصه‌سی یوق : بیچاره
چوجغیله طوریور برکوشه‌ده ایکلیه‌رك :
صدقه ، برا کمك !

لوحهٔ حزنی ایچین برنظر آواره
لکه ابذال اولونور ؛ یوقسه برا کمك ویرمك !
بونی کیم بذل ایده‌جك ؟

یوق ، خایر : مرحمت انسانده نهایت باشلار ،
ایشته برا کمك آلندی قادینه ؛ شمدیه
اوده سیر اولدی هله .
قورومش کوزلرینه طولدی منور یاشلر ؛
اکمکی ، یاوروجغی آلدی برابر قولنه
ایکی سرمایهٔ عمریله قویولدی یولنه !

۲۷ ـ تشرین اول ـ ۱۳۱٦

باد سحر

ای بادسحر خیز لطافت ، سکا قلبم
برحس نوازشله آچلمش طورویور کل ،
نفحه‌ك املی روحه موافق اورویور کل ؛
بن لیلهٔ هجرانمی وقف کدر ایتدم .
ای بادسحر خیز ،
نوشین نفحا تکله یاییل ! قوشلری ایقاظ ،
کللری تهزیز ،
شبنملری پران ایدرك ـ ای نکهٔ ناز ! ـ
نغمه کله ، شمیمکله ، سرین موجه‌لرکله ،
سودالی پرکله
ایت عمرمی ابریز !

ایت عمرمی ابریز سعادت ، شب شاعر
که اولسه‌ده برکوکبهٔ عشق ایله مالی ،
اکثر قاراریر ، طالغه‌لانیر ، ساکت وخالی ؛
چوکمشدی بوشب جسممه برضجرت قاهر ....
ای باد املپر ،
بایغین موجا تکله دیکول ! ...جولره پیرو ،
اخترلره رهبر ،

ظلمتلره آیینه اول ای مالکهٔ جو
صافیت حسنیله ، منور نکهیله ،
زلف سیهیله
جانانمی کوستر !

جانانمی کوستر بکا ای باد سمنبو ،
مطلق اونی کوردك اونی سودكده بكندك :
تکرار ایدییورسك کیبدر کندینه کندك
اطوارینی ، کوکلم طویویور شیوهٔ آهو
ای باد صفا چین ،
هر رفرف بالکدن ! اونك نغمه‌لریله ،
جلوه‌لی نرمین ،
سودالی جمالیله ، دل خنده پریله
البته بولوشدك ! . . . نه لطافتلی خیالات
جوش ایلدی . . هیهات :

ای باد حزین ای سحری فیض دل آکاه !
کیت تربهٔ جانانه ، بوتون عمرمه شایان
بر نکهت هجران
آل کل بکا ؛ ـ اقدامکی مشکور ایدر الله ! ـ
ایت روحمه تدفین !

۱۱ — تشرین اول — ۱۳۱۶

كوچوك شيلر

فيركه‌ته

سويله نازك كوزل دميرجك سن ،
عجبا قاچ نكاه دقتله
نه قدر اعتنای صنعتله
شكل زيب آلدك اينجه‌جك تلدن ؟

خير ، انسان دكل ايدن اعمال
او ياپار بلكه بر نمونه سكا ؛
صوكره بی قيد انتظام وكمال ،
سنی ابذال ايدوب طورر ما كنه .

ينه سن كثرتكله نازنده
بر كوزلسك كه جست وشرمنده ،
ياقيشيرسك قادينلغك النه ؛

فيركه‌ته ، آ كلارم لطافتكی ،
نظرم قيصقانير سعادتكی
سن ايليشدكجه صاچلرك تلنه !

٨ تشرين اول ، ١٣١٦

الواح طبیعتدن

٤

شب سیاه

شو کوکلك ینه بیلمم نه یولده جنتی واردر
که بی سبب بو قدر عاشقانه رقتی واردر !
بو شب دیدکاری شیئلکده غملی حالتی واردر
که روح شاعره تأثیر ایدر سکوتی واردر .
دیرم که دلده شو لیلك مخوف ظلمتی واردر ،
او رتبه ماتمی واردر او رتبه محنتی واردر !

٭

سن ای کیجه ، ینه هپ کوکلر نثار ایدییورسك ،
چکوبده قعریکه کوکبلری غبار ایدییورسك ،
آلوبده قوینکه دنیایی بر مزار ایدییورسك !
بتون ضیالری یوتمقله افتخار ایدییورسك !
هله بنم کبی بدبختی تارومار ایدییورسك ،
فقط سکا ینه وجدانمك محبتی واردر !

٭

سنك شو حالکه بالله عاشقم که شو حالك
اولور نمونه‌سی اك والهانه حزن وملالك ؛
دویولماز اکثری کوکلم کبی سنکده مقالك ،
فقط غریب غریب ایلدکجه کریه ظلالك ،

طورور. بنم کبی مظلم یوزکنده غملی مألك.
سنکله بختمزك پك قریب نسبتی واردر.

§

بدندن اوچسه‌ده روحم بو شب جو سمایه،
قارشسه کوکلری مستور ایدن ظلام خفایه،
بلا وجودیمی ترك ایلیوب جهان بلایه،
مؤبداً سفر ایتسه‌م فضای ملك بقایه؛
عجب مساعد اولورمی فلك او یرده صفایه؟
خیر: او ملك بقانك‌ده بیك مصیبتی واردر.

§

اکر تصور اولنسه‌یدی چار کوشهٔ عالم،
عیان اولوردی بزه هر فلکده بر شب ماتم!
دینك طولاشسه بتون کائناتی کورسه‌ده آدم،
شو حزن ایلی بولور هر جهان غصه‌ده هردم!
دیرم خدایه – اولورسه‌م حضور عزته محرم –
الٰهی قوللرینك هانکی یرده راحتی واردر؟

§

سنکله آغلاشه‌لم ای شب حزین وپریشان:
شو حزنمز بولور انجق بکای جان ایله پایان...
بنم سرشکمی محو ایلدیسه آتش وجدان،
بلوتلوکده سنك یوقیدر لآلیٔ باران؟
برابر آغلایامازسه‌ق سن آغلا ای شب هجران
جهانده وار ایسه بر آغلامق سعادتی واردر.

۵ حزیران ۱۳۰۸

عثمانلی اتحاد و ترقی جمعیتنه ! [*]

ای معظم ، محترم جمعیت قدسی وقار ،
نام و شانکله سنك بر ملت ایلر افتخار !
نام و شانك آسمان آرای دنیای حیات ،
نام و شانك صفحهٔ تاریخه شمس اشتهار ؛
نام و شانك مشرق الفیض جهان سرمدی ،
جبههٔ علویتکدن نور بولی آشکار ؛
نام و شانك عین خورشید تعالیدر سنك ،
چهرهٔ قدسیتکدن فیض حق پرتونثار ؛
ساحهٔ عمان ظلمه نور چشمکدن سنك
سر و سیمینلر دوکولمش کهکشاندن تابدار ! . . .
انجلا پاش ظهور اولدك ، طلوع فکرکه
اولدی حیران شغف بیك روح علوی اضطرار ؛
اعتلاباز طلوع اولدك ظهورکدن سنك ،
ایردی اوج کهکشان فیضه بیك فکر نزار ؛
لیل ماضی یه نگاه ایتسهك نه در مشهود اولان ؟
برجهان قهر و نکبت بر حیات تار و مار ؛

---

[*] تپه باشی باغچه سنده یازلق تیاترووده فی ۲۹ اغستوس سنه ۳۲٤ تاریخنده اوینانیلان «وطن» تیاترووسنده اظهار ایدیلن آرزوی عمومی اوزرینه انشاد ایدلمشدی .
للطابع

برسقوط دائمی برکرداب انهدام ،
ساحهٔ تار وطن عیناً ییقلمش برمزار !
برمزار عالم وحشتکه عمق لیلنه
نعش ملت منجذب ، فکر حقیقت کریه‌بار ؛
بویله برقبر فلاکتزارك اعماقنده سن ،
برمبارك فکر وقلب وجان ایله لیل ونهار ،
سعی عالم قدر ایله اقدام حق تأیید ایله
کوستروب دنیایه دنیادن بیوك براقتدار ،
موتی احیا ایلدك ، معدومی ایجاد ایلدك ،
حقی اعلا ایلدك ، مظلومی ایتدك بختیار .
ای معلا منزلت احرار قدسیت قرین ،
سعیکزدن تاابد خشنود اولور پروردکار . . .
بویله بر جمعیتك ارکان استقرارینه
استناد ایتدکجه قلب ملت ایلر افتخار :
سلطنت حریتك ، دولت حکومت ملتك ،
اتحاد اعلای مقصد ، یکوجودی شهریار .
بویله برعلوی ، معظم فکر استقبال ایله
چوقمیدر عثمانلیلق کسب ایتسه حق اغترار ؟
عرض ایدر عثمانلی قومی نظره‌کاه عالمه
الك بیوك اقوامه شایان برحیات کامکار :
شاهراه نور مستقبل آچیقدر ؛ اتحاد :
شمس حکمتدر ، ترقی : روح الهام اعتبار .
ای معظم شانلی جمعیت علو کعبکه ،
شانکه ایرمز ایریشمز شیمدی هیچ بر اقتدار .

شعر شاعر ، حکمت عاقل ، مآل علم وفن ،
فضل عالم ، ساحهٔ تاریخ ، قلب روزکار
شان علویت نشان فضلکی تبجیل ایچون
نظرهٔ الهامه ، فیض حقه ایلر انتظار ؛
بلکه بر ملت رواننده تکلم ایلسه ،
بلکه بر عالم ضیالر صاچسه بی‌حد وشمار ،
بلکه تاریخ ایکلسه ! بلکه جهانلر آغلاسه ،
بلکه جانلر دوکسه یوز بیك داستان کریه‌بار ،
بلکه یرلردن عروج ایتسه بتون آواز خلق ،
بلکه کوکلردن هبوط ایتسه بتون ارواح زار ،
شانکی تبجیله شایان لوحه تصویر ایلمز :
شان نوارك سنك محفوظ لوح کردکار !
اعتلای فکر امتدر مقدس مقصدك ،
اتحاد قلبکه روح ترقیدر شعار ؛
ساحهٔ جنت فیوض روحکه مرآت حق ،
عرش حریت علوّ قدرکه اولمش مدار ؛
قدرتك فوق التصور ، خدمتك فوق العقول ،
مجدتك فوق التعالی ، حکمتك مولا تبار !
جد واقداملکه معمور اولدی بیك قلب خراب ،
کولدی عالی همتکدن بیك حیات زار زار !
ایشته مکتب ایشته عسکر ایشته اصحاب حیات ،
ایشته ملت ایشته ملیونلرجه روح شعله زار ،
ایشته اورنك شهامتدار وحریت مدار ،

ایشته قانون اساسی تا قیامت برقرار !
ایشته تابان چهره‌لر ، خندان یوره‌کلر ، روحلر،
ایشته برخلقك جانندن قوپمش آواز مسار !
ایشته تکریم حقیقت ایشته تعظیم حقوق ،
ایشته تجلی مساوات ایشته عزم واختیار ؛
ایشته تاعرش خدادن خاکه ریّان نور حق ،
ایشته تاقاب وطندن حقه پرّان موسقار ؛
ایشته وجدان حمیت انجلازای غرور ،
ایسته همروح تسلّی بیك جنان انکسار ؛
ایشته سنجاق ایشته نورانی هلال اعتلا ،
ایشته آفاق شفقدن ارضه جوشان احرار ؛
ایشته اولاد وطن منفا جدا ، مأوا قرین ،
ایشته آتی خنده ریزان، ایشته ماضی شرمسار ؛
ایشته بردولت سنك سایه‌کده بولمش نوحیات ،
ایشته برملت سنك سایه‌کده اولمش بختیار ؛
ایشته آثار بلند عزم وناموسك سنك ،
ایشته روحك منطبعدر ، ایشته فکرك تابدار !!
سوز بولمماز قدر فطرت شانکی تجلی ایچون
ای مقدس ، محترم جمعیت قدسی وقار !
ناطقه‌م روح کمال اولسه ایریشمز کعبکه ،
پایدار اول پایدار اول پایدار اول پایدار !!! ...

۲۹ اغستوس سنه ۳۲٤

الواح طبیعتدن

٥

مارطی

بحره دوشمش قوجه برلاشه‌یه مهمان اولمش
برکوزل‌مارطی بیاض، شوخ ... کوپورمش برنور
کلیور، سینه‌سنه شوق بهاری طولمش،
حسنی آغوش طبیعتده سفایاب غرور؛

لاشه‌دن لقمه قوپاردقجه اولوب مست حیات
صچرایور، چیرپنیور، برهیجان عصبی
طوتیور جسمنی، مغربدن آتلمش لمعات
شکلنی پارلاتیور جوهر آویزه کبی؛

اوقدر ذوق تغدی ایله سیراب صفا
که کورونمز کوزینه سیر وافول اشیا،
لاشه‌سیله اونی کردابه سوروکار جریان ...

ایشته قانون حیات: اك کوچك برحیوان
کندینی برقوجه موتا ایله اتفاق ایدییور،
نهر دنیاده اولو، جانلی برابر کیدییور!

٣ - تموز - ١٣١٦

كوزلسك

كوزلسك جنتك الك روحپرور نونهالندن ،
كوزلسك ماهك الك سودالی الك پارلاق جمالندن ،
كوزلسك ، بن بتون خوبانه كوسمشكن سنی سودم ...
كچيردك كوكلی دنيايه قارشی انفعالندن !
مبارك عفتك اولدقجه لامع پاك چهره كده ،
كوزلسك الك مصفا كوكده شمسك اشتعالندن ؛
كوزلسك، سوديكندن آيريلان برحوریٔ محزون
سنی كورمش دەويرمش حسنكه رونق ملالندن ،
تبسم ايلدكجه نور سودا چشم صافكده ،
كوزلسك زهرەنك پارلاق يوزندن، مست حالندن!
كوزلسك روحه تأثير ايليور عشقك مؤبددر
صاقين انديشه ايتمه بن اولورسەمده زوالندن
حجاب اولدقجه عارض رويكه ای غنجهٔ عصمت ،
كوزلسك مشرق كلچهرەنك خورشيد آلندن،
كوزلسك كوكلكك سوداسی كولدكجه جمالكده ،
منور بر كل فردوسك الهی مآلندن !
زميندن ايكرەنوب حدتله باقدقجه سماواته ،
كوزلسك شاعرك فكرندەكی علوی خيالندن .

کوزلـك ، نیم مستور ایلینجه چهرهٔ صافك
شفقده لامع اولمش ماه تابانك هلالندن ؛
کوزلـك هر کوزلدن حاصلی ای یار اما سن
بیلنمز حال وشانك کوکلمك محزون مقالندن !

٣٠ ـ کانون ثانی ـ ١٢٠٧

الواح طبیعتدن

٢

اخلامور دره‌سی

صنعی ، فقط زمان ایله بی قید انتظام ،
برحوزهٔ محاسنی اولمش طبیعتك ،
قالمش اتکلرنده بش اون شکل ناتمام ،
برقاچ شکسته خطی ایادیٔ صنعتك ؛
اوچ بش یتیقیق دیوار ، ایکی اوچ سد ، برآزچوکوك
برباغچوان لیمونلغی ، اوتلرده مختفی
برقاچ شکوفه طرحی ، چیچکسز ، بویوك کوچوك
برچوق یوصونلی صاقسی . . . بوتون بونلرك خفی
برلرزش حیاتی انیس خیال ایدی . . .
صنع بشر بویولده اولورکن ثنا پذیر ،
فیض بلند فطرت ایله عمر سرمدی
تصویر ایدن هیا کل اشجار نغمه کیر

آفاقی چینلاتیردی غلو شباب ایله !
فکرك زواهری بوراده مائل غروب ،
سعیك مأثری چوکیورمش تراب ایله ؛
ایتمش یبانی اوتلره باد ازل هبوب ،
چیقمش طبیعتك بوتون اسرار زیناتی :
نادیده، بی تکلف تنظیم ، دربدر
اوتلر، شکوفه‌لرکه بوتون فکر صنعتی
پامال ایدر ... فقط بزی حیرتله غشی ایدر!
هریرده برحیات طبیعی، اوشوق وجوش ...
تحقیر ایدر کبی عدم آلوده کارینی ،
الواح فکره فیض طبیعت ایدوب خروش
قیرمش کچیرمش آدمك آثار خوارینی !
برلمعهٔ غروب اولان اشجار زهره‌سر
اذیالنه باتنکلی بولوتلرله سایه‌بار ؛
اوستنده هردرختك اوچار روح شعله‌ور،
آلتنده نازلی نازلی اویور نفخهٔ بهار!
کوکلرده خنده خنده مطالع ، ضیا ، سرور ؛
یرلرده کریه کریه مقابر ، خفا ، ملال ؛
پرواز ایدر هوا ایله برابتسام نور ،
ساکت طورور تراب ایله بررنك انفعال !
کلدستهٔ بیاضه مشابه لقای ماه
برباشقه حسن تازه ایله ایتدی ارتقا ؛
حالا کوزلکندن ایدر صانکه اشتباه .

پارلاتمیور جمالی آیینهٔ سما . . .
کویا طلوع ماهده برلوحهٔ نقیض
ترتیب ایچین کورندی ، غریق لیال غم ،
بیچاره برقادین که شبابیله کریه‌خیز ،
ماتم لباسی جسمنه کهوارهٔ عدم !
آغلاردی کوزلرنده غروبك لطافتی ،
تصویر ایدردی چهره‌سی برلوحهٔ ممات . . .
قلبمده صبح شعرمی اولدردی ظلمتی ،
روحمده طوکدی قالدی بویلدای ذی‌حیات !

٢٥ ـ ایلول ـ ١٣١٦

— یاراماز —

— ۱ —

هنوز بش آلتی یاشنده، فقط کورن درحال
سکز یاشنده چوجوق ظن ایدر : وجودی قوی ،
تشکلاتی مکمل ؛ نه پك زیاده ضعیف ،
نه پك سمیز ؛ فیضان حیاتی ابذال
ایدن طبیعته شایسته بر چوجق : دموی ؛
کمیکلی ، اتلی یکیت جانلی بر کوزل آغاجان . . . .
نشاط و صفوت روحیله بر رفیق لطیف ،
کمال صحت جسمیله لمعهٔ پران :
کالیر ، کیدر ، اله صیغماز، قاچار ، اوچار ... طورهماز
بوتون مآلنی بر سوز بیان ایدر : یاراماز !

— ۲ —

صباح اولونجه کونش افقه چیقمادن اویانیر ،
یوزنده بر یکی خولیا ، کوزنده بر رؤیا ،
طورور سکون و سکوتله بر زمان اویله ؛
کورن بوحالی تنبللك اقتضاسی صانیر ،
فقط اوکندی خیالاتنه طالوب کویا
بوتون اوکونکی پلانلرله اشتغال ایلر ؛
آرار اویونلرك انواعنی خیالیله ،
کالیر ، کچر نظرندن بوتون یامان شیلر ...

یاناقدن ایندیمی ، باشلار مجادلات حیات :
آلیر ، آتار ، دوکر اشیایی : ایشته ترتیبات !

٣

تونك اوموزده ، قلیچ بلده : شمدی بر عسکر ؛
الندە بر بورو شدتله اوتدوروب کیدییور ...
بو بر دقیقه سورر : شمدی کندی بر قپودان ،
اوك اوکنده‌کی بالقون واپور ؛ بو ایشده بیتر ،
کوچوك بیسقالتك اوستنده شیمدی دور ایدییور ...
بونك‌ده ذوقی یوق ارتق ؛ بوتون اویونجاقلر
طاقم طاقم یاییلر یرلره ... « شوچالغی چالان
ببك ناصل آچیلیر ؟ کیم بیلیر ایچنده نه وار ؟ »
سؤالی وارد اولورکن ... کیدر زوالی ببك ،
یه‌تر مانورایی ایضاحه بر « قیرلدی » دیمك .

٤

بر آز لزوم سکونت طویارسه جسمنده ،
خیالی جوشه کلیر ... بر خیال بی حکمت .
نقط لطیف ومنور جناح زرین پر ....
کوزنده بر کوچوجك لمعه بر کوزل خنده ،
تفکراتنه باشلار ... سرائر خلقت
طولار لساننه: هر شی نه‌در؟ نه اولور؟
« نیچین کونش کوکه چیقمش، نیچین یشیل یرلر ،
نه‌دن بولوت قوشیور ، دالغه‌لر نیچین طویولور ،
نیچین بیسقاتی سن آلمادك بوکون ؟ سویله :
بویوك بابام نه‌دن اولدی ؟ . . » صورار طورر بویله !

٥

چوجوق ، چوجوق . . . بزی بر آنده بر سـوأ ایله
ظلام یأسه کرفتار ایدن ندیم حیات ،
ویرر او آنده ینه روحه انجلای سرور :
اونوتمش ایشته جهانی ، حیاتی . . . قبری بیله ،
مدید قهقهه‌لرله غریق ذوقیات ،
قوشوب قوشوب دونیور ، سویلیور ، امل صاچیور . . .
پارل پارل اوچیور صانکه برزهیرهٔ نور !
نکاه محتته بر آسمان شوق آچیور . . .
یوزنده جلوه ایدر خنده حس وخیال ،
اولور جمالنه عاکس زواهر آمال !

کلنجه سفره‌یه اقشام بر آز صبرسزلق
بر آز تلاش ایله بکلر طعامی . . . صوکره همان
بر اشتها ایله باشلار که هر کورن مطلق
بو احتیاجنی آکلار ، بر آزده عارسزلق
بولور ایچنده : یمشلکده کیزلیجه آغاجان
مانوره‌لر چویرر ! . . . لکن ایشته کوزلرینك
ضیاسی اوچدی ... اوطورمقده شیمدی صاللانه‌رق ؛
جمالی معکسی اولمش منام کلیرینك . . .
آچار قاپار کوزنی . . . یاصلانیر . . . فقط اویوماز :
صوك التفاتنی بکلر یمشلکك ، یاراماز !

٢٩ – مایس – ١٣١٧

ایلیور

ای قمر رو ! پرتوك وجدانی تنویر ایلیور .
هرنگاه الهانهك روحه تأثیر ایلیور .
حسنکی اعلا ایدن طفلانه معصومیتك
نوز مهتابه بورونمش حوری تصویر ایلیور ؛
بر شفقدن رنك جذب ایتمش چیچکدر کل یوزك
دل کبی اللهه مائل مرغی تسخیر ایلیور ؛
بر کونشدن شعله‌لر چالمش پریسك ، طلعتك
آسمان قلبی انواریله تسریر ایلیور .
غبغبکده تتره‌ین آهنك صافیت ادا
قلبه یك کوچ صاقلانان سودایی تشهیر ایلیور ،
ناز ایچون ایتدکجه حدتله تکلم صانمه کیم
سوزلرك مفتونکی بر لحظه تکدیر ایلیور ؛
خالقك سودا ایچون خلق ایتدیکی بر شوخسك ،
عشقی هرحالك شهید عشقه تبشیر ایلیور !

۲۷ ـ شباط ـ ۱۳۰۷

الواح طبیعتدن

٧

رعدوبرق

موحش بر سکونت بر مهیکل آن استغراق
مآل ابکمیله ایتمش آفاقی استیلا ؛
صیقلمش قلبی کویا بنجهٔ ظلمتده دنیانك . . .
ایدر سطح زمینی برهوای دوزخی احرق ،
ییغلمش دوش کهساره جبال لیلهٔ یلدا ،
اویور قوینده کرداب ظلام اعماق دریانك .
آدیملار ، چیکنر آفاقی مهیب اشباح ظلمت کون ،
کلیر فوج سحائب چارپیشیر . . . آیینهٔ کردون
موج اورور تابش ظلالیله !
بوغوق بر نوحه برمظلم صدا ، مستغرق دهشت ،
مهیج برغریودور . . . برطراقهٔ صدچاك
اولوب برآنده فوار ونوروزان ، ساحهٔ عالم
نکاه وصیحهٔ غیایه دوشدی : پردهٔ ظلمت
ضیادار اولدی ؛ مشحون بوارق چهرهٔ افلاك
بوغاز ظلمتلری دیدار آتشبارینه هردم ،

صواعق انعکاس واعوجاجیله ، درین مبهوت ،
دوشر تاغمق روحه بر بوغوق فریاد اولور ، ناسوت
ایکلر اوازهٔ جلالیله !

اوزاق بر نغمه . آرتق غلغل امواج عالمکیر
تلالك ذروه‌سندن آسمان لیله جوش ایلر ،
درین بر موسیقیٔ اخروی ریان اولور ، کویا
کیدر دامان عرشه یوز سورر آوازهٔ تکبیر . . .
اوچار بر لاتناهی جوه بر پنهای قدسی پر ؛
اوچار . . . آواز بالندن معالی زار اولور دنیا ،
اوچار . . . آرتق پریشان اولدی . . . آهنك سکوتندن
او یاغمش ماه غرا ، دامن آفاقه نور انشان
اولویور تازه ، ترجالیله .

۲٤ – حزیران – ۱۳۱۷

ای خامه

پریشان خاطرم الله ایچون ای خامه امداد ایت !
بنم بخت سیاهمدن بوکون کوکلمجه فریاد ایت !
مدادی آتشین خونندن اخذ ایت، کیرده کل قلبه
او یاره عرضه شایان قانلی بر منظومه انشاد ایت !
بنه بر آفت جانسوزه لازم عرض حال ایتمك ،
مکدر ، آه کستر ، ناله آور سوزلر ایجاد ایت !

ینه سودم دیمك ، سـ ـدم دیدرمك ایستیور کوکام
او مهر عشقی مدح ایله ، سمای حسنه اصعاد ایت ؛
بونك تأثیری اولمازسه او حوری یوزلی شیطانه ،
بکا لطف ایتدیکی ایام وصلی حزن ایله یاد ایت ،
غریبم ، شمدی بك بیچاره‌یم ، محزون ومأیوسم
بنم اوصافمی ، الله ایچون ، حقیله تعداد ایت ،
بتون عاشقلرك فریاد انشبازینی طوپلا ،
بنی برجسم جامد ایلین وجدانه اسناد ایت ،
ینه تأثیری اولمازسه مزین نکته‌لر سویله ؛
مکمل نکره کولق ایله یار جانمی شاد ایت ،
ینه تأثیری اولمازسه آنك برلطفنی جلبه ،
علو طبعکی اظهار ایله سفلی‌بی برباد ایت :
سمای عشقك الك یوکسلك سحاب پاکنه چیقده
بتون دنیالری مبهوت ایدر برخطبه ایراد ایت ،
سکا حقدن کلن سوزلرله قبل وجدانمی تصویر ،
سماوی برخطابکله اوخاکی طبعی منقاد ایت !
ویا برخنجر اول ای خامه قلب زاریمه صاپلان !
بنی محو ایله‌ده الله ایچون ، یارمدن آزاد ایت !

٢٣ حزیران سنه ١٣٠٨

بالقجيلر [١]

ای شاعر ذی مذاق ودقت ،
مفتون محاسن طبیعت ،
کل ایله شولوحه‌یی تماشا ؛
سیر ایت که جمال رب عزت
اولدقجه مظاهرنده پیدا ،
اولقدده نه آنلی شعر حکمت
افکار فحوله حیرت افزا !
انظار عقوله نور بخشا
بر منظره‌در بولوحهٔ آن ؛
برشعر خدا دیسه‌م‌ده شایان !

§

سودم بونی سیر ایدنجه ناکاه،
بر رتبه‌که اولمادن بن آگاه
هپ شوق ایله اوپتشم ظلالی ...
کیم کورسه بورسمی خواه وناخواه ،
مفتونی اولور که شکل وحالی
اثبات ایدییور جهانه بالله

---

[١] بیوک کوچوکی اوموزنده طاشیان ایکی بالقجی چوجغنی مصور برلوحه‌یه یازلمشدر .

فطرتده‌كی حكمت وكمالی !
طفلك لمعات مه جمالی
تنویر ایدر آسمان فكری ،
پرخنده قیلار جهان فكری !

§

باق باق شو ایكی لطیف حوره
طالمش بری طاتلی برسروره ،
كل چهره‌سی برصفالی اختر
كیم خنده بدلدر آنده نوره ؛
اولدقجه بهاره نشئه كستر ،
كوكلنده‌كی شوق پرغروره
آیینه اولور اووجه دلبر ؛
دوشنده طاشیر آنی برادر .
مغرور اولیورسه حقی یوقمی ؟
هپ قهقهه‌لرله كولسه چوقمی ؟

§

ای جانلی شكوفه ، سنجه عالم
بر باغچه‌دركه آنده هردم
بر بشقه صفا ایله آچارسك ؛
مجهولك اولور حیات آدم ،
غمدن هله بك قولای قاچارسك ؛
دنیالری طوتسه رنك ماتم ،
سن سن ینه نورلر صاچارسك !
ای روح لطافت مجسم ،

اطواریکه عاشق اولدی کوکلم ،
اللهی سنکله بولدی کوکلم !

§

یاقرداشی ؟ روحم ایتسه تقریر ،
بالله ایده مز او شکلی تصویر :
جدی اوقدرکه حال وشانی
بر والدی ایلمکده تنظیر ؛
دوشندکی یار هم روانی
وجدانی ایلدکجه تسریر ،
آکلارمی مشقت جهانی ؟
وار قرداشی ، وار رفیق جانی ،
قرداش طاشیمقله مفتخردر ،
بر عالمی دوره مقتدردر !

§

یارب نه در اول نکاه جذاب !
یارب نه کوزل او چشم پرتاب !
هم جودت فکری هم ثباتی
هم عزت نفسی ایلر اشراب .
چکمکله مصائب حیاتی ،
کویا شو چوجق اولور صفایاب ...
سوزمکده نکاهی کائناتی ،
بذل ایتمه ده چرخه التفاتی ؛
زیرا که دکیز ، سما ، بتون یر
قارد شجکنی آنك سوزلر :

§

ای یاورولر ، ای بالقجیلر سز
اسرار حیات ایدك كدرسز :
عاقلده‌كی ممتنع املدن ،
عالمده‌كی شبهه‌دن خبرسز ،
دریاده بالقجیلق ایدر كن ،
ظن ایتمیكز كه سیم وزرسز
اولماز بو جهانده كیمسه‌لر شن :
دنیایی بیلیرده سویلرم بن ،
البته بالقجی بكدن اعلا
سعییله ایدر سروری پیدا .

٢٤ ـ نیسان ـ ١٣٠٨

تاریخ وفات

ینه بر كوكب افول ایلیه‌رك
اولدی مظلم ادبك منهاجی ،
كلدی بر دورهٔ ماتم شعره :
ارتحال ایتدی معلم ناجی .
١٣١٠

٢ نیسان ١٣٠٩

تحصیل

عقول اربابنه عرض دها میدانیدر تحصیل ،
بوتون جمعیتك روح دل وعرفانیدر تحصیل ،
جهان حکمتك بررهبر ذیشانیدر تحصیل ،
بویوك آدملرك معشوقهٔ وجدانیدر تحصیل ،
کوچوك انسانلرك آرایش اذهانیدر تحصیل ،
بزه رب رحیمك اك بویوك احسانیدر تحصیل .

※

سمادن خاکه اینمش برمبارك حوریٔ دلبر ؛
قمر یوزلی ، شفق رنکنده ، شب زلف وضیاپیکر ،
آنك رحم دل حق بیننی جاب ایتمش آدملر ،
طوتوب دست وجود معنویٔ آدمی ایلر
تعالی عرشه طوغرو ، وجه تابانی صفا کستر ،
اوحورك روح فعال حیات افشانیدر تحصیل !

※

باقلسه چشم عبرتله بدایعخانهٔ عالم
هپ انوار الوهیتله مملودر ، آنی آدم
بیلیر . تحصیل ایله اظهار ایدر اسرارینی هردم
اکر تحصیلی فرمان ایتمسه‌یدی خالق اعظم

ظلام جهل ایچنده هپ طونازدی روحمز ماتم !
وجود آدمینك برمنور جایدر تحصیل .

٭

حیاتك الك مقدس حظی تحصیل معالیدر ،
حقیقی ذوق همتدر ، هوائیلك خیالیدر .
کماله سعی ایدن کنجك صفاسی اویله عالیدر
که قلب صافی کویا نشئهٔ جنتله مالیدر :
جهان عندنده درد وغصه‌دن بالله خالیدر
اکا برجوهری بیتمز سعادت کانیدر تحصیل .

٭

حقیقت برق اورور چشمنده ساعیٔ دل آکاهك ،
طونوق برلمعه یوقدر دیده‌سنده برهوا خواهك !
ایدر تحصیل فکری جلوه‌کاهی حکمة اللهك ،
اودر محبوبی قلبك ، جالب آرامی جانکاهك ؛
نبیّ حق بیایرمش جاه عالمی فوقی هرجاهك [١]
بو قولك الك مکمل ، الك جلی برهانیدر تحصیل .

٭

باقك تحصیل ایله انسان نه رتبه اعتلا ایلر ؛
آنك لطفیله تحقیق صفات کبریا ایلر ،
فضای لاتناهیده کزر کشف ضیا ایلر ؛
بیلیر هم جنسنی ، دنیایی ، شردن اتقا ایلر ،
فنالق ایلدکجه کندی نفسندن حیا ایلر ؛
سروشه آدمك مستوجب رجحانیدر تحصیل .

٭

---

[١] (رتبة العلم . . . .)

سز ای نو رسته‌لر الله ایچون هپ ایلیك همت !
سزلر تحصیلکزله کسب علویت ایدر ملت ؛
تصحیح افکار اونلرك کیم خاکدانده معنوی صحت ،
مؤبد عمر ایله برقومی ایلر نائل رفعت !
سزك تحصیلکزله ملك عثمانی اولور جنت ،
ترقی دورینك بر کوکب تابانیدر تحصیل .

تشرین ثانی ١٣٠٧

آسمانه باقارکن

اوصاندم بن جهاندن آه اوصانمازمی جهان بندن ؛
تنفر ایلدم جاندن ، عجب بیقمازمی جان بندن ؛
چیقوب کوکبلرکله قارشمه ای لیل نور آلود
بنی سیر ایله ، سویله ! نه آکلار اختران بندن ؛
وجودمدن نه‌در مقصود اولان ای ماه سن سویله !
نه ادراك ایلدك الله ایچون ای کهکشان بندن ؛
بنی هم اولدیرر غمله ، هم ایتمز جسمی در آغوش
نه ایستر بن ده فهم ایتمم شو سفلی خاکدان بندن ؛
غریبم ، بیکسم ، بیچاره‌یم ، محزون و مأیوسم
دکل شعرم کورونسه روحم اولماز بر نشان بندن !

یاریل ای قبهٔ پرنور ، آچیل ای عالم معنا ،
بکا کوستر نه‌در مقصود رب کن فکان بندن
بن ایتدکجه تمایل عرش حقه عالم شکدن ،
ظلام جهل ایله ایلر تستر آسمان بندن !
شو انوار سماوی قلبه ماتملر ایدر القا
جهان نور اولسه بختم آیریلیرمی برزمان بندن ؟
فلکده بیلمدم بالله برشیٔ کمالیله
فقط ایواه . . . بیلدم که کمال اولدی نهان بندن !

١٧ کانون ثانی ١٣٠٧

الواح طبیعتدن

٨

— دارغین —

ینه دارغین ایده‌جك حالی کویا اضمار
صوت باردله تمادی ایدییور صحبت یار ؛
اهتزازنده فقط حس اولنور نغمه‌سنك
برخفی لرزش دل ، برمتردد اقرار ؛
اغبرارنده‌کی طفلانه تعنله ایدر
کیزلی سوداجغی کندیلکندن اظهار .
چیربذیر بوسهٔ مشتاقه کوکلنده امل ،
صاقلانیر نخوت معصومنه وجهنده مسار ؛

بللور چهرهٔ زردنده دماء حدت ،
نو هلال شفق آغوشه دونر شكل عذار .
بكا باقماز باقيور پنجره‌سندن كويا ،
داغيتير صاچلريني باد سمنبوى بهار ؛
سينهٔ نورينه پرتاب ايدييوركن كاهى ،
دوكولور كردننه سايهٔ زلف زرتار ؛
براز ايكمش‌ده چويرمش باشنى ، چشمندن
كاه ايثر قلبمه بر تير نكاه بيزار ؛
طوپلانير تتره‌يه‌رك لبلرينه بركلمه ،
چين ابرو ايله مفهومنى ايلر انكار !
نه‌قدر سوردى بو دارغينلغمز ؟ بيلمم كه
نه‌يى چوق كوردى بنم كوكلمه ناز غدار ؟
هيچ باريشماز ديه‌ايدم كوزلرينك اوچلرينه
قيوريلوب قونماسه كلخندهٔ نجم بيدار !

١١ مارت ١٣١٦

قایقجی

١

آچیق مائون قایغك اورطه‌سنده بر پارلاق
جلالی تخته‌ده آرام ایدر، طاقم دوزکون :
دیزنده بر چوخه شالوار، بانده یوکلو قوشاق ،
ایپکلی کوملکی تیترر بیاضلغیله .... بتون
قایق تمیز، بویالی ؛ شیلته‌لر یشیل قطیفه ،
موشامبه‌لر یکی پارلاق ، کورکلر اینجه کوزل ؛
نصل غرور ایله طورمقده‌در، باقك حریفه ! -
طوتار کورکاری ، اوقشار صویی خفیف بر ال ،
آچیقده مشتری بکلر ... کلیرسه پك اعلا ؛
آثار سواحله بعضاً نکاه استغنا !

٢

قایقجینك‌ده اولور زنکینی ، بو ثروتلر
- که نسبةً مثلا بانکرك یسارییه
بر نمونه‌سیدر فقرك - ابتسام ایلر
کوزنده چهرهٔ سعیك درین وقارییه !
باقك نصل طوریور : منجلی نکاهنده
کولومسیور کیدر نشوهٔ رحیق حیات ؛

پارل پارل یانیور جبهۀ سیاهنده
کونشدن ارضه دوشن حار و مبتسم لمعات :
— قایقجی ! — بیورك افندم — یاناش ! — یکی‌نره‌یه ؟
— یاناش ، ایشم عجله ! — بیورکز — بیوك دره‌یه !

٣

آنیرجه بر عجله‌یله بش اون کورك آله‌رق
براز آچیلدی ، نقط صکره طوردی : یکلرینی
یاواش یاواش صیغادی : صالطه‌نی آتوب یوموشاق ،
بنکلی مندیلی قیصدیردی قوینه ؛ یرینی
براز طاسارلادی ... آرتق همان اوچوب کیده‌جك
خایر بر ایش دها وار :
— اوف آمان قایقجی نه‌در
بو یاپدیغك اوزون ایشلر ؟
— بکم قایقده کورك
کوزلجه یاغلامایجه دونرمی ؟ هرکس بر
زانااعت ایشلر افندم ؛ هم آرتق ایشله‌دی هاه !
باقك نصل اوچارز شیمدی ، حووپ . . بسم‌الله !

٤

حقیقةً اوچیورلر ، قایقجی برماکینا
که اطراد متینیله ایلیور دوران ،
سیاه دامارلری شیشکین ، سیکرلی قوللرینه
مؤبداً آصیلیر کتلهٔ حیات کران !

سوروکله‌یور اونی ادوار بی‌نهایده ،
الی‌الابد کیدرم ظن ایدر ، مکین وصبور ؛
طبیعتك دوشه‌زك ساحهٔ مشقتنه ،
یووارلانیر کیدر روحی مفتخر ، مسرور ؛
یانیق صولوقلری آتشلی جبهه‌سیله کیدر
دوکوب خطائر عمره بورام بورام ترلر !

٥

یتیشدی منزل مقصوده شیمدی بی‌حرکت ،
مجالسز طوربیور ، صالطه‌سی اوموزده ، یوزی
وجودی ترلر ایچنده ؛ نهفته بر محنت
مآل زارینی ایما ایدر طونوقجه کوزی :
زواللی چوق یورولوب چوق حیات صرف ایتمش
براز چابق دوشه‌یم ساحل مرامه دییه ؛
کوزنده لمعهٔ غیرت افول ایدوب بیتمش . . .
قایقده مشترینك آتدیغی مجیدیه
پارل پارل یانیور ، شوخ ومبتسم ؛ کویا
کولر اودیدهٔ ضعفه بوچشم استهزا !

١٠ نیسان ١٣١٦

کوچوك شیلر

۵

خانم الی

طبع نازکترین شهریدن
نه کوزل نامه نائل اولمشدر ،
بر کوکاسزجه باغ نهالی ایکن
رغبت اغنیایی بولمشدر ؛

الك کوزل باغچه‌لرده بسله‌نیلیر ،
طولدورور صارماشیقلرك تلنی :
نامی جلب قلوبه کافیدر ،
هپ خانملر سور خانم النی .

قوپارلدقجه مطلقا طاقیلیر
کوکسه ، مست شمیم عشوه قالیر ..
کوکانی کیزلی حس عشقه آچار :

عمری حیفا که چوق چیچکلردن
آز سورر ، چونکه نوشکفته ایکن
روحی بر کره قوقلانجه قاچار !

۸ تشرین اول ۱۳۱٦

واپور

کورولدی قارشیکی ساحلده بر واپور ناگاه،
جبل قدر بیوك، انسان قدر گزیده وقار...
— واپورمی؟ شمدیده موضوع بارد اشعار
واپورمی اولدی؟ بزم ظنمزجه مادیات
دکل، لطافتی اولازسه بر جهان حیات
لسان شعر ایله تصویر ایدلمز، انجق سز
نه کورسه کز، نه بولوب طویسه کز یازوب چیزه‌رك
شعر دییورسکز، انصاف ایدك: بوزینتسز،
مآلسز یازیلر شعر اولورمی؟ شمدی اشك
لسان شعره گیررمی؟.. قناریه، سرچه، فلان
جیجیك جیجیك دیبورمکله شعر اولورمی همان؟
«طیقر طیقر صوبا کوننکنده بر تحف سس وار!»
بوسوزمی؟ کورمیه‌رك فسحه زار لاهوتی،
یازارسکز بزه بعضاً دیلنجی تابوتی!
ممش غزل اوقومش، یوق حسن تفنك آتمش!
جنازه دفنی ایچون کوبلی قیز ساعت صاتمش!
سماده صانکه کوکرجین آلایلری کبی قار
دونوب دونوب یاغیورمش، لقای حزن آلود
کولرمش آکلایانه؛ ابتسام گریه نمود
اولورمش، آل، صاری، مائی، ترنجی، پنبه، یشیل
خصیصه‌لر وار ایمش؛ بر مثالی: خوف سیاه!
نه‌لر چیقاردیکز! انسان کورنجه استکراه
ایدر... ملاحت اوزانی ایتدیکز تبدیل،
بوزولدی قافیه‌لر، بر طاقم تحف کلمات؛

شهیق ، قهقهه ، اهکومه ، ندأت اشمئزاز ،
حریم بحر خروشان ، غریق سینهٔ ناز ،
سواد پارهٔ غیرت ، حیات مطبوعات
فلان فلان کبی بر چوق غریبه‌لرله بتون
یازارسکز بزه اشعار بی‌نهایه بوکون ! ...
سحر منکشه‌یه کوکش ، مآل شوق آکین
شکسته رنك سفالت حیاته « اووخ » دیمش :
اورور کوزه قوجه لفظیله دانس سرپانتین ،
فرنك چالغیجیسی بسته‌کار اشهر ایمش !
« نگاه ناز رحیمکله اوقشادك بنی سن ... »
« سیاه کوپوکاری اوستنده بحر نسیانك ! »
« کوزنده هرجولانی ریاح سودانك ... »
« فضای عمره قاپانمش سمای تار عدم »
بتون بوسوزلرکز هرزه ؛ باری سویلرکن
بیلیرسکز بونی یا ؟ ... بزجه شاعر ملهم
یازار بزم کبی پرطمطراق ومرده مآل !
ایدر طورر بونی سزدن بتون قبیله سؤال :
یابز عقللی ، یاسز برجوابی وار البت ؟
— جوابی اوکجه‌ویرلش ، دیدکیا ، اویله‌اوت !

١

کیرورندی قارشیکی ساحله بر واپور ناکاه ؛
جبل قدر بیوك ، انسان قدر کزیده وقار !
فراش بحره صنای حیات ایله یاتمش ،
بحاره کوکسنی کرمش ، سمایه قول آتمش ،
دهان شیری کوپورمش ؛ غریو آتشبار
صاچار ؛ بویوك باجاسندن چیقان بخار سیاه
هواده خلقه‌لانیر ، طوپلانیر ، براز آچیلیر ،
اوزار اوزار طاغیلیر ، انجه برخیال قالیر .

بو عين ظلمت ممدودهٔ جهالتدر .
كه غور ليلهٔ ماضيدن ايليور فوران ؛
فقط مشارق آتيدن انجم تابان
طولوب اتكلرينه ، كهكشان بى پايان
اولوركه چرخه مؤبد لقاى زينتدر !
كوروندى قارشيكى ساحلده برواپور...
طاغلر قاچيور رهگذرندن ،
اوچمقده بولوتلر اوزرندن ؛
بر ابر ضيا پروره بكزر
دوشمش يدنه باد پرى پر ؛
پيشنده سما نامتناهى
آيينهٔ ازهار الٓهى !
طالمش اوچيور خندهٔ سودا
تلثيم ايدر اذيالنى كويا ؛
برابركه معشوقهٔ الهام
ايتمش اونى گنجينهٔ آرام ؛
ايزلو براقير شوخ ومنور
ابحاره دوشر سايه‌سى يرير ؛
كاهى اولەرق حسنه حيران ،
قوينده قالير ماه كريزان ؛
كاهى طولار اطرافه مخمور ،
نوخندهٔ شام انجم پر نور ؛
طالمش اوچيور جوسمايه ؛
شهپرلرى اوردقجه هوايه

بر نغمهٔ نوشین ، متوالی
ایلر کبی اطرافنی مالی
بر زرفهٔ شوق ایله ؛ کردون
دیکلر کبی آهنکنی ، ممنون !
بر ابر که . . . .

۲

دکل واپور ! بو خیالاتی ایله‌ین الهام
واپور . . . او شکل معظم ، او هیکل ذیروح ؛
که نار قلبنی اشعاله ارض کافیدر ؛
خروش فکرینه عمان معرفت مفتوح
قوافل مدنیت بو ارضه نازلدر ،
بونك وجودی اولور فکره سینهٔ آرام
بو بر دفینهٔ صنعت که عمق جاننده
اویور پری ازل چهرهٔ علوم وفنون ؛
بتون مشارق نور تکملات شئون ،
بتون معالئ ذیروح ساحهٔ کردون
فضای عمری کزر دوش امتنانده !

۳

واپور ــ که راه ترقیده بلکه اك جدی
غیور خادم افکار آدمیتدر ، ــ
طالار شواهق امواجه مطمئن ، خندان ؛
اجلله نجه‌لشن قهرمان صنعتدر :
هجوم زوری ایله تارومار اولور عمان !
بوفسحهٔ ازلیتده رهرو ابدی .

ظلام لیلهٔ یلداده ، قعر دریاده
سحابه‌لر بوغوشورکن فضای مینادہ ،
رعود صولت ایدرکن هیاکل بحره ؛
کیدر یولنده ، کیدر قابی پرلهیب سرور !
سمایه آتدیغی قولدن اوچان شرارهٔ نور
دەلر ردای شبی ؛ برجهان دورا دور
اوچشم دقت مغروره کوستر چهره ،
کیدر کیدر ، اودلارامه پرکشای وصال ،
طمارلرنده جوشار خون کرم استعجال ! ...
طراقهٔ پروانهٔ دوار
بر روز صد آهنك ایله هربار ،
چارپار طورور اطرافنه ممدود
پرغلغله ، پر ولوله بررود
طاغدن متهیج ، درر افشان
کویاکه اولور بحره خروشان .
ارتق واپور اوچقده صفادن
ایچمش کبی اکسیر هوادن ،
سرمست نشاط متوالی ،
خندان کبی وجهنده مألی ...
یاقلاشدی سکونت بولوب ارتق
آهسته یورور ، وصلت عاشق
انجق بوقدر مست صفادر ؛
بر قیز کبی نازان حیادر !
یاقلاشدی ، طوروبجه دمیر آتدی ...

دیرکن کریلوب ساحله یاتدی !
مغربدن اولور قلبنه ریزان ،
بر حزمهٔ انوار پریشان !
برلحظه‌ده انسان ایله طولدی ،
بر محشر صوت بشر اولدی ! ...
ای هیکل پران تجارت ،
مبنای جبال مدنیت !
حیران سکا فکر بشریت ،
قلباً ایدرم شانکه حرمت !

١١ مارت ١٣١٦

سنك

ناز ایدر نجم صباحه چشم مخمورك سنك ؛
لیلی وصلتدن کوزلدر زلف دیجورك سنك ؛
صفوت ماهه ، ضیای شمسه مرآت لطیف
پارهٔ ابر سحردر سینهٔ نورك سنك ؛
انفعالك ابتسامکدن کوزلدر سودیکم :
اغبرار طفله بکزر حال مغرورك سنك ؛

دقت عشقه ، نکاه قلبه محتاج اولسه‌ده ،
شمس بازوردن کوزلدر حسن مستورك سنك ؛
خنده ایلرسك ، کلیر برحزن سودا وجهنه
روحمه رقت رساندر طور مسرورك سنك ؛
غملی‌ده اولسه‌ك کوللر دیدکده انوار شباب ،
حسنکی کورمش‌ده اولمش نشئه مسحورك سنك ؛
حاصلی هر حالکك هرطوریکك مفتونیم ،
کوکلك اللهیدر کل چهرهٔ حورك سنك .

١٢ کانون اول ١٣٠٨

انسانلر

بزکه انسانلرز انسانلری اضرار ایدرز ،
بزی شادان ایده‌نی درده کرفتار ایدرز ،
کیمسه‌یی سومه‌یز اما ، ینه هرانسانه
متصل میل ومحبت یوزی اظهار ایدرز ؛
قلبی وجهنده دینیر بعضمزه دنیاده !
کندمزدن بیله اما آنی اضمار ایدرز .
فطرت آدمی شیطان کبی تسمیم ایدرك
ملك اطفالمزی درس ایله غدار ایدرز ؛

بزكه انسانلرز انسانلغی قتل ایلیه‌رك
محترم دستمزی پنجهٔ خونخوار ایدرز،
دكل انسان، بزی چكمكده بتون موجودات :
قیرلری طاغلری بیك محنته دوچار ایدرز!
چشممزدن دوكولور آتش سیال امل ،
یكنظرده براوچان مرغی دل آزار ایدرز ؛
یوقسه قپلان كبی كسكین دیشمز طرناغمز
قورشونی طاغ قیاسندن بیله امرار ایدرز .
شره هپ واسطه بیك درلو خدای موهوم ،
خیری امر ایلر ایسه خالقی انكار ایدرز ؛
جنته كیتسه‌ك اكر ـ هیچ تردد ایتمم ـ
نه‌قدر حوری ، ملك وارسه كنهكار ایدرز ؛
حاصلی بك كوتو یرده ایالك طاسلایورز .
كوتو اولمقده كبرسه‌ك بیله اصرار ایدرز ؛
نفسك اصلاحنه هیچ ایلمیزده همت ،
بویله بیك شعر ایله افعالنی اقرار ایدرز . . .

۳ كانون اول ۱۳۰۸

الواح طبیعتدن

٩

قره جه احمد مزارلنی

— ١ —

هوا صیجاقجه، آغیر ... منفعل، غریق سکوت؛
سما عقاب شبك توپلریله مالامال :
بولوتلرك اوچوشور سینه‌سنده رنك ملال،
اینر شواهقه کوکدن سکونت مبهوت،
صیقار طورر یوره‌کی دیو پنچه برمحنت ...
غلو حس ایله آزرده باز عمرمدن،
اوکون مقابره طوغرو سوروکلنیردم بن .
چیقوب‌ده اسکدارك اوستنه غریق محن .
کیدر طورردم اوکون روح تشنهٔ ظلمت !
نشیمن ابدیسنده صانکه امواتی
آراردی ایکلیه‌رك قلبمك مناجاتی ......

٢

تهیجات خیالله مست و پر خلجان
بش اون دقیقه دها ایلدم یولده دوام ؛
کوروندی ساحهٔ احقار تارومار عظام،
کوروندی مهبط اعصار زنده : قبرستان !

مهيب منظره، دهشتلى لوحهٔ خلقت
فضاى عمره قاپانمش سماى تار عدم ؛
كيرر ظلالنه اشباح مردهٔ آدم ،
دوشر بروجنه فرياد كائنات، ابكم !
حياته رعشه ويرن قدرت الوهيت
بوجلوه‌كاه عدمدن جهانه عبرت خيز ،
بونك حضور جلالنده آسمان ناچيز ! ...

٣

نه رتبه ايتسه تعالى تهيجات خيال
طبيعتك ايده‌مز لوح زارينى تصوير :
لسان شعره كيرن الك آجيقلى بر تأثير
بكاء قدر ويره‌مز روحه زنده حس ملال ...
او كون بنم افق تارتار عمرمده
تأثراتمه معروض اولان او قبرستان
بنمدى : بن كوريورردم او يرده بى پايان
مآل مرده ، حيات شكسته ، نور نهان .
بتون مرارت اشعار زار عمرمده
بو طويديغم آجيلقلر تمثل ايليه‌مز ،
بنم بو حالمى روحمده يازسه سويليه‌مز !

٤

او كهكشانه مشابه كنيش ، معوج يول
— كه پارچه پارچه مزار طاشلريله ماليدر —
اوزار طورر متوحش ملول ، خاليدر ؛

بتون سیاه اولو اشجار ایله طولو صاغ صول
او سرولر عدم آباده صید ایچون کیتمش
مخوف قافلهٔ دیوی ایلیور اخطار .
بو کاربان عدم چهره‌ده صغار و کبار
اولوم ترانه‌سنی کوش ایدوب غریق مسار ،
حفیره‌لرده بقیات روحی باع ایتمش ؛
سیه کفنلره کیرمش قبیلهٔ جادو ،
اولور ریاح وصواعقله خدشه خیز غلو.

٥

ییقق، دوشوك، یکی، پژمرده رنك، پرظلمت،
بیوك، کوچك، متبسم، ملول ، شعشعه‌ریز ،
نقوش زرله مزین ، سیاه حزن انکیز
قاووقلی، فسلی، دوز، اطرافی سوسلو، بی زینت
بتون اوسلسلهٔ هرج ومرج اوبحر مزار
بتون اوعالم احجار ، اوکاربان ممات . . .
ایچنده بن . . . تك وتنها . . . حمول بارحیات !
بنم بو زنده‌لکم صانکه وارمیدر ؟ هیهات !
حیاته طیرمانان انسانلر ایشته سنك وغبار ؛
بویرده قازمالی‌یم اللرمله قبرمی بن . . .
اولوم صوغوقلغی کچدی اوآنده قلبمدن !

٦

کوزم قاراردی ، اجل چیقدی قارشیمه ناکاه ،
چوجق کبی قوشه‌رق باشلادم فراره ، بوحال

کتیردی نظره‌مه بیکلرجه تیره چهره خیال :
اوغولتولرله طویاردم مدید بر « ایواه ! »
قاچاز کیدی یانمدن کفن بدوش اموات
بتون اوطاشلر او کندن ایدرکن اویله مرور ؛
کهی بکا اوزانوب غول موت پنچهٔ زور
طوتار کیدی بلمدن . . . حیاتدن مفتور
براضطراب ایله ایتدم بویوجلقده ثبات ،
نهایت اولدم اوزندان روحدن آزاد ،
چیقنجه قارشیمه برلوح ذی حیات ووداد :

٧

یولك صوکنده کوچك مسجدك جوارنده ،
براز صاغنده‌کی یوکسکجه برمصلانك ،
تماسلرله یه‌نیاك حجرهٔ مجلانك
زمینه مائل اولان منحنی کنارنده ،
لپسقه صاچلی ، آچیق مائی کوزلی برآفاجان ،
نهایت التی یاشنده لطیف بردختر
ـ کوزنده لمعهٔ شادی ، یوزنده خندهٔ تر ،
شفق ضیاسنه دوشمش چیچك قدر دلبر ! ـ
کولوب کولوب اولویوردی جهانه نکران ....
اوشیمدی فیض صباوتله پرسرود حیات ،
ایدر طورردی تماشای عالم اموات !

١٠ تشرین ثانی ١٣١٥

صاقلانمش

سنك معنای حسنك نخبهٔ اشعاره صاقلانمش ،
علو خلقتك اك منجلی افکاره صاقلانمش .

سنی اکرم کبی بیچاره بر عاشق نصل بیلسون ؟
معلا فطرتك خلقتده‌کی اسراره صاقلانمش .

سنك ماهیتك کوکلم کبی دنیایه پنهاندر ؛
کمالك ، حق کبی هر عارف وهشیاره صاقلانمش .

تجلیات عرش حقه بر آیینه دروجهك ،
کورنمز وردحسنك پرتو دیداره صاقلانمش .

منور ، خنده‌کستر ، رقت آور ، روحپرورسك ؛
فقط هرطور حسنك آه ناز یاره صاقلانمش ،

ملکلك وجه معصومانه‌که حال طبیعیدر ،
فقط بر شیطنت اول روحبر اطواره صاقلانمش .

مروت دائما هرحال وقالکده نمایاندر ،
فقط ظلمك او فتان غمزهٔ خونخواره صاقلانمش .

او علويت تا خورشيد عصمتسك كه نوركده ،
جمال كبريا هر لمعهٔ رخساره صاقلامش ،

محبت برق اوروور چشمكده كى نجم ملاحتده ،
فقط مهتاب حسنك زلف مغرب تاره صاقلامش .

كزرسك دائما بر مشرق سودادہ اما سن ،
بيلمز سمت قصدك جلوهٔ رفتاره صاقلامش .

نصل كوكلكده كى سودانك اولسون منشائى معلوم ؟
سنك هردرلو حسك نظرهٔ غداره صاقلامش !

نصل تأمين ايدر وجدانمى الله ايله عهدك ؟
حقايق كل فكده شيوهٔ كفتاره صاقلامش .

نى بر كره جك وصلكله شاد ايتمك نه ممكندر ؟
دكل چهرهك ، خيالك چشم قلب زاره صاقلامش .

اولوركن بن سن آنجق رحم ايدرسك كيم بلاى عشق
دلده واپسين فرياد سوزشكاره صاقلامش !

٢٩ ايلول ١٣٠٨

مكتب

— ١ —

مكتب كه فيضگاهيدر اولاد ملتك ،
مكتب كه بر دفينه‌سيدر سعى وهمتك
اهليت وفضيلتى دنيايه بخش ايله ،
اولمش بوكون مدارى جميع سعادتك .
مكتب كبى جهانده ياپلماز بيوك بنا .
بر مسجد مباركيدر فكر امتك .
مسجدكه بابى باب هدا خانهٔ عقول ،
كرسيلرنده وعظ ايدر آوازى حكمتك .
طاقنده لمعه‌لمه طورور انجم ذكا ،
محرابيدر مقرى شموس حقيقتك .
كرسيلرنده خطبه ويرر هرجماعته ،
علوى نداسى صاحب اسرار خلقتك .
مسجد دكل ، اومعبدى هردين ومذهبك ،
بيت‌الحرام عقلى بتون آدميتك !
مسجدده قلبى خوف خدا لرزه‌ناك ايدر ،
مكتبده فكره نورى دوشر رب عزتك ؛
مكتب ديننجه كوكلمه مشهود اولور بنم ،
بيك مشرق منورى آفاق فطرتك ؛

مکتب دیدیجه روحمه بر اعتلا کلیر،
پرواز ایدر ایچنده صحاری جننك ....
مکتب او بارگاه قوانین کائنات،
اولمش بتون جهانه بو کون منبع حیات!

— ۲ —

جهلك ظلامی براولو دریا اولوب جهان،
آلتنده قالمش ایلر ایدی دائما فغان؛
انسان دیدکلری اوقودوز دیو خلقتك،
جوشدقجه باد صرصر انفاسی ناکهان،
اویله خروش ایدردی اودریا که طاغلرك،
فوقنده هپ اوچار ایدی امواج شب فشان؛
کاهی بولوت کبی یاییلردی دکز کوکه،
مستور اولوردی کوکب ومهتاب وکهکشان ...
ایشته بو بحر مدهش ایچنده ظهور ایدوب،
مکتب دیدکاری اوضیا جانلی قهرمان،
طوزاله جسم آهنی حائل ایلدی،
اوغراشدی خودبخود قوجه عالمله چوق زمان؛
آچیلدی بیك جریحه تننده مصادمات،
اما ینه متین ایدی اول شیر دلجوان؛
جد خداپسند ایله اقدام تام ایله،
امحای جهله ایتدی دلیرانه وقف جان ...
اعصار کچدی بولمادی مقصودینه ظفر،
کویا خدا ثباتنی ایلردی امتحان ...

بردن بره لیالیٔ جهل اولدی هپ صباح ،
ایتدی نهایت آدمه خورشیدینی عیان !
یارب نه‌رتبه وارسه شوکوکارده کوکبك ،
اعدادینی اورتبه فزون ایله مکتبك !

٣

ماضینك ایله عطف نظر ابتداسنه ،
باق عالمك اوساحهٔ ظلمت نماسنه :

انسان ایله بهایمی تفریق ایدن نه‌در ؟
برنطق بی بیارکه شاشارسك خطاسنه !
بر آشیان قدرده کوزل اویالامش ،
انسان نهفته طین مذلت ملاسنه ؛

یوق یوق ، امید یوق ، امل سعی ونشئه یوق ،
آدم کرفته جهل وبلاهت بلاسنه ؛
طوپراق سیه ، بیوت سیه ، جبهه‌لر سیاه ،
بر اختر اینمه‌مش بشریت سماسنه ؛

برده نکاه دقت ایله حاله قیل نظر ،
چشمك تحمل ایلر ایسه انجلاسنه !
دنیای دونه رشك ایدیور جنت برین ،
خورشید عاشق اولدی شو ارضك ضیاسنه !
اولمقده داء محیٔ فن ساریٔ سریع ،
خاکك سموم علم قاریشمش هواسنه ؛
بیك سر خلقتی بزه فاش ایلیور علوم ،
طالمش بشر بوعالمی بیلمك صفاسنه ؛

مولى جلال وشان ايله هرذره‌ده عيان ،
حيران بش اون ياشنده چوجقلر خداسنه !
ايشته بوشانلى حالمزه الك بيوك سبب ،
مكتب ، اوفيضگاه حكم ، مطلع ادب !

٤

اى نور سيدكان سزى الطاف كردكار ،
ايتمش جهانده مكتبى بولمقله بختيار ؛
بركره كيرديكڭزمى اودار سلامته ،
ايلرسكڭز حيات بهشتى‌يه ابتدار .
مكتبلى نامنى طاشيان هرچوجق بوكون ،
هريرده دائما بولور عز واعتبار ؛
مكتبلى نامى آدمه تحميل شان ايدر ،
مكتبليلكله هركس ايدر جداً افتخار ؛
شايسته‌در نه‌مرتبه فخر ايتسه طالبان ،
دنياده انلر ايليه‌جك علمى پايدار .
مكتبلينك كوزنده ضيالر عيان اولور ،
ايلر جبينى صفوت خورشيدى آشكار ،
فكرنده نورشمس حقيقت دقيقه چين ،
وجهنده روح جاذب معنا صفا نثار ؛
حالك بيوك سعادتى قولنده مستتر ،
آتينك انجلاسى جمالنده تابدار ؛
تدقيق وسعيه بذل ايدرك جسم وجانى ،
ويرمش مقال وحالنه برمحترم وقار ؛

مکتبلی یه دکل یالکز طالب علوم ،
عالمده حرمت ایتمه‌ده حس ایلر اضطرار ،
ی خلد زار مکتبك امجد بشرلری ،
بن سزلره ملائك دنیا دیسه‌م یری !

۵

بر مکتبك درونه کاهی کیدر خیال ،
یارب نه‌در او عالم علوی‌ٔ بی مثال ؟
یوزلرجه نو جوانله طولو خانهٔ شباب ،
بر کوشه‌سنده پیر لسان خواجهٔ کمال ؛
جنتده خلقه خطبه ویرن بر ولی کبی ،
سوز سویلدکجه خواجهٔ فیض هدا مقال
جد آوری‌ٔ دقت و علویت ثبات ،
هر نو جوان علمه ویرر بشقه درلو حال ؛
فکرك بدایع ابدیت نشانی ،
ایلر خلاصه دیدده‌کی منجلی مآل ؛
روحك لطائف ازلیت نمونه ،
آینهٔ منرر اولور صفوت جمال ؛
کوزلر معلمك نظرندن دقیقه جو ،
اللر قلمده ، السنه آمادهٔ سؤال . . .
انسان کورنجه بویله مدقق چوجقلری ،
سن صباوت اولدیغنه ویرمز احتمال ؛
هر کس محاسن حکمیاته دل کشا ،
هیچ کوکلنه ویرمی غموم جهان کلال ؟

هر کس لذائذ ادب و نشئه مشتغل ،
بيك دردی اولسه حس ايده‌مز ذره‌جه ملال ،
مکتبده بر بيل ايلين امرار عمرينی ،
ايتمش ديمکدر اون سنه اعمار عمرينی !

✻

وقتا که برزمان تنفس حلول ايدر ،
وقتا که خواجه صفه تمنا ايدوب کيدر ،
آهسته برشتاب ايله اطفال فوج فوج ،
ظالم مبصرينك اوكندن ايدر كذر ؛
برلحظه‌ده سکونت اولور صوته منقلب ،
باشلار خروش وجوشه جوانانه خنده‌لر ...
ايلر رياضه نشئه‌لی بيك مرغ دل هجوم ،
سرمست ايدر شبابی بيله نغمهٔ سحر ؛
هر کس لقردی سويلر اولور ابلغ زمان ،
هر کس ويرر مصاحبنه برمبهم خبر ؛
اما که سويلين دخی بيلمز مقالنی ،
هيچ ديکلنلمز اولسه بيله قولی معتبر ؛
معصوم برمسرت طفلانه جانلانير ،
کيرمز او خنده‌کاهه عناد ايتسه‌ده كدر ؛

هر کس رفيق عالمنك خيرخواهيدر ،
مرآت پاك قلبنه قونماز غبار شر ؛
وجدان صداسی ، روح لسانی ترانه‌زن ،
امنيت شبابدن آمل بهره‌ور .

سیرایت اوباغزار بهشتی آزار ایسه‌ك ،
جمعیتك مفاسدینی بیلمیان بشر !
بالله بویله عالم علوی‌یه گاه گاه
کوکدن ملائك ایتسه سزا رشك ایله نگاه !

٢٧ تشرین ثانی ١٣٠٨

الواح طبیعتدن

١٠

تمثال امید

یشیل آغاجلرك اوستندن آسمان کبود
اورور نگاهمه بر انجلای صفوتله ،
شباب روحمه بکزر دکل سحاب آلود ،
طالار صفاسنه جان نشوهٔ محبتله .

شباب روح ! بو بر لمحهٔ خیالیدر :
هبوبه باشلادی روزکار . . . لقای صاف سما
سحابه‌لرله سیاه اردولرله مالیدر ؛
مجادلات حیات اولدی شمدی جلوه نما !

مجادلات حیات : ایشته هپسی اوغراشه‌رق ،
دونوب دونوب یاپشوب ، آیریلوب ، طوروب قوشه‌رق
فضای هیچه آتلمش کتیبهٔ فریاد :

بو كازبان غمك تاصوكنده بر كوچوجك
سحابپاره كلير : محترز ، شكسته ، سونوك . .
بنم اميدمى عجزيله ايتديرر بكا ياد !

٢٧ حزيران ١٣١٦

مسافرم

١

ديوارده‌كى صوبه كوڭنده بر تحف سس وار :
طيقر طيقر . . . بو نه‌در ؟ بر قوش اوڭالى مطلق ؛
اوروب اوروب كوچوجك جسمنى خراب اوله‌جق ؛
باقڭ نصل‌ده قانـ چيرپيور كوچوك جانوار !
عجب نصل بو مضيق وجوده آلچالمش ؟
بر آشيان طوته‌مازميدى ، پرسرود حيات ،
بلند بر آغاجك رأس شعله بارنده ؟
كوزل بر اورماڭك آغوش سايه‌دارنده
بر آشيان طوتامازميدى ياوروجق ؟ هيهات :
بوقوش‌ده عربدۀ بلده‌دن نصيب آلمش !

٢

هر آقشام اوستی کلیر بویله چیرپینیردی . . . بکا
مسافر اولدی دیمك ؛ شمدی واجب الاکرام ؛
اونك مرامی‌ده البت بو دریا ، بنجه مرام
بزم مسافری کورمك ؛ کوزل امل اما ،
نصل توحشنی موجب اولمادن کورسه‌م ؟
بو امر مشکلی بر چوق تفکر ایتدم بن . . .
مسافرم هله بر کون یرندن اوچمش ایکن ،
بیوکجه بر دلیك آچدم‌ده کونکك اوستندن
— المده حاضر ایدی بر آووج‌ده طاتلیجه یم —
بش التی دانه‌جك آتدم مسافره ، اوزمان
بر آز چکیلدم . . . اوزاقدن طویولدی بر خلجان :

٣

اوزاق دکل‌ده یاقینمش بزم مسافرجك :
یتشدی چیرپینه‌رق قوندی ، طوردی ، اوچدی ینه ؛
بر آز طولاشدی ، نهایت صوقولدی مسکننه ؛
فقط همان یووانك اوست یاننده‌کی اودلیك
ایلیشدی نظرنه ، حس ناکهان هراس
بتون وجودینی تترتدی ؛ یاوروجق نه‌قدر
شکسته‌بال ، پریشان لقا ، ضعیف اولدی !
صفای روحنه زهرابهٔ نفس طولدی ،
صمیم قلبنه صابلاندی تیرتیز نظر !
بنم کبی جانوارله ایدرمی استیناس ؟

٤

آلیشدق اویله که بن بلکه کونده اون کره
چیقار باقاردم اونك آشیانه‌نه مطلق ؛
آلیشدق اویله که اوایسته‌مز ایدی اوچمق
بر آن قاریشمز ایسه‌م دوکدیکی ترانه‌لره :
برایصلغم اوکا بر نفحهٔ محبت ایدی .
طوپونجه صانکه کوللر ، صکره پرسرود مسار ،
قنادلرندن ایدوب براثیر نور ایثار ،
یاواش یاواش سوزولوردی هوایه فیض بهار
آچار کیدی اوکنده لطافت ابدی .
اوچار اوچار اوزانیر بر خیال ... بردره
قالیر، ینه کورونور ... که اینر چیقاردی یره .

٥

آلیشدق . آه آلیشدقدی : یاورو قوشجغزك
حیات ساده‌سی بکزردی کندی عالمه ؛
اولوردی وحدت روحیله آشنا غممه ....
فقط نهایتی یاقلاشدی کلدی شیمدی یازك ،
بو آشیاندن اوصانمازمی سرسری آفاجان ؟
جبال شاهقه‌یه ، جلوه‌کاه انواره
اوچار کیدرسه ؟ کیدر .. ساحهٔ طبیعت اونك ،
بتون زمینه دوشن نوبهار جنت اولك ؛
اوچار کیدر سوزولور خنده زار ازهاره :
دکل بنم کبی جسماً حیاته بارکران !

خیر اوصانمدی آیلرله الفت ایتدك بز ،
فقط ـ اوقوشجغزی صانکه بر کوکل صاندی ! ـ
ذلك علاقه‌مزی آز زمانده قیصقاندی :
او آشیان نغم قالدی بر سحر سسسز . . . .
زواللی قوش اولیویرمش : اوذره کوزلرینی
بوروشدیروب قپامش ، جسمی انتفاح ایتمش ؛
اوچوب قدر آیاجقلر برو یانه کیتمش ؛
اونور تویلرینك رنکی رونقی بیتمش ،
صولوق چیچك کبی قالمش . . . لطافت ترینی
هوای سرد خزان نوبهاردن چالمش ،
بوقوشجغزده‌کی روحی مکونات آلمش ! . . .

§

ینه سن بختیارسك ای قوش :
بر نظر ، بر نکاه مونس جان ،
دها جسمك کومولمه‌دن خاکه
سکا معطوف اولوردی کریه کنان ؛
آه بن ایلینجه ترك حیات ،
بوکا نائل اولورمیم ؟ هیهات !

۲ شباط ۱۳۱۵

هیجان روح

ایواه ینه طالدی کوکل یأس و کلاله ،
بیك غملی تفکر بنی غرق ایتدی ملاله ،
دوشدم ینه عالمله بوکون حرب وجداله ،
عمان پرامواج الم طولدی خیاله ،
یارم بیله اولمازدی دواسوزش باله ،
آخرینه لطف ایتدی یتشدی ایکاناله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

فریاد ایدەیم آغلایەیم ، آغلایەیم بن .
فریاد ایدەیم کیم یاقیشیر کوکدە شیون :
بن کندیمی مجنون کبی بدبخت بیلیرکن ،
چشمم ینه برنازیه ایلای املدن .
حسب ناز ایله ایلوبنی دعوت اوملك تن ،
اما دوشەمز دل ینه امید وصاله ...
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بوحاله ! »

ماضیی تفکر ایدنده دوزخ جناندر .
حاضردکی یوقلق کبی نشئەدە نهاندر .
مستقبلمك ظلمتی وحشتده عیاندر .
ماتملی یم ، اولسەم دخی مسرور یالاندر ....

روحك ازلی قسمتی فریاد وفغاندر ،
اولسه‌م بیله بن ایرمیه‌جك دردی زواله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بوحاله ! »

یوق کیمسه ایچون غمکدهٔ خاکده بریار ؛
هرکس اولیور کندینه یار وفاکار ؛
مقبرده نصل تك یاتیورسه اولوناچار ،
دنیاده دخی تك یشایور آدم غمخوار !
وجدانی زیرا ایدمز کیمسه‌یه اظهار .
یوق قدرتیده حکمت مولایی سؤاله ،
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بوحاله ! »

بعضاً اولورم عشق حیات آوره مائل ،
حیفا که بودنیا اکاده اولمه‌ده حائل ،
بریار بنم عشقمه هیچ اولمادی قائل ،
بر لمعهٔ دیداره بنی ایتمدی نائل ،
عمرم اوله‌جق ظلمت هجران ایله زائل ....
مفتون ینه دل برصنم ماه جماله ؛
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بوحاله ! »

کاهی دیلرم کیم ایده‌یم نامی ابقا ،
عجزم کورونور فکرتی درحال ایدر امحا ،
کاهی آرارم لطف ایده‌جك برکشی اما ،
مستغنیٔ احسان کورورم خلقی سراپا ؛

رحم ایلر ایدی خلقی درك ایتسه شو دنیا .
منجر اولیور هر الهام امر محاله :
« الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

وجدان او بتون آهلرك غلغله کاهی ،
اللهمزك آینهٔ نور نکاهی ،
وجدان او بتون عملرك شانلی پناهی ،
بیچاره چکوب طورماده در بخت سیاهی ....
انفاذ ایدییور اکلامادن امر الٰهی ،
وجدان ده کیررسه یینه دنیاده وباله !
«الدن نه کلیر آغلامدن بشقه بو حاله ! »

کیم آغلایه جق ایتمز ایسهم بن دخی فریاد ؟
ایواه اجل قیلدی بتون عمرمی برباد :
آلدی بابامی روحمی اولدوردی او جلاد ! ..
صد آه ایله علویتنی کوکلم ایدر یاد ،
کرچه ایدرم نامنه منظومه‌لر انشاد ،
برطاش بیله رکز ایلیه‌مم قبر کاله !
« الدن نه کلیر اغلامدن بشقه بو حاله ! »

— ١ کانون ثانی سنه ١٣٠٨ —

— فونوغراف قارشیسنده —

— كل قیزم ، سویله‌ده باق . . .

— سویلیه‌مم بن باباجیم !

— نه‌ایچون یاوروجغم ؟ كل .

— كلیرم اما سن

قاچاجقسك ینه ... بن هیچ بیله‌مم ...

— كل ده جیجیم ،

سكا بن اوكره‌ته‌یم ،باق بو كلك كوكسندن

شمدی بر سس چیقاجق ! سویله براز توركوكی

— یوق

— توركو بیلمم . . . .

— هله باق خیر چینه ، قیز سن پك چوق

توركولر سویلر ایدك شمدی اونوتدكمی بتون ؟

بویله بر خیلی زمانلر ایدرك ناز ورجا

بابا قیز اوغراشیورلردی . . . نهایت بر كون

یاوروجق باشلادی برتوركویه : ارتق نه‌قدر

قورقه‌رق ، بكلیه‌رك اینجه كسیك برسسله

سویله‌یوب طوردی ...بتون زتمه‌ی خروسلر، قوزولر
«مه! » دیدی . . .یاوروملك خیلی یورولمش اما
شمدی ممنون باباسی ، چونکه قوواز طولدی هله !

— آفرین قیز جغزم ، شمدی او طورده دیکله !
باق ببك توركیلری « مه » لری هپ سویلیه‌جك...
— سویله‌سین دیکله‌یورم... سویله‌سین زتق هانی یا :
— طور قیزم سوسله‌یورم بن اونی ؛ زیرا بو ببك
اوکجه‌دن سوسله‌مك ایستر . . .

— نی بکلتمه ، بابا !

— ایشته باق یاوروجغم . .

شمدی فونوغراف دونیور

بر کسیك زمزمه چرخك دونوشندن سونیور ؛
بابانك سمعنه کویا دوکولور روح سرور ،
چوجوغك وجهنه طولمقده مآل حیرت
دیکله‌یور ، چیرپنیور کوزلری خندان ، پرنور !
دیکله‌یور شمدی فقط کندینی عاجز صاندی :
« بو ببك چوق بیلیور توركیلری ! » های آفجان !
سسنك عکسنه آلداندی ، همان قیصقاندی .
او کوچوك طورینه بر خیلی بیوك جدیت
ویره‌رك باشلادی بر تورکی‌یه . . . روح خندان
ایدییور صفوت معصوم لبندن طریان !

آه ای آن صباوت سکا قربان اولسون
بتون اذواق مخیل ، بتون آمال جهان !

— ٣٠ نیسان ١٣١٦ —

حمال

بیابان حیاتك کتلهٔ ایامی آلتنده
یورور ، برعکس مظلم لوح پرچین جبیننده ؛
یورور ، بر ارتعاش مضطرب پای مکیننده . . .
ازیلمش معنویاتی حماللق نامی آلتنده !

ازیلمش ، سنی التمش بلکه‌یتمش . . لحیهٔ بیضا
یاتار کوکسنده ؛ قاوروق چهره‌سندن سایهٔ مقبر
کچر ؛ یورغون ، چوقورلاشمش کوزندن انعکاس ایلر
بتون الواح نورانوره برصوك نظرهٔ موتا .

ازیلمش روحی ، طورمازجسمی حالا ایلیور اصرار .
یورور ، دوشنده برمبرم ، مسلسل عمردورا دور ؛
سوروکلر ضعفنی کرداب هیچی‌یه حیات زور . . .

آثار بجارهٔ اوهام وظلالنه غنچهٔ تدبیر ،
ایدر انجق مشام روح محتبارینی تعطیر
چیچاق برتازه اکمکدن چیقان بوی سمین وحار !

— ٣ مایس ١٣١٦ —

الواح طبیعتدن

١١

طلوع زهره

قمر شوقارشیکی طاغدن هنوز غروب ایتمش ،
سیاه پردهٔ افقه بەنك بەنك انوار
دوشر تردد وحیرتله ، صانکه بر شبتاب
کتیبه‌سی اوچوشور تا اوزاقده : حزن فزار
شواهقه دوکولور ؛ اینجه بر ردای سحاب
ـ اتکلرنده صولوق بر بیاض تار سحر ـ
یاواش یاواش کورونور ، برجلای ظلمت آلیر ،
اینر اینر طاغه ، اذیالی طوپلانیر ، یاییلیر ؛

بونکله وجه افق بسبتون تستر ایدر ،
فقط بیاضی طونوق برخفیف چیز کی قالیر ..
اوانجه چیز کی‌ده خط سیاه اولوب بیتمش؛
سماده شمدی معند ، کثیف بر ظلمت
اولور لقای مهیبیله مورث دهشت !

§

بولیل پاره‌یی محمول دوش ایدن طاغلر
غنوده چهرهٔ مغموم بحره عاکسدر ؛
سقوط ایدر کبیدر عمق لیله نور نکاه :
باقلسه نا متناهی ظلام اولور ظاهر .
بو انعکاس مهیکل ، بو انجلای سیاه
اوزار کیدر متزاحم کنار دریاده ....
دکز بو سلسلهٔ کوه غمله لب بر لب ،
یوزنده رنك سحر ، سینه سنده وحدت شب ،
انینسز ، متوکل جهان معناده
طوروب صورار کبیدر خلقت حیاته سبب !
سؤال ایکمنه صانکه بر جواب آغلار .
اوتر ده کاه بوغوق سسله براوزاق بایقوش...
اولوم هواسنی ازبرله‌تیر جهانه بوقوش !

§

سکوت ... شمدی سکوت جون بتون غالب :
نه قوش اوتر . نه یری هوا تنفس ایدر .
ظلال ، سرو مقابر قدر مهیب وعظیم ،
مدید ایزلر ایله بحره یاصلانیر یکسر .
ایدر سواحلی اسرار آسمان تلثیم .
امید محتضرك عینی بر ضیای خفیف
کهی برایز به بوجاقدن قاچار ، فقط درحال
یوتار عجوزهٔ شب جسمنی ؛ بر آه ملال
کهی قوپار کبی برلانه‌دن شکسته ، ضعیف
فقط همان اونی سمت مزار ایلتر بر ال !
بولیل نامتناهیده فکر اولور غائب !..
الهی یوقمی بوغوز حیاته برج ضیا ؟
قالیرمی بویله محاط ظلام بردنیا ؟

***

فوقنده جبالك افقك برکوشه‌سندن
ناکاه ظهور ایلدی برلمعهٔ لرزان .
برجنبش بیتاب ایله برنور پریشان
اشباحه نفوذ ایتدی ؛ سحائب اوچوشورکن
اذیالنه آل ، پنبه ، منکشه ، صاری ، مائی
بیك نقش تراویده دیزلدی ، بوتون اشجار
تیترر ایدی برتابش اخضرله مزین ؛
ارضك یوزینه کولمش ایدی حسن سمائی ..

دیرکن آتیلوب کوکاره برحزمهٔ انوار ،
تیرازدلر آفاق ضیا داری دوناندی .
آثارینه حیران کبی نازان بشاشت ،
مخمور و کریزان حریم شب وصلت .
کلدستهٔ خندان کبی پرتابش حمرت ،
بردنبره مشرقده طلوع ایلدی زهره
اطرافنه سرمست صفا برنظر آتدی ،
یاقوت کمر باغلادی محبوبهٔ بحره ! ...

١١ مارت ١٣١٦

ایده جکدر

هر لحظه شوکوکلم بنی منتقا دایده جکدر ؛
سوداسی بتون عمرمی برباد ایده جکدر ؛
برمرتبه طبعنده الم وارکه اوقلبك ،
فریاد توکنسه ینه فریاد ایده جکدر ؛
رؤیاده بیله آغلادیور دیدهٔ روحی ،
بیلمم دها قاچ درلو غم ایجاد ایده جکدر ؟
ای قلب ملامت زده صوص ، لطف اجل وار :
بندن سنی ، سندن بنی آزاد ایده جکدر !
البته چکر قوینه برکون بنی طوپراق
یارك سنی آرتق اوزمان یاد ایده جکدر ؛
بر آه قوپوب طاش یورکندن آنك البت ،
جنتده سنی حزنی ایله شاد ایده جکدر ؛
بر قطره فقط دوشمیه جك اشك تزندن ،
خاکمده بنم فرقتی معتاد ایده جکدر !

— ۱۸ تشرین ثانی سنه — ۱۳۰۸

تارك عشرت

کندی عزمیله ترك عشرتدن
ایشته بیچاره مبتلا مأیوس ؛
نه‌چیقار صانکه بویله غیرتدن ؟ ..
ایلمش کندی کندینی محبوس
خانۀ تنکنای احبابه ؛
اوراده صید عزم ایدر کویا !
اوشکارك خیالی بی پروا ،
یتمش آفاق عمری استیلا ؛
قعر عمان بادۀ نابه
طالوب ایتدکجه آسمانه صعود ،
صاچار اطرافه ظل خون آلود !

☆

بو بر انموذج لئامت که
اوپرپر قارشیسنده عمر بشر ؛
بویله عنقای پرشئامت که
اوچوشور تویلرنده اخکر شر !
نیجه جانشکارینه آلمش
قانلی آونك قلب انسانی

صاللایور ؛ بر غریو خندانی
طوتیور فسحه‌زار اکوانی ؛
بلع آنی صفاسنه طالمش ؛
برق اورور کوزلرنده آتش کین
ایشته تصویر عزم عیاشین !

§

آه بر بویله قانلی کابوسك
پنچه‌سندن شو عمر خوابیده
قورتولورمی ؟ بوروح مأیوسك
وارمیدر بر امیدی آتیده ؟ ...
بلکه واردر ؛ اونك خلاصی ایله
بر نجابتلی عائله مشغول ؛
قلب وجانی نه ایسته‌سه مبذول ؛
اوکه ویرمشدیلر برازده کئول ،
ویرمیورلردی شمدی قطره‌بیله !
خنده بخش امید استقبال ،
پك پریشانسه‌ده بوشکل ملال .

§

کلیور ایشته بی مجال ، ضعیف ،
یوزنده کین نزلده صلابه‌رق ؛

نظره كاهنده بررداء كثيف ،
باصيشندن چوكركبى طوپراق !
يوزى صولغون ، دوداقلرى تترك ،
بورنى قيپ قيرمزى ، كوزى بى فر ،
جبهه‌سنده برودت مقبر ،
بر بهيميت نظرله سوزر
بتون اشيايى سچمه‌دن كوره‌رك !
اوكا مبهم ، غريب مشهودات ؛
بيله‌مز وارمى يوقمى شمدى حيات !

§

كليور دست رعشه نا كندن
دوكولور سايه پارهٔ لرزان ؛
كليور چهرهٔ هلا كندن
سوزولور بر مرارت وجدان .
هركسك حالنه دكل آكاه ،
فقط آكاه كندى حالندن ؛
كورونور چشمنك مآلندن
روحنك منطبع ملالندن
محترز بر حجاب ، بر « ايواه ! »
يوزكندن قوپار ، فقط بوغولور ،
ياپيشير قلبنه بر اخكر اولور !

§

کلدی آرتق بتون قواسیله
براز انسانلق ایلیوز اظهار :
باشلایوب بر کسیك کلامه بیله
کیردی نادی‌ء الفته ناچار .
نه دییور ؟ هیچ ! انسان حالندن
شونی آکلار فقط ایدن دقت :
ایشته اولمش‌ده تارك عشرت ،
ایدییور عزمنه جهان حیرت !
ذوق آلنماز بیان لالندن ،
فقط ایچسه او بر قدح باده ،
سویلر البته خارق العاده ...

﴿

ایچه‌مش بر ییل ایچمه‌مشدی هله
عزم نوش اولدی عزم ترك کثول :
آرتق آلمشدی اختیاری اله ،
دوندی بیت الصفاسنه ، مقبول
عمر انسانه باشلادی .... بر کون
ینه بر سوق ملعنتله همان
ایچه‌جکدی ... او آنده بر خلجان
نك کوچوك یاوروجغزی کریه کنان
« باباسن ایچمه ایچمه ، باشم ایچون ! »
سوزلریله آتلدی اکرینه .

قوینابان عقلی کلدی‌ده یرینه :
« ایچمم ایچمم بوسم روحی ! » دیدی .
عزم قطعیسی باشلادی ... ابدی !

— ٧ شباط ١٣١٥ —

کوفه‌جی چوجق

وجودی اینجه ، کمیکسز ... شکسته قامتنی
طوتوب ازر ، قاوورر کردباد عمر کران ؛
سونوك نکاهنه بر اضطراب بی پایان
طولار ؛ معیشته وقف ایتمش صباوتنی !

کونش ییمش یوزینك رنکنی ؛ هوا یوتمش
یانیق تنفسنی ... صانکه لوحهٔ بیروح ؛
طبیعتك الی آواره جسمنی طوتمش ،
تراب ذلته آتمش ... یاتار سونوك ، مجروح .

یاتار قیریق کوفه‌سیله ، چوروك لباسیله ،
یاتار خضیض مذلتده مضمحل اویله ،
قوشار وجودینی‌سیل هوام تسمیمه ؛

هوامه ، شمسه ، هوایه نصیب اولور هر کون ،
ایدر خدایه تشکر حیات زاری ایچون
نصیب اولورسه اگر اون پاره‌یله بر تکمه !

— ١٨ تشرین ثانی ١٣١١ —

صوك بوسه

١

اوته یاوروم ، بنی سن اوته قیزم شمدی ؛
— نه‌دن ؟
بکا طارغنمیسك آننه نه صوچم وار سویله :
ایشته هیچ اوزمیورم بن سنی ...
— ماشاالله سن
جیجی قیزسك بیلیرم ،
— یا جیجی قیزلر بویله
اوته‌دن اوصلو طورورلرمی گوزل آننه‌لری :
ـپك صوقوله یانه یاوروجغم ، شویله اوطور :

ـ سومیورسك بنی سن آننه‌جکم ، باق سن طور !
بشقه آننه آلایم بن‌ده کوروسك ....

دیه‌رك

شبنم آلوده نگاهنده ظلال کدری ،
انجه‌جك بوینی بوکولمش کیدیور یاورو ملك ؛
تتردین بوسهٔ سودادل معصومنده
طولاشیر آغلایه‌رق چهرهٔ مغمومنده .

٢

قادین امادهٔ رحلت کبی بیتاب وملول
آرقه‌سندن قیزینك زار وپریشان باقیور ؛
ایدییور شفقت مجروحی جمالنده افول ،
روحنك ظلمت کریانی یوزندن آقیور ؛
خسته بیچاره قادین خسته ، بیلنمز نه‌سی وار
کیم بیلیر بلکه جگر یاوروسنه ، بلکه ورم ...
نصل اویسون قیزینی ؟ آه او سعال مبهم ،
او بوغوق سس ، او درین نغمهٔ مظلم هر کون
سینه‌نك پارچه‌لایور کوکسنی : بر ظل حزین
قاپلایور روحنی ، صورد قجه اطباده بتون
« چوجغی اوپمه‌یکز ! » رأیی تکرار ایدییور ،
« او کسورولك مزمن اولور چونکه چوجوقلرده » دییور .

٣

« چوجوغمی اوپه‌مه‌یه‌جکسز » ایشته مقرر، معلوم
ننه‌لك روحنی مجروح ایده‌جك بر اخطار !
« یاورومی اوپسه‌م اولورمی ؟ » بو سؤال مشئوم
دوکولور غنچهٔ بی تاب فمندن ناچار..
— آه بر کون ایی اولسه‌م ده طوتوب چکسه‌م بن،
قوجاقلاسه‌م یاورومی، صیقسه‌م کوچوجك الرینی.
اوپسه‌م اوپسه‌م یوزینك، کوزلرینك هر یرینی...
صوکره دوشسه‌م ده چکیلمز اولومك پنچه‌سنه؛
آه اوکسوز چوجوغم آنه‌سنی اوپمکدن
بیله محروم اولیور...
— بن کله‌جکمی آنه ؟
— کل قیزم قوینمه.. یوق طور. قورقیورمی جکرم؛
صانکه قوینمده اجل !
— اوح اونی بن پك سورم!

٤

بر سحر وقتی ایدی، هر کس اویوردی.. خانه
کیجه یالکزجه سکوتیله مزار اولمشدی :
صاقلانوب روحنه بر بوسهٔ مأیوسانه
ننه‌نك غنچهٔ عمری نه حزین صولمشدی !

قیزجغز ایرکن اویانمش کلیور: «اوح آرتق
اویرم آننه‌می، اوح بابا. اویرم ایشته! امان
طویماسین! یا اویانیرده طاریلیرسه؟ او زمان
قاچارم... آننه‌جکم باق نه کوزل ده‌یاتمش!»

کوزی تابان. یوزی کلرنك صفا، کوکسی آچیق،
او یوروجك اوریور... آننه‌سنه جان آتمش،
کلدی. قوندوزدی- دوکوب نعشنه بر روح سرود-
و صوغوق آلننه بر بوسهٔ حار و ممدود!

— ۷ نیسان سنه ۱۳۱٦ —

الواح طبیعتدن

١٢

کوك صودره‌سی

طاتلی بایغین مایسك مغرب زرتارندن
نرم و یابس دوکولن اینجه، پریشان انوار
سوزولوب بر قورونك ذروهٔ اشجارندن،

کوکصونك چهرۀ مغمومنه ریزان اولیور؛
سایه‌پرور صولرك سطح چمن فامنده
سر وسیمین کبی بر حزمه کریزان اولیور؛
صاف و راکد دره‌نك سینۀ آرامنده
اویویور صانکه یورولمش‌ده پری ابحار...
صاچی کویادو کولوب حلقه‌لانوب جوش ایدیور:
موجه‌جکلر دره‌ده اویله پریشان کیدیور.

§

بتون اطراف یشیل، سطحی سراپا دره‌نك
یم یشیل؛ صوکرده‌ده عمقنده ـ آچیقلی قویولو ـ
بتون الوانی ،یشیل کولکه‌لری مشجرده‌نك؛
ایکی یاندن طاغیلان اینجه‌جك اوتلر، چالیلر
بیله مرأت مجلای خضارتده عیان؛
کاه بر قویتو قوغوقدن ایدیور جذب نظر
نور اخضر کبی بر سایۀ برك تابان؛
داللرك آلتنه زمردلی کمرلر اویولو..
دزه بر حاره‌لی آطلس که سیاه جوهرلر
ایشله‌نمش کیبدر ایزلر ینه سرتاسر.

§

بو یشیللکلر ایچنده نه‌قدر روح آشوب

سایه‌لر یاصلانیور کوکصونك آیینه‌سنه؛
ایشته بر ابر بهاری که ضیادار غروب
قزی کوکسیله کچر ، نیم ضیا براختر
سوزولور کولکه‌لره ؛ بر یووا جقدن بیتاب
عکس ایدر بر نظر عشق . . . جوانب یکسر
دوکیور سایهٔ سودا ، دوکیور روح شباب . . .
شاعرك نظرهٔ وجدانه اورمقده ینه :
— بتون الواحك ایچندن متوحش ، بیزار —
شوطونوق عکس بیاضیله کوچك سنك مزار :

— ٢٤ مارت ١٣١٦ —

پارس مشهر عمومیسی

رسم کشاد

— ١٤ نیسان ١٩٠٠ —

بو کون پارسده، فنك ساحهٔ حکمت پناهنده
نور ئه‌یفلدن باقار دنیاسنه بر هیکل ذیروح ،
پینده غور لیلالیل ماضی ،پیشگاهنده

لقای صبح نورانور آتی منجلی ، مفتوح . . . .
فیاقیٔ غروبیله ، جبال سایه‌داریله
ازل دنیالری دوش مکیننده نمایاندر ؛
سماوات طلوعیله ، شموس شعله باریله
ابد عالملری پیش نگاهنده درخشاندر !
بو هیکل ، هیکل فکر تمدندر که دنیایه
باقار ، باقدقجه قاباً سجده ایلر عرش اعلایه .

§

شو میلیونلرجه انسان ساکن وابکم طوروور ناچار :
نظرلر منعطف اوج طلوعه ، روحلر مسرور ؛
سمای خاکدانده شمدی کوزلر انجم نوار
چیقار ارض سمایه بیک مسلسل تابش مغرور !
طولار وجدانلره آوازهٔ حیرت طولار اما ،
بلند آلقیشلره بر نیم اشارت اولمایور صادر ؛
بتون انسانلر اعماق سکوته طوپلانیر ، کویا
بو دم شهر عظیمك عمر دواری معطلدر !
فرانسزلر بو هیکلدن آرار امر خروش وجوش ،
آچار قرق میلیون انسان سایهٔ ممدودینه آغوش :

§

او ممنون ومبجل اوج اعلای مکیننندن
باقار صمت وسکونیله ؛ منور دیدهٔ جانی !
کچر ادوار ماضی صفحهٔ نور جبیننندن ،
بلند ایوان حال آیینه‌دار روح تابانی !

سرير احتشامندن كونشله حسبحال ايلر ،
اوانجق افتخار قلبنى تقريره لايقدر ؛
دمادم يوكسلير سطح افقدن ، پرنشاط وفر ،
كونش مهر جبين صافنه كوياكه عاشقدر !
تقابل ايتديلر اوج سماده . . . هيكل مغرور
دوكر ارتق رياض مشهره برنهر نور انور !

*
* *

ايشته اجرا اولندى رسم كشاد :
مدنيت الهنك نورى
شعله‌دار ايتدى قلب اعصارى !
صانكه برخطبه ايليوب ايراد
— جبهه‌سنده مآل مغرورى —
لرزه‌دار ايتدى روح افكارى !
شمدى بانك صفاى جمعيات
فيرلايور آسمانه خنده كنان .
بتون آثار تابداريله
بتون ايوان شعله باريله
عكس ايدر چهرهٔ سمايه جهان !
بتون آواز افتخاريله
چينلاتير سمع چرخى جوش حيات !

— ١ نيسان ١٣١٦ —

کتابهٔ سنك مزار

زائر بوقبری ایله زیارتله ابتصار ،
اول فاتحه کله روح دفینه صفانثار .

زیرِ شو مسکن ابدیتده الا متین
بر عسکرك وجودی اولور همسر غبار .

دوشمش شو سنك مقبره بر روح مبتسم ،
اینمش شو خاکِ اسوده بر نور کردکار ؛

صافیت ومهابت وعلویت وکمال
انظار قلب وفکرته اولمقده آشکار .

کویا باشنده بکلهیور آمادهٔ هجوم ،
دستنده سیف صارمی برمردذی وقار .

وجدان نداسی ،روح صداسی خروش ایدر
اشجارینی غلاوه کتیردکجه روزکار ؛

برعسکرك وجودی که لایقدی ایاسه ،
عسکرلکك متانتی ذاتیله افتخار ؛

وجدانی پاك ، کندیسی انسان ایدی اوکا
لایقدی قرب حضرت حیدرده برمزار .

اوصاف برگزیده سی اصحاب فکرتی
ایلر کمال حزن ایله یادنده برقرار .

روح حسینه فاتحه شایان دکلمیدر ؟
انسانلق ایلیوردی وجودیله افتخار .

جنت مقری اولسون اومرد حمیتك ،
اولسون سحاب رحمت ایله قبری سایه‌دار .

— ١٥ مارت ١٣٢٢ —

بر رسمه [*]

١

شو کوزل رسمه ایلدکجه نظر .
کورورم حسن عالمی یکسر !
صانکه مجموعهٔ بدایعدر ،
او قدر فکره اعتلا آور .
صانکه روحم کلیرده کوزلریمه ،
شو پری حسنه انجذاب ایلر .
اولور آنجق بو رتبه نادیده ،
آچسه جنتده بر شکوفهٔ تر ،
وجه که کونی محض قدسیت ،
قیز دکل، حوریٔ شفق پیکر .
قیز دکل ، لمعهٔ جمال الله
عالم عشقه انجلا کستر .
ازلی بر ضیای سودادر ،
عصمتی حق قدر هویدادر !

---

[*] برغازهٔ شفافه بورونمش بر قیز رسمنه که بر پری ؛
تونان کوکرجین ایله مشافهه ایلر .

۲

بر قمر یوزلی حوریٔ کلشن
اوچه‌رق باغزار جنتدن ،
بر سحر وقتی خاکه اینمش‌دە
بر لطیف ابری ایلمش مسکن ؛
بونی حس ایلینجه باد صبا
طوپلایوب روی خاکدن دامن ،
او الٓهی جمالی کورمك ایچون
آسمانه ترفع ایلر ایکن ،
یجامه خواب نکاری پارچه‌لمش
ظاهر اولمش بوشوخ غنچه دهن !
دها محو اولمامش او ابر لطیف...
دیه‌مم شمدی بر بولوت اکابن !
بر پریشان خیال شاعرندر ،
صارمغه یاری غیر قادردر !

۳

ای اله محاسن دنیا ،
روح بخش بدایع اشیا !
کوکده ، یرده ، بتون عوالمده
نیجه یوز بیك کوزل طوزور اما ،

بر كوزل قيز قدر بو عالمده
نجه اولماز بيوك دليل سكا :
شوخ معصومه ايلدكجه نكاه ،
شاعر ايلر تفكر مولا .
تيزى اى خالق لطائف سن
رونقكدنمى ايلدك پيدا ؟
نه‌در اول حالت سماوى كيم
انجذاب ايليور حياتم اكا ؟
هله بر بويله قيز اولورسه عيان ،
نصل اولمام جمالنه حيران ؟

٤

باقكنز جلوهٔ ملاحتنه ،
رنك كلدن صفالى حمرتنه ؛
بنبه مشرقده خندهٔ خورشيد
بكزه‌مز تابش صباحتنه ؛
دوش پاكيزه رنك و شفافى
صبحى مفتون ايدر نطافتنه ؛
كردننده ضيا تموج ايدر ،
كوزى معنا ويرر محبتنه ؛
زلف زرتارى نوريدر قمرك

که طولار جبهۀ برائتنه ؛
شو کبوترده عاشق اولمشدر
او منور دهان عصمتنه .
بو اله شبابته بالله ،
ایلر البته حقده عطف نکاه :

« ٥ »

ای مجسم لطافت ازهار .
ای منور کل طراوتدار .
خندۀ نوبهار ایکن چهرهك
نیچون ایتمکده‌در ملال اظهار ؟
آه یوقسه کبوتر دساس
سنك ایلرمی کوکلکی آزار ؟
سودیککدن سلام کلدیکی ؛
بی وفالقمی ایلیورمش اویار ؛
بوقوشه پك چوق اعتماد ایتمه ..
بعضاً ایلر حقیقتی اضمار ؛
قصقانیرده سنی رقیبندن .
ایدەمز حال وشانی اقرار ؛
انفعال ایتمه هرخبردن سن ،
اڭی صوڭ یازیکی کبوتردن ؛

« ٦ »

هيچ قابلمی ای شه‌خوبان ،
سومه‌مك مه جمالكی انسان ؟
وردحسنك شكوفهٔ حقدر ،
شم ایدن تاابد اولور حیران !
دیده‌ك انوار قدسه مطلعدر ،
بر نكاهكله مست اولور هرجان !
آه كوكلم كبوتر اولسه‌یدی !
ساق سیمینكه قونوب بر آن ،
والهانه ، غریب ، بیچاره
قصهٔ عشقی ایلدكجه بیان ،
باق نصل اعتماد ایدردك سن ،
روحمك حسنی كورورده عیان . . .
بوشی اما نصل وجود بولور ؟
ملكك كوكلی اولسه بلكه اولور !

— ٩ اغستوس ١٣٠٨ —

کوچك شیلر

— —

یلپازه

دوکولوب کلیر ملائکدن
کوکده پرواز ناز ایدن تویلر
مایسك کرم عشقی باشلارکن ،
برقاناد شکلی اکتساب ایلر :

هرقاناد برملاحتك النه
آتیلیر – شوخ ، مبتسم ، تازه ؛ –
حسن سودا نوازه آینه ،
روحه محرمدر اینشته یلپازه !

رفرف بالی برصفای اثیر
دوکر اعصابه ؛ برخفی تأثیر
طویار اوندن حریم قلب نسا !

پك بیلیرلر بهای وحشتنی ،
بیلمه‌سینلرمی نازلی قیمتنی :
نظرهٔ الذّنی ایلیور اخفا !

— ۳ مارت ۱۳۱۷ —

الواح طبیعتدن

۱۳

بر منظرهٔ ممات

طاغ قدر وصفنه حتیله سزا بر حیوان ،
قهرمان قاتلی ، بکیت کوکده‌لی مخلوق عظیم ،
برج وباروی سوروکلر قوجه بر هیکل جان
بردرین صانجی ایله خاکه سرباش یاتیور ،
طولیور دیدهٔ پر خوننه بر حس الیم ،
آهنین قابنه بر سیخ دمادم باتیور !
انکرك دیشلری قاتل وجعك یرلشمش
رشتهٔ جانه کمیرمکده حیاتك اوزینی :

ینه‌بر عزم مجاهدله بو کوهر طینت
جرحهٔ قلبنی آلمش ، یاتیور بی حرکت !
تیغ مسموم اجل حجرهٔ روحی دشمش ،
اولومك کو لکه‌سی طوتمش اومنور کوزینی ،
ینه برصبر نجیبانه بیوك بر اقدام
ایله ایلر کبی راحت دوشکنده آرام!

§

شمدی بردن‌بره جان آتدی یرندن ... ایواه
آجی ، دهشتلی آجی محو ایدییور طاقتنی....
ایدر اطرافنه امید ترحمله نگاه ؛
ایکله‌یور ، آغلایور الك آغلاتیجی بر سسله...
حیوانك کیم طویاجق ولولهٔ محنتنی ؟
صولویور، چیرپینیور... صانکه برازطوردی هله...
قوجه‌مان بر قایا شکلنده یوارلاندی یره ،
ینه دوغرولدی فقط قالقامیور ضعفندن !
یرده یاتدقچه‌ده کسکین ، یاقیجی خنجرلر
دهشیور بوکرینی ؛ انسان کبی ارتق ایکلر ،
ایکلر ، ایکلر قاپامش کوزلرینی .پاره ،
آجی طویماز کیبدر شمدی ، زواللی حیوان

ینه بر صولت شیرانه ایله جان آتدی ،
کندینی جبههٔ دیواره قدر فیرلاتدی !

§

شمدی صوك عزم حیات، الك آجی آن غیرت!
تپنوب چیرپنیور ؛ بر هیجان عصبی
طوتیور جسمنی: خائن اولومه پر حدت
تکمه‌لر فیرلاتیور، آلچاغی برباد ایده‌جك :
بوصو آغزنده قالان بر یکیتك قلبی کبی
قلبی لبریز جسارت ؛ اوروب امحا ایتمك
اوکا آسان کلیور!.. آه حیات موهوم
بویله ربط ایله‌یور آمالنه حیوانی بیله !
دوشدی بیچاره بیتدی.. قانی طوکمش، نفسی
بر درین خرخره، کیتدکجه بوغولقده‌سی..
نقش اولندی کوزینك جوفنه لفظ معدوم؛
شمدی بر موت مجسم بو معظم کتله !
دیشلریله صیریتوب نیم آچیلان آغزندن
اولومك کوزلری کویا اولیور غیظ افشان !.

— ۲۸ مایس سنه ۱۳۱۶ —

— كوليور —

۱

ایشته یارم ینه خندان اولدی .
کوزلری مرحمت‌افشان اولدی ،
کوکلك کوکبی تابان اولدی ،
روحمك عینی نمایان اولدی ،

۲

کولیور ؛ خنده‌سی روحانیدر ،
او کوزل کردنی نورانیدر ،
چهرهٔ عصمتی ربانیدر ؛
آسمان حالنه حیران اولدی !

۳

کولیور ؛ خنده دکل اول خنده ،
صانکه بر کل اولیور تابنده ،

هانکی شاعر بوکا اولماز بنده ؟
هاله کوکلم آکا قربان اولدی !

٤

کولیور، نشئه‌سی حددن افزون ..
بکا باقدقجه اولور جلوه نمون ،
آرتق اولمام بو جهانده محزون ؛
غم عالم بکا پنهان اولدی .

٥

ای بت حسن شباب آرا کول ،
سن کولرسه‌ك کولیور دنیا کول ،
بکا ای آلهۀ سودا کول ،
« خنده‌ك آللهمه برهان اولدی !

٦

کولیور شوقنی ایتدی اظهار ،
طولیور سینه‌سنه نور بهار ،
بکا طوغری قوشایم دیرکن او یار ،
زلف زرتاری پریشان اولدی ! . .

— ٢٧ شباط سنه ١٣٠٧ —

١٤

ـ اویویور ـ

اویومق اوزره‌در .... کبوتر خواب
سوزولوب جلوهٔ لطیفیله ،
ایتمه‌دن بال نازینی اتعاب
کلیور ... رفرف خفیفیله
روح بیداره ایلیور تأثیر ؛
قانادندن هبوب ایدن ایزلر ،
عینی خولیای نائمه بکزر
که هنوز اولمامش‌ده خوابه اسیر
کورور ـ آماله پرکشای وصال ـ
کولکه‌لکلرده لمعهٔ جمال.

§

کلدی آرتق او طائر فتان
اوچوشور بستر شبابنده ،
بکزه‌یور شمدی چهرهٔ جانان
زهره‌یه حال اغترابنده :

نشئه‌دن پرفر، اویقودن بی‌تاب ،
كاه آچیق كوزلری، كهی قاپانیق ؛
اویومش باقمیور، خیر اویانیق !..
شمدی قوندیردی ایشته طائر خواب
بوسهٔ اشتیاقی كوزلرینه ،
طالدی آزتق منام كلبرینه !

§

اویویور ، كوز قپاقلریله برز
سایه پرور وریقهٔ غنچه
شبنم نور چشمنی اورتر ؛
بر مآل پریده، بر اینجه
عكس نو خندهٔ امل سچیلیر
ینبه بر كولكه‌دن عیان ونهان...
غبغبندن لطیف بر خلجان
اهتزازاتی كاه اولور ظاهر:
طویمامش فكری شوق خلیایه ،
كوكلی طالمش صفای رؤیایه .

§

اویویور ، زهرهٔ عذارندن
قالمش انجق طونوق هلال‌شفق؛
قندیلك نور سـایه‌دارندن

دوكولن اهتزاز بى رونق
دوشيور چهرهٔ سكينتنه ؛
نفسك اطراد موزونى
كليور سمعه؛ روح ممنونى
منطبع جبههٔ برائتنه :
ينه مطلق بو مادر شاده
ياوروجقلر كوروندى رؤياده!

§

اويويور ... «هيچ دكل؛ اوياندم، سن
«شعرى يازدكمى ؟ هپ ميرلدانه‌رق
بنى قالديردك ايشته ايركندن ! »
ديه‌رك قوشدى؛ نو ضياى شفق
وجه خوابيده‌سنده موج اوردى .
منفعل طورى، نخوتى مسرور،
لب عشقنده خنده پارهٔ نور ،
ينه بر طور ناز ايله صوردى :
« شعرى يازدكمى ؟ » روح آرامم
تازه‌لندى پرئ الهامم
چشم مخمورينه طالوب اويودى !

— ١ مارت ١٣١٦ —

اندلسده بر عرب سیاحی [١]

ای اندلس مجاوری نخل وطن جدا،
غربتده بن حضورکه جان آتدم ابتدا؛

کلدمده سایه گاهکه مغموم اغتراب،
دوشدم تراب پاککه دلخسته، جان خراب.

دوشدم تراب پاککه یوز سوردم آغلارم؛
هجران اونده یار وفا کوردم آغلارم!

طویمقده‌یم شمیم وطن شمدی یرده بن،
بولدم هله مزارمی آللهه کیتمه‌دن!

کل دیکله حسبحالمی ای مونس فؤاد،
ایلر مخاطبه‌کله سنك روحم از دیاد:

---

[١] برعرب شاعرینك اندلسده کوردیکی خرما آغاجنه خطاباً برمنظومه انشاد ایتدیکنی پدرم مرحوم بکا چوجوقلغمده حکایه ایتمش ایدی. منظومه‌یی کورمدم. شو شعر ناچیز تا اوزمان کوکلمده اویانان حسیاته کویا شیمدی ترجمان اولیور.

بر صبحدم که کوك یوزی پر اغبرار ایدی .
کوکلم کبی سماده او دم زار زار ایدی :

بر صرصر حیاتك اوکنده شکسته بال،
ـ دوشمکده غیر مقتدر، اوچمقده بی مجال ـ

چیقدم وطندن ، ایلدم اندیشهٔ سفر ؛
آفاقی قاپلامشدی لیالی سحابه‌لر .

قلبمده سسسز آغلایان اندوه‌جان کبی ،
روحمده کیزلی ناله ایدن بر فغان کبی

سسسز اسردی بادیه‌یه باد ناله پر ،
مخفی دوشردی خاکه قطیرات گریه‌ور .

باقدقجه بن دونوب دونوب آرامکاهمه،
بیك چهرهٔ الم کورونوردی نکاهمه ؛

هپ کولکه‌لر ایچنده کریزان اقا بیوت ؛
کیتدکجه پرده‌دار ظلام خفا بیوت ؛

مشحون خواب دیدهٔ مخمور بی ضیا ،
کاهی باقار کبی بکا بر روزن خفا ؛

بر یانده بر عمود سحر بر مناره وار ،
اوستنده بر هلال غم آلود زهره وار ؛

آلتنده قبه ظل وجودی دلیك دەشیك ،
بر پارۀ سحاب ایله مستور ذروەجك ؛

بر یانده مقبره او درین مهبط حیات ،
اجدادمه نشیمن اولان بقعۀ ممات ،

احجاری حزن لیل ایله آلودۀ ظلال ،
اشجاری نور صبح ایله تابندۀ خیال ؛

مخمور بر صدا ایله بر طائر حزین
ایصال ایدردی کوشمه هجرانلی بر انین …

طالدقچه جبر نفس ایله بن بحر غربته ،
روحم دونردی صانکه او مأوای جنته.

چوق سورمەدن کوزمدن آییردم او یرلری ،
کومدم مزار قلبمه اذواق معشری !

طوپراقده تك یاتان اولولر بختیاردر ،
آسودۀ سکون سیاه مزاردر .

دنیاده تك قالان دیریلر،عاشق مزار،
شهد مماته تشنۀ جان ایلر انتظار .

کچدم جبالی، قیرلری، اورمانلری بتون ،
کوردم بلادی ، مختلف انسانلری بتون ،

دوشدم ظلام قعرینه بیك شهر ظلمتك ،
باقدم ظلال قلبنه بیك، مرد محنتك ؛

هر طویدیغم ترانه‌یی روحمله دیكله‌دم ،
هر بلبلك انینی ایله بن‌ده ایكله‌دم ؛

دنیایه لمعه دوشر حسن آسمان ،
هپ خنده خنده طوپلانیر ازهار خاكدان ؛

هر كون صباح اولور كولر اشیایه آفتاب ،
هر اقشام ایلر آغلایه‌رق كوزدن اغتراب ؛

كاهی شفقده هالهٔ خونین كبی هلال،
كاهی قمر صباحه قدر عرض ایدر جمال ؛

پر زور روزكار ایله امواج خدشه خیز ،
تأثیر باد صبح ایله ازهار نغمه‌ریز ؛

قوشلر اوتر، صباح آچیلیر، آسمان كولر ،
یاغمور یاغار، بولوت یاپیلیر، كلستان كولر ،

هپ بونلرك محاسننه باقدم آغلادم ؛
هجران بوجاقلرنده اولوم رنكی باغلادم !

ایواه ، بولنمایوردی بكا مونس حیات ،
محشرقدر مخوف‌ایدی فكرمجه كائنات !

بیكانه . تلك فیافیٔ غربتده‌نی غریب ،
مأیوس ایدم غریب وطن ، تارك حبیب .

سن چیقدك ایشته قارشیمه پرنور احتشام .
ای هیكل غرب سكاحرمتله السلام !

سن‌سن فقط نصل براقوب آشیانكی ،
طبع بلند وصافكه شایان مكانكی ،

دوشدك بو ایل غربته مهجور انجلا ؟
ایندك بوغوز ظلمته مأیوس اعتلا ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك او بیابان جنتی ،
پرشعلهٔ شموس اولان آفاق حمرتی ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك او منور جهانلری ،
فوقكده لمعه لمعه كولن آسمانلری ؟

هیچ كلمه‌یورمی یادكه یاران الفتك ،
پایكده طوپلانان اودلاور عشیرتك ؟

اثمار خوشكوارکی ایثار ایدوب ده‌سن
بر آتلی‌یی كچیرمز ایدك تحفه ویرمه‌دن .

یاد ایتمه‌یورمیسك اوشفق یوزلی قیزلری ،
جیلان باقیشلی زهرهٔ آن کوزلی قیزلری ؟

سایه‌کده دسته دسته اولوب لیلهٔ بهار ،
اخترلره طوتارلر ایدی شعلهٔ عذار .

هیچ طویمایورمیسك اسدکبانك زورینی ،
جیلانلرك ترانهٔ مسرور دوورینی ؟

هیچ کلمه‌یورمی کوشکه آوازهٔ جرس ،
طاغلرده برموال اوقویان نیم پرده‌سس ؟

یاد ایتمه‌یورمیسك هله برقبر عصمتی ،
سایه‌کده متبسم اوکوزل طرح جنتی ؟

آه ای رفیق محتشم ، ای نخل بی‌زبان
اولماز بکاء بیله سکا غربتده ترجمان ؛

پابسته‌سك یازیق ، ابداً خاك محنته
محکومسك سکوت ایله فریاد غربته !

بن دوشدم ایشته یایکه یوزسوردم آغلارم
هجران اوندیار وفا کوردم آغلارم !

* * *

دیوب دیوب‌ده غلاخیاله مستغرق ،
صاریلدی حب وطنله درخته‌مست اوله‌رق ؛

رفیق غربتی صارصلدی کوشهٔ جاندن :
قوغوقلرنده قالان ماء صاف باراندن

دوکوب برر ایکیشر قطرهٔ حزین باشنه
اغاج‌ده کوزیاشی قاتدی جلیسنك یاشنه !

١٢ کانون ثانی سنه ١٣١٤

— دکرمن —

ساکن دکرمن ، سن ینه ،
طوردك ، سکوتك ذی مأل
باقدقجه بایغین بالکه ،
بر قاب ضجرت اشتمال
کویا انیس جان اولور .
وضع غریبك ساده‌در ،
عمر عزور آزاده‌در ؛
کویا مزار آماده‌در ؛

لكن حيات افشان اولور :
دیرکن مزهر بر صبا
اولدقجه پر آن صفا.

§

یلکنلرك دوندکجه سن ،
بر سایهٔ رقتنما
بر بال نور خنده‌زن
بر کولکه، بر پارلاق ضیا
دوکمکده‌سك اذیالکه ،
کویاکه قانون وجود
دورکله اولمش رونمود ،
بر خنده ، بر محرق سرود
کویا یاپیشمش بالکه .
ایکلر کولرسك دمبدم ،
ای شاعر عالمشیم .

§

خیرچین دکرمن، باق هله !
فیر فیر دونرسك متصل . . .
عالمله جنکك وار نصل
پر ولوله بر زور ایله

دورمقده‌سك بك حيات :
سه‌د چاك اولور سندن هوا ،
كويا كه يردن اعتلا
ميليله پر انسك ، سما
حتى بروج كائنات
كافى دكل پرواز كه ،
آزدر جهان آواز كه .

§

كريان دكرمن ، شمدى سن
كاهى ايكلدرسك ، حزين
كاهى مهيج بر انين
طرزنده آغلارسك نه‌دن ؟
يوقمى هوادن هيچ اثر ؟
طولمازمى قاب وجانكه ؟
طورمق ياقيشماز شانكه ،
دونمكده كوچ : افغانكه
بال آچمش ارض كينه‌ور ...
اور اور دمادم بانكى
ياخود كوزورسك حالكى !

یورغون دکرمن ، ایکله‌دك

طوردك ؛ باغردك ، آغلادك ...

برچوق یورکلر ، داغلادك ،

فریاد عشقی دیکله‌دك ،

چیرپیندك ... آرتق جسمڭك

کویا توکنمش طاقتی !

یوق بار عمرده قدرتی ،

بکلرسك آرتق راحتی ؛

آن غروبکدر سنڭ .

باقدقجه شمس آفله

جبهه‌ڭ مزار اولمش بیله !

— ١٢ تشرین‌اول ٣٢٤ —

بهار

١

بهاردر ... بوكون بتون جهان صفانثاردر ،
دكزده ، يرده ، كوكده خندهلر ترانه داردر .
سمايه دم بدم اوچان طراوت ومساردر ،
زمينه فوج فوج اينن شميم خلد زاردر ،
بديعهلرده سرتسر محبت آشكاردر ،
بتون ذوى الحيات ايچون زمان وصل ياردر .

٢

باقك شو حورىٔ بهارك انجلاى حسننه
ضياى حق قارشما مشميدر ضياى حسننه
ملكلر انجذاب ايدر حرمسراى حسننه
خيال شاعر ايرميورده اعتلاى حسننه
ديور ـ تحير ايليوب آنك صفاى حسننه ـ
« بهاردر ، بهاردر ، بهاردر . »

٣

بهار کلدی ، سیر ایدك چیچکلرك سرورینی ؛
شمیم ایله بیان ایدر غرام نوظهورینی ؛
نهال ، نجمه کوسترر کل ضیا نشورینی ؛
چمن همیشه مست اولور ایچوب بهار نورینی ؛
نسیم وجده غرق ایدر صحاریٔ مرورینی ؛
آنکده یارهم روانی صاف جویباردر .

٤

صباح اولونجه چهرهٔ شفق تبسم ایلیور ،
شکوفه‌لرله انجم سحر تکلم ایلیور ،
نسیم اسوب دکزده روحلر تلاطم ایلیور ،
طلوعه قارشی بیك هزاردل ترنم ایلیور ،
کونشدن ارضه پنبه نورلر تهاجم ایلیور ،
او نورلر که مخطر جمال شیوه‌کاردر .

٥

کونش غروب ایدنجه بر نشاط ایله طوغار قمر ،
خضارت زمینی بوس ایدر ضیای نشئه‌ور ؛
قمرده یوقسه اختران اولوب سماده جلوه‌کر ،

خیاط شعله گلستانی چرخ نوره ربط ایدر ،
هواده نوره ممتزج گزر صفالی خنده‌لر ؛
بوشب صباح وصل یاردن‌ده دلفکاردر .

٦

بهار او آنلی شعریدر که شاعر طبیعتك
بدایعنده موج اورور مآل حسنی فطرتك
بهار اوجلوه‌گاه تابداریدر لطافتك
که منعکس جمالیدر فرشتگان جنتك .
بوعالمك ، بومنجلی بدیعه‌زار قدرتك .
افقلرنده انجم حیات شعله باردر .

٧

جبل منابرنده بیك خطیب هاتفی لسان ،
معالیٔ مشیتی جهانه ایلیور بیان ؛
مشارق سماده مبتسم صحاریٔ جنان ،
افقلرنده عالمك مظاهر خدا عیان ؛
ایدر جمال حق ظهور اگر یارلسه آسمان ؛
بهار ارضه جاذب ضیای کردگاردر !

— ٨ مارت ١٣٠٩

— راز جنان —

ینه برجنت سودا اولیور عمرمه بار ،
دلی کوکلم ینه برمحنته اولدی دوچار :
قورقارم ، یاده ایده‌مم کوکلمی‌ده یارمی‌ده ،
کوکلم اماکه ایدر دردینی‌هردم اخطار .
سوه‌مم ، سومکه جرأت ایده‌مم سودیکمی ،
عشقمی ایلیه‌مم خالقه حتی اقرار .
یوق . . . بوحالم بنم البته دکلدر سودا :
هیچ سودا بوقدر قلبی ایدرمی غم خوار ؟
خسته‌یم ، برمرض وهمه کرفتار اولدم ؛
برطبیبك ایده‌یم رأینی بن استفسار .
مطلقا دردیمه برچاره‌سی واردر طبك ،
یوق ایسه چاره‌سی . . . . بیچاره‌یه آماده مزار !
اوله‌یم ، پاینه یوز سورمدن اول اوله‌یم ،
کوکلمی ایلیه‌یم قبرك ایچنده اضمار .
کورمسون ، آکلامسون سودیجکم سودیکمی ،
اولماسون عشقمی ادراك ایله بندن بیزار .

. . . .

. . . .

بونه حالتدر الهی ؟ شوبلا سودانی

روحم اقرار ايديور ، فكرم ايدركن انكار !
بلكه وجدانده بر لحظه كيردى بر حس .

متصل كزمسه قارشيمده خيال دلدار .
روحمك عينيميدر ، سوديكمك حسنيميدر

كوكده ، يرده طولاشان شكل الهى اطوار ؟
بن نصل بويله ملك خلقته حيران اولمام ؟

نه ايچون ايتمليم سومه‌مك اوزره اصرار ؟
آنى برحس الهيله سوزسه‌م نه اولور ؟

قلب صافده‌كى علويت سودا دركار .
حسمى لازم ايسه هركسه تفسير ايدرم ،

آنى برصاحب وجدان ايده‌مز استحقار !
ايشته بريار خداسيرته مفتون اولدم

سورم ، سوديكمى عالمه ايتدم اظهار .

٢٨ — شباط — ١٣٠٨

— كتاب —

١

کتاب او آینهٔ انجم حقیقتدر
که هر صحیفه‌سی بر مشرق هدایتدر؛
کتاب او مطلع افکار آدمیتدر
که وجه مظلمی پر نور چشم عبرتدر ؛
کتاب کلشن زینتور طبیعتدر ،
کتاب مخزن اسرار خالقیتدر !

٢

بتون شو عقلمزه خیره بخش اولان آثار ،
بتون شو خاکی سمادن لطیف ایدن انوار ،
بتون شو کوکلمه ایرمش قصور زینتدار ،
بتون شو خالقی ممنون ایدن جلی افکار
کتابك اولدوغنی فهم ایدر اولی‌الابصار
کتابه دیرکه : مدار حیات امتدر .

۳

کتاب درکه ایدر خلقه بخش استعداد ،
آنك لسانی قیلار حقه ظالمدن فریاد ،
سمای نوردن ایتدکجه خطبه‌لر ایراد ،
او کنده رعشه‌لر ایلر جهان استبداد!
کچر یرك دیبنه قتل فکر ایدن جلاد ،
کتاب حافظ روح غریب ملتدر ...

٤

کتاب او مقبره بکزرکه سیر ایدن انسان
اولور معانیٔ عبرت نمونه حیران :
نصل که مقبر ایدرسه دفینی چشمه عیان ،
کتاب فکره ایدر شان عاقلی اتیان ؛
مزاردن ده بیوکدر او مدفن عرفان
که تا ابد ازلی روح علمه تربتدر !

۵

کل ای کتاب خوارق بیان و حق پرور ،
سنکله ایلیه‌لم آسمانه طوغرو سفر :

سنكه عالم معنايى روح سير ايلر ،
سنكه نا متناهى چيقار عقول بشر ،
سنكه سير ايديلير عرش خالق اكبر ،
سنك صحيفه‌لرك جلوه‌كاه قدرتدر !

٦

كتابى بز يازارز ، اشرف اولسه‌ده فرضا
ملكلر ايليه‌مز اشرفيتى دعوا :
كلوب ده آدمه وقت جزاى روز بقا
« نه‌در جهانده سنك خدمتك » ديجه خدا
كتابى ايليه‌جكدر حضورينه اعلا ...
كتاب غيرت انسانه شانلى حجتدر !

٧

كتاب او مونس شفقتشعار آدمدر
كه اك خفى اولان اسرار قلبه محرمدر ؛
ليال هجرك ايچنده رفيق ماتمدر ،
كوكل لساننه فرياد روحه همدمدر ،
حيات عاشقى سويلر خطيب ملهمدر ،

کتاب شاعر ایچون مطلع سعادتدر .

٨

کل ای کتاب بدایع نمون عرفانم،
نم محاسن مولایی ایستیور جانم ،
سنکله خنده نمادر جمال جانانم،
طورور یوز کده سنك انفعال وجدانم،
سنکله قبره کیدر فکرت پریشانم ...
او قبره کیم ابدی بر کتاب حکمتدر!

١٦ — مارت — ١٣٠٩

او مهلقادر

شوروزنندن باقان پریزاد اوبلبل دل ، کل حیادر،
اوروحپروراله سودا ، اوخنده کسترمه صفادر .
هنوزاویانمش دهسیره چیقمش بهاره آغوش آچان صباحی
صباح عشقی ، بهار حسنی طلوعه قارشی پرانجلادر.
فمنده سودا تبسم ایلر ، کوزنده معنا تکلم ایلر ،
یوزنده عصمت تجسم ایلر ،جبینی خورشید اعتلادر.
باقنجه خاکه ایدر تعالی سمایه طوغرو شمیم ازهار
که روح فیض آور بهاری نکاه سودایه مبتلادر ؛
سمایه عطف نکاه ایدنجه زمینه بر نور انیر الهی
که عرش حقدن اونجم آنك جمال صافی ضیابادر .
جبینی تابان ،صفاسی خندان ، مآلی علوی ، شبابی نازان ،
ضیایه بکزر ، سمایه بکزر ، سهایه بکزر ، ملك آسادر !
بوقیز دکل بر تجسم ایتمش خیال فطرت پرست شاعر ،
خیال علوی که روح آنجق بو حسن لاهوته آشنادر .
کونش طوغارسه شومهر تابان حسنه مشتاق تعشق ایلر
که چهره سندن اوچان ضیالر خدانمادر ، خدانمادر !

۲٤ — مارت ۱۳۰۹

الواح طبیعتدن[۱]

۱۵

« طفل وهلال »

قیشك هلالی اومظلومهٔ طبیعتدر
كه عمر شبنمی كچمزده عمری ، بیچاره
عكوس مقبره بیكلرجه ابر شبپاره
ایچنده نامتناهی غریق ظلمتدر !

بوییل هلالی شتانك فقط بهاریدر :
طلوع ایدر افق تابناك مائیدن ؛
مآل حسنی صفای حیاته ساریدر :
كولر شكوفه‌لره روزن سمائیدن .

باقك نصل طوغیور : بر كبود كاشانك
دوشر جمالنه كویا لحاف شفافی ؛
كیرر قوراناغنه صانكه حجلهٔ شامك
نكاه عاشقه بیكانه سینهٔ صافی .

[۱] هلاله نگران برچوجق رسمی ایچون سویلنمشدر

اوناز نین نکهندن دوشن اثیر لطیف
کیروب طمارلرینه برك سبز اشجارك ،
قونوب ده سینه‌سنه پنبه پنبه ازهارك ،
زلال فیضنه جوشش ویرر خفیف خفیف !

باقك نصل طورویور : هالهٔ عذارندن
کبود صافه دوکر نیم خندهٔ طناز !
بەنك بەنك قاچیور صانکه شب جوارندن
سیاه قوشلر ایدرکن دونوب دونوب پرواز .

درینلکنده سمانك سوزر لطافتنی ؛
خیال شاعر عاشق کبی ضیای تری .
نجومه طوغرو اوچان مبتسم سحابه‌لری
آرار آرارده دوکر روحنك مسرتنی !

لطیفدر بومناظر ، بو انفلاق هلال ؛
فقط مسرت معصوم ایله شو پارهٔ جان ،
شو آنلی روح مجسم ، شو طفل زهره جمال
نکاه شاعره الطف کلیر لطائفدن !

هلال لیل شتایه تبسم ایلرکن ،
ایدر زهیرهٔ وجهی هلالی استقبال :
دیکوب‌ده کوزلرینی آسمانه خنده کنان
دییور فریح ، مغنی ، لطیف ، پرخاجان :

« آی کوردم الله ، آمنت بالله ،
« آیلر مبارك ، الحمدلله ! »

— : رمضان ۱۳۱۶ —

— سائل —

قورو بر اکمکی صیقمش قولنه ، پرخلجان
قوشیور — جسم ضعیفیله قولایسه قوشمق ! —
هپ کوپکلرده برابر ، متهالك ، شادان
صارار اطرافنی .. بیچاره نصل اوغراشه‌جق ،
قوت یکروزه‌سنی قاپمق ایچون بونلردن ؟
طاغیلوب خیرلاشیورلرده ینه هپ بردن
صچرایورلر قولنه لقمه قوپارمقده ایکن !

§

بو نه مسکین ، نه قدر عجزینه مغلوب بشر :
قاچاماز ، قوتولاماز شمدی شو حیوانلردن !

روح كوياكى سونوك جبهۀ تارنده كزر...
قارنى آچ ، اكمكى وار... آه شو انسانلردن
برى امدادينه كاسه‌يدى! نصل؟ آدملر
دها شفقتليميدر؟ ايشته كنلر كوله‌رك
حالنى سير ايدييور، ايشلرى كولمك كجمك!

§

صوك بر اقدامى ايله آچلغنك قاچدى هله
فيرلادى بر قايانك اوستنه؛ ارتق راحت!
قوپاروب، پارچه‌لايوب اكمكنى آلدى اله
خيرلايور، بلع ايدييور.. آ نه مشكل نعمت!
حاولايان آچلره بذل ايتمدى بر لقمه بيله...
شيمدى بر ييرتيجى حيوان كبى آلقدن صولوق،
كوزينك جوف بياضنده صيرتمش طوقاق!

— ۳ نيسان ۱۳۱٦ —

کوچوجك يارم

چیتدیق پیتدیق بر قیز کلیور ،
[illegible]
[illegible]
کوزلم کلیور ، کوزلم کلیور .

کوزلم کلیور ، کوزی پرخنده .
یوزی کوکبدن بیله تابنده ،
مه جبهه سنه پرتو طولیور ،
کل چهره‌سی بر مریخ اولیور .

باق کردنه : نور سحردر ،
قومرالده‌اچی دیجور سحردر ،
نالنده بوقیز حور سحردر ،
بابل نی مسحور سحردر .

[illegible]
[illegible]
صاچی دوشندزسه زیلوب قاچیور ،
اوچیور ، اوچیور ، سوداصاچیور .

کوك مائیسی بر جانفس کیمش ،
سر پوشنیده بر یانه اکمش ؛
اطلاس قوشاغی صارمش بلنه ،
بر غنجهٔ تر آلمش النه .
اثوابی قیصه قاپاماز ایاغی ،
دیز باغلریده کورونور بایاغی !
روزکار اتکی تدویر ایدییور ،
بر هالهٔ مه تصویر ایدییور .
آلدر چورابی کل رنکندن ،
آلمش آنی بر وجهه باقارکن .
هپ باصدیغی یرلرده چمنلر
قالقار ینه کلسون دیه بکلر ...
ترلکلریده شیپ شیپ اورویور
بعضاً یورولوب بردم طورویور
اما ینه بر پرتاب ایدییور
کیم بادی بیله اتعاب ایدییور !
پران پران کلیور ایشته ،
کویا قوشیور کوکده فرشته !
نازان نازان اولیور رقصان ،
رقصان رقصان اولیور خندان ،
خندان خندان اولیور تابان ،
تابان تابان باقیور هر آن ! . .

جانان ... جانان ... نه کوزل جانان !
نه‌یامان جانان ، اکا جان قربان !
بنی کوردیسه اوملك صورت
نه ایچون ایتمز بویانه دقت ؟
بنی کورمشدر اوپری اما ،
بونی ایلرمی بکا هیچ ایما ؟

قوشه‌جق ، قوشه‌جق ، برچوق قوشه‌جق .
قیرلری ، طاغلری ، طاشلری آشه‌جق ؛
صوکره یورولوب سرمست اوله‌جق ،
قوینمده بنم راحت بوله‌جق .
قوینمده بنم بی تاب اوله‌جق ،
بایغین نکهی روحمی چاله‌جق !

— ٢٨ مارت ١٣٠٩ —

قطعه‌لر

۱

ایدوب محبتمه اعتمادیکی تبشیر ،
خراب جسمی معمورة الفؤاد ایتدك ؛
دکل بکا بیله‌رك کوکلك نجابتی
محبتی یارادان حقه اعتماد ایتدك !

— کانون ثانی — ۱۳۰۷

۲

آه سن جنتده آچمش برکل نادیده‌سك ،
پرورش بولمش وجودك نور یزدانی ایله ؛
قوقلاسه‌م برکره‌جك قیسه‌مده وردحسنکی ،
شمهٔ قدسیتندن مست اولور روحم بیله !

— ۱۱ حزیران — ۱۳۰۸

۳

شورسمه لطف ایله دوشدکجه پرتو چشمك ،
غریب کوکلکده نور صفا اولور تابان :

ولى نعمتمك هر زمان يانـنده طورور ،
بوظل جسمه نصل غبطه ايتمسون وجدان ؟

٤

چهره‌مده برضياى سعادت عيان ايسه ،
ظن ايتمه كه كونشدن آنى ايتدم اقتباس ؛
وجدانمى منور ايدن شمس فكريكك
برصاف نوريدركه ايدر وجهيه انعكاس !

— ١ مارت — ١٣٠٨

٥

اشكالى عينيله بنم كوستره مزكن ،
وجدانمى ايلرمى شو صورت سكا تقرير ؟
بن كوكلك ايتسه‌م سكا تصويرينى اهدا ؛
بالله بنه ايليه‌مز حالمى تصوير !
نور نظر كدر كوره‌جك قلب غريبى ،
زيرا كه ايدر روحمه هر لمعه‌سى تأثير .
باقدقجه بورسمه بنى ياد ايت ، بنى ياد ايت ،
ياد ايت كه سنك يادك ايدر عمريمى تسرير !

— ١٤ — مارت ١٣٠٨ —

اغتراب

فغان فغان که غریبم وفا دیارندن ،
بعیدم آه اوپزینك‌ده رهکذارندن .
براویلهٔ بادیهٔ فرقت اولدی کیم وطنم
خیال یار بیله کچمیور جوارندن !
شو کلشنك صاچیلر کریه ابتسامندن ،
کلیر شمیم خزان نفخهٔ بهارندن .
صباحی لیلهٔ هجران قدر بکا انکیز ،
اینر غموم سحر نجم شعله دارندن .
مهیب آه جهاندر زمان قدر ممدود ،
اوغو لدولرله کلن نوحه جویبارندن !
کیروب مقابر عشاقه طوپلامش‌ده نسیم ،
بتون شویرلره صاچمش کوکل غبارندن .
بوکریه کاهده آه ایلدکجه بن تنها ،
عجب طویارمی اومهپاره خنده زارندن ؟
بنم فغانلرمی یارمه کوتورمزسه
نه آکلارم بویرك جوشش بحارندن ؟

شو بلبل آه اوكلك كلستاننه كيتسه ،
طويولسه نوحه‌لرم شعر غم نثارندن ؛
خزان بولوتلری رحم ایتسه یاره کوسترسه
حزين چهره‌مى افق سحر كنارندن .
دكزده ، قوشده ، بولوتده وفا اولورمى بكا ؛
يابانجينك نه‌طويارلر لسان زارندن ؟
اجل ، اجل دييه تنها روصحارى‌يم ،
حيات محو اوليور موته انتظارندن !
بلا وجودمى اى عالم جحيم فراق ،
ياقوب‌ده قورتاريوير حال احتضارندن !
تن غريبه چوق كورمه بر آووج خاكى ،
نه غم كلير سكا برعاشقك مزارندن ؟

٤ — شباط — ١٣٠٨

حسنکی

۱

اودم که خوابه میل ایدر سمادن انجم سحر ،
جمال صبح نوصفا اولوب افقده جلوه کر ،
کزر نقاب ناز ایله ریاض خاکی سرتسر ،
نگاه طفله بکزه‌ین لطیف برضیای تر ،
کوکل قونارده برنهاله کیزلی کیزلی سیرایدر
شکوفه‌لرده ابتسام ایدن خیال حسنکی .

۲

اودم که نوطلوع اولوب بهار ایچنده آفتاب ،
ایچر صبوح نوری مست اولور محاسن تراب ،
جباله روحلر صاچار ملك قانادلی برسحاب ،
شفق ضیائی برسحابی کوستر صفای آب ؛
کورور ، نگاه حسرته ایدرده روحم انجذاب ،
بدیعه‌لرده منجلی اولان جمال حسنکی .

٣

اودم كه شمس غاربك جوارى برمزار اولور ،
زمينه طوغرو كولكه‌لر اينركه لمعه‌دار اولور ،
سمايه طوغرو نورلر چيقاركه ظل نثار اولور ،
شب فراقك اولين ظلامى آشكار اولور ،
طونوق براختر حزين افقده كريه بار اولور ،
تخيل ايلر آغلارم سنك ملال حسنكى .

٤

اودم كه باد نوبهار آچارده باب جنتى
ايدرز مينه منعكس بديعه زار قدرتى ،
كزر خيال طارم مناظر لطافتى .
كوروب دكزده ، يرده ، كوكده خالق ملاحتى ،
عيان بولور طبيعتم سرائر طبيعتى ،
تفكر ايلر آكلارم سنك مآل حسنكى .

٥

اودم كه بر كبوتر شكوفه رنك وشعله بال
اشندن احتراز ايله ايدر تمنىٔ وصال ...
رفيقهٔ صباروك توقف ايتمسى محال .

فقط طورورسه عاشقی آکا کران کایر بوحال ،
دونرده برنکاه ایدر ، کوزنده آنلی برمآل
بولوحه‌ده بولور خیالم انفعال حسنکی .

٦

اودم که فکر شاعری طوتار جمال کبریا ،
ایدرده نور ایچنده آسمان حسنه اعتلا ،
خیالنه عیان اولور بتون عوالم ضیا
بتون محاسن جنان ، بتون ملائك صفا
تخطر ایلر ای اله عشق عصمت انتما ...
تخطر ایلرم سنك ، سنك کمال حسنکی .

٧ — نیسان — ١٣٠٩

١٦

ایکی دوست

بری بر ورد منور که صفاریز حیات ،
اوچوشور سینهٔ حسننده بهاری لمعات ؛

بری برلمعهٔ خندان که چمنلرده اوچار ،
یاپیشیر قلبنه اوراق سمنبویی آچار ؛

برینك فطرت مسروری کشایش بولمش
بو : چوجق روحنه آهنك طبیعت طولمش ؛

برینك خلقت معصومی کزر مست بهار ،
بو : قوزی، سود قوزوسی : اغزینی قوقلار ازهار.

ایکی فطرت که همان بر برینه عاشق اولور ،
چوجغك کوکلنه انجق قوزوجق لایق اولور .

قوزونك قلبنه برلحهده ایلر تأثیر
چوجغك طاتلی نکاهنده‌کی نازنده اثیر :

بولوشورلر - دوشیرلر ایکی معصومه دالك .
روضهٔ عمری گزرلر گولهرك ، اگلنهرك ؛

قوشوشورلر ، اوچوشورلر متهالك مسرور ...
جودنیایه آتیلمش ایکی پروانهٔ نور !

یوروئورلرسه چوجق کندینی راحتجه آتار ،
چمنك اوستنه ؛ مونس قوزو قوینده یاتار ؛

ینه صحراده بوگون بر برینی بولمشلر .
ایچهرك نورینی سرمست بهار اولمشلر .

چوجوغك وجه بیاضنده آچار ورد شباب
قوزونك جسم سیاهندن اوچار رنك تراب ؛

بری برزهرهٔ آن لمعهٔ صاف خورشید .
که کولر جذبهٔ حسننده صفای ناهید ؛

بری برظلمت تابنده ، سیاه برمرجان
که اولور اطلس تارنده ضیالر پران .

چوجوغك جبههٔ نورنده مدور بربهن
کورونور ، دست هوا کاکلنی اوقشارکن ؛

قوزونك آلننك اوستنده بیاض برغنجه
آچیلیر نورسما شکلنه عکس ایتدکجه .

شکل ووضعده تماماً ایکی ضد کامل ،
برینك روحنه اما بری روحاً مائل :

ایشته آغوش بهارده غریق هوسات ،
[illegible] حیات .

شمدی چوق مرحله ده کوکلره تاریکیٔ شام
رفته رفته یاییلیرکن ایدییورلر آرام :

چوجوغك رنکی اوچوق ، کوزلری فرسز ، بایغین .
یاصلانوب بر آغاجك آلتنه یورغون آرغین .

[illegible] :
«کل کل اوناق تازه کوز ، کل ! ینه قاچدکمی هله »

[illegible]
قوزونك شکل کریزانی تلثیم ایلر ...
اویقو مغلوب ایده جك یاوروجغی .. یوق اوناق
تازه کوزکلدی ، صوقولدی ؛ اوده یورغون آزجق ...

برزمان بکلهدی بایغین کوزی نازان نیاز ،
صوکره برده ! » دییرك دوستنی ایتدی ایقاظ !

— ۲٤ نیسان — ۱۳۱٦

بالقونده برقیزه

ملك كبی نه كزرسك اوسمت بالاده ؟
جنانه‌می اوچه‌جقسك عجب بواثناده ؟
نه‌در اونظره‌لرك آسمانه طوغرو مدام ،
نكاه یاریمی كوردك سپهر میناده ؟
خیال دلمی بولورسك فضای صافیده ؟
مآل حقمی آرارسك جهان معناده ؟
اگرچه كوكلره شایسته‌در سنك نظرك ،
فقط نكاهكه شایشــته یوقمی دنیاده ؟
بتون محاسنه معروض اولان كوكل واردر
كوكل كه حسنكی مضطر قالیر تماشاده !
بودم‌ده سایهٔ حسنكده بر كوكل كزییور ،
نصل كه روح كزر سمت عرش اعلاده !
ضیای دیده‌كی برلحظه خا كه عطف ایلیه ،
كوكل خداسنی كورسون اونور سوداده .

— ۲۹ شباط ۱۳۰۸ —

اوصاندم

عالمده‌کی اوضاعی تماشادن اوصاندم ،
خیر کچینن قوم اشرادن اوصاندم ،
هر کوردیکم انسانه مدارادن اوصاندم ،
پس پایه‌لرک شاننی اعلادن اوصاندم ،
وجدانمی انسانلره اخفادن اوصاندم ،
خود بیلدیکمک حکمنی اجرادن اوصاندم :

۲

انسان دینیلن جانور بارقه پیکر ،
امینهٔ مذمومه‌یه پرتاب ایدن اژدر ،
طویماز نعم خالقی بلع ایتسه سراسر ؛
بخش ایتسه خدا کندینه بر عالم دیکر ،
ایستر ، ینه ایستر ، ینه ایستر ، ینه ایستر ،
بن بویله قودوز دیو ایله غوغه‌دن اوصاندم !

۳

جاهل که کلامیله ایدر جهلنی تشهیر ،
فکر نجه قیلار علم ایله دنیالری تسخیر !
عالم که تکبرله ایدر علمنی تقریر ،

مقصودی نفع در ، هنرسز آدملری تحقیر .
هر کس آلیور کندینه سرمایهٔ تقدیر .
خود بین صفت جاهل و دانادن اوصاندم !

٤

هر بر سوزیمی کندم ایچون سویلیورم بن :
مدحم کورینور دقت ایله دیکار ایسه‌ك سن ...
هپ واسطهٔ مدح اولارق علم وادب فن .
بیك شوق ایله عالمیتمی ظاهر ایدرکن
بیقدم بنی بی عقل اولانك دیکله‌مسندن ،
خود بینانکمی عاقله انشادن اوصاندم !

٥

یوق کیمسه ایچون غمکدهٔ خاکده بریار ،
هر کس اولیور کندیسنه یار وفاکار :
مقبرده نصل تك یاتیورسه اولو ناچار ،
دنیاده هنر تك طاپیور آدمه غمخوار !
وجدانمی ایتمکده مروتلری آزار ،
بول سوزلی تودا واحبادن اوصاندم !

٦

عقرب کبیدر ، هپ بیلیرز اکثر اقارب
نیش املیله بزی جرح ایتمکه طالب .
باوعظ و نصیحت بونه برچوغی راغب .

هم دیکلملی اتماملی برسوزی غائب !
اطفال ذکادن دیولان، یابس وراطب ،
پیرانه نصیحتلری اصغادن اوصاندم .

۷

امیده اسارتله سورر عمرینی آدم ،
ایستر ینه سلطانئ حریتی هردم !
غم چکمك ایچون حرایسه‌م ای خالق اعظم،
ارتق یتیشیر ، عبد اوله‌یم ، چکمیه‌یم غم ،
قیل سلسلهٔ جور ایله وجدانمی خرم .
بن بوش یره حریتی دعوادن اوصاندم !

۸

عشقك هله بن ایلدم ذوقنی اذعان ؛
یاسودیکی اولماز ، سوه‌جك شوخ آزار انسان
یا اولسه بیله هیچ بوله‌ماز وصلنه امکان ؛
امکان وصال اولسه‌ده یوق راحت وجدان،
هجرك صوکی وصلتسه‌ده وصلك صوکی هجران ؟
بن بویله بلا منبعی سودادن اوصاندم !

۹

فطرت که ایدر آدمی مفتون حقیقت ،
بیلمم که نیچون ویرملی ادرا کنه قات ؟
هر کوشه‌ده هر ذره‌ده بیك سر طبیعت ،
بر جزئنی انجق بیلیر اما بشریت .
بیلدکارینی بیلمك ایچون‌ده نه مشقت ،
بیك محنت ایله حل معمادن اوصاندم !

۱۰

کاهی دیلرم کیم ایده‌یم نامی ابقا ،
عجزم کورینور فکریمی درحال ایدر امحا ؛
کاهی آرارم لطف ایده‌جك بر کیشی اما ،
مستغنیٔ احسان کورورم خلقی سراپا ،
خولیاده بیله بر املم اولمیور اصلا !
مقصددن اوصاندم هله خولیادن اوصاندم !

۱۱

وجدان ، او بتون آملرك غلغله کاهی ،
اللهمزك آیینهٔ نور نکاهی ،
بیچاره چکوب دورمه‌ده‌در بخت سیاهی ،
انفاذ ایدیور آکلامه‌دن امر الهی .
بیت یأسه کرفتار اولور اما ینه کاهی ،
آندن‌ده کان بانك تقاضادن اوصاندم !

۱۲

شعرم‌که ایدر کوکلم ایچون نغمه‌لر ایجاد ،
شعرم‌که اولور روحمه مجموعهٔ فریاد ،
ارتق اودخی ایلیور طبع غمی شاد :
اوزانی قوافیسی بوزوق سوزلری برباد !
کرچه ایدرم خیلیجه منظومه‌لر انشاد
اما بتون آنلرده‌کی معنادن اوصاندم !

۱۳

دنیا اوفنا خانه‌که شکلنده بقا یوق ؛
بر یرکه کبارنده ، صغارنده حیا یوق ؛
بر یرکه صفاسنده ، سرورنده صفا یوق

شمسنده ، نجومنده بیله حال وفا یوق ؛
انواری ایچنده بزه بر نور هدا یوق !
بالله شو دوزخ کبی دنیادن اوصاندم !

١٤

معتاد ایده‌رك عقله مخالف حرکاتی ،
الحق یشامقده بولورم بن شو ثباتی !
عمرم بکا سد ایلیور ابواب نجاتی ،
اول مرتبه حقدن طلب ایتدم که مماتی
مرحومك افول ایتمه‌مش اولسه‌یدی حیاتی ،
ارتق دیر ایدم ، موتی تمنادن اوصاندم !

٣ تشرین اول ١٣٠٨

کوچك شیلر

۷

یوکسوك

یوکسوكك اینجه شکلنی یازمق
بکا پك کوچ کلیر ، قادینلردن
صوروکز ، بلکه بر کوزل پارچه‌ق
اونی ترسیم ایچون بولور امکان .

بونی برچکمه‌نك ایچنده کورن
معتبر بر رفیق خانه صانیر ؛
قدرینی پك بیلیرلر الده ایکن ،
دوشدیکی آنده مطلقا آلنیر .

اوده لایق نزاکتك آنه :
تننه داپلانیر ایکن ایکنه ،
ینه پك چوق سور ایش ایشله‌مکی ؛

بیك لطافتله چیرپینیر هر آن . .
صانکه بر نخل نو حیاته قونان
کوچوجك بر قوشك کوچوك یوره‌کی !

۱۳ تشرین اول سنه ۱۳۱۶

تصویر وتصور

ینه چیقدی نار ایله قارشیمه کولیور جمالی او آفتك ،
ینه جانه جان قاتەجق بوکون لمحاتی چشم سعادتك .
نه کوزل نه خندەنثار اولور یوزی برشکوفهٔ عصمتك ،
نه قدرده جاذب روح ایمش نظر لطیفی شبابتك ؛
بوکا برملك دیر ایدم فقط بوالهیدر ملکیتك ،
شوقیزی سوردی کونش بیله اکر اولسه اهلی محبتك !

۲

طولیور صفای شبابتی ینه خنده خنده جمالنه ،
ینه غنچه غنچه طراوتی کلیور اوچهرهٔ آلنه .
بوقیزك دکل شوجمالنه طاپیلیرسه چوقمی خیالنه ؛
صانیرەکه کندیده عاشق اولدی باقنجه صفوت حالنه ،
که تفاخر دلی عکس ایدر کوزینك خیالی مآلنه .
دوکیلور اوغمزەلی دیدەدن لمعتی رب ملاحتك !

۳

نصل اولدیده بوجهانه ایندی وجود عصمتك ای ضیا ؛
سکا آسمان سعادتی عجب آچامشمی ایدی خدا ؛
یاره‌لی کوکللری طوپلامقسه مرامك آه آچیرم سکا :
آصیلیرده هرتلنه اوزلف سیاهی بردل پر جفا
بوجهان غصه‌یه ربط ایدر قپانیر سکاره اعتلا . . .
سنی کیمسه کورمه‌دن اوچ ده اول ینه نوری عرش لطافتك !

٥

غلط ایتدی فكر خطا اثر نه بیلیر بنم دل زارمی :
صاقین اوزچه ای كل منجلی كوردیم صفای بهارمی ،
ایزییور خزانه حیات دل سوه‌مز بوكون بیله یارمی ،
اوله‌یم ده صوكره عزیمت ایله زیارت ایتده مزارمی ،
بر آووج ترابمی آل كوتور آتیویر جنانه غبارمی .
قدمك اوپرسه اوخنده غم اوله‌ماز مخالفی دقتك !

٦

اوپه‌مزسنی فقط ای ملك اوپه‌مز ضیای سحر بیله ،
اوپه‌مز اوزچهرهٔ صافكی اوپه‌مز دهان نظر بیله ،
سكا ای نمونهٔ حسن حق باقه‌ماز كوزنجه قمر بیله ،
اوشكوفه‌سك كه جهانده قوقلایه‌مازسنی كل تر بیله ،
سوه‌مز دیلرسه‌ده حسنكی دل پرخدای بشر بیله ،
سنی مطلقا سوه‌جك ینه ملك المحاسنی جنتك !

١ كانون ثانی ١٣٠٨ .

الواح طبیعتدن

۱۷

— زنده و مرده —

نه‌در بو جسم معظم ، بو هیکل ذیروح ؟
بو اورمانك اوزرندن باقان درخت بلند!
قوی وجودینی ایتمش فضایه برکره بند ،
خلود روحنه بی حد بر آسمان مفتوح .
جباله سایه صالار نور آسمانی اوپر
دشر بولوطلری دامان کهکشانی اوپر

هلالی قوینده صاقلار ریاح سرمادن ،
اولور لیالیٔ غمده کواکبه لانه ،
قمر کلیر صوقولور ظلنه پریبانه ،
کونش صفاسنی اوقشار سپهر میناذن ،
زمین زمین یاییلیر نظره کاهنه اعصار :
سما سما آچیلیر نظرده کاهنه انوار

سکوتی واصل حق بر حکیم ذیشانك
حیاته رعشه ویرن منفعل سکوتیدر
غریوی بر متهیج بلند عرفانك
معاشر بشری تتردن خطابتیدر

عظامنی چوروتوب قیرسه‌ده مشاق حیات
ایدر متانت جانیله اعتلاده ثبات .

بو پروقار اغاجك زینت وکمالیله ،
بیوکلکنده‌کی فوق‌الطبیعه برنسبت ،
خیال وفکرمه اولمشدی مورث حیرت ؛
خطاب ایدردی صباحه لسان حالیله ،
مدید ظلی ایچنده چیقارکن اورماندن
کورونده لوحهٔ عین التضاد بریاندن !

مناره سایه‌سی شکلنده بردرخت عظیم ،
خضیض خاکه سریلمش مؤبداً یاتیور .
طبیعت ایلر ایکن شان وقدرینی تکریم ،
بوکون ظلام عدم دوشنه کفن آتیور .
وزان صرصر بیخ افکن مصائب ایله ،
سوکولمش ارض دنیدن یاتار غریب اویله .

قابوقلری طاغیلوب دللری شکست اولمش ،
قوغوقلرندن اولوم رنك وظلی پیدادر .
بتون یاریقلرینه خاك مسکنت طولمش ،
چوقورلشوب کیدیور . عین لحد موتادر ،
چوروکلریله نقوش مزارینی یازییور ،
آغیرلغیله تراب سکونی قازییور .

۲۵ تشرین اول سنه ۱۳۱۸

هلال رمضان

کوروتجه بوسنه کوکده هلال رمضان ،
ینه خورشید جمالك بکا اولدی پنهان ؛
گرچه بر کره جك ایتدکسه‌ده عرض دیدار ،
عاشق امیدی قدر سورمدی وصلك فتان ؛
گرچه هر کس آرایور شمدی هلال عیدی ،
یرده کوکده آرارم سودیکمی بن هر آن ؛
تا بش ماه جمالکله اولور عید سعید ،
ظاهر اول سودیجکم عمریمی ایله خندان ؛
بو جفا شانکه بالله یاقشمازکه سنی ،
آنلی ، وجدانلی ، ملك خویلی یراتمش یزدان .
کورون ای حسن ازلدن یارادلمش مهتاب ،
آسمان دلی برخنده ایله قیل تابان .
سن کوروتمزسه‌ك امین اول که دکل کوکده هلال ،
هم کونش هم قمر اولسه بکا عالم زندان !

۳ رمضان ۱۳۰۹

يأس كران

١

نەدر هوادە شو اعصابى اولدورن ثقلت ؟
بو بر تنفس غول جحيم پردهشت !
نەدر سمادە شو وجدانه عكس ايدن ظلمت ؟
سما دكلدە هلالى ضيا شب فرقت ،
غريبلرلە طولو عالم اجل صورت !
صيقار طورور يوركى ديو پنجه برمحنت .

٢

شو پارە پارە بولوتلركه كوكدە سائردر
عكوس مقبرەدر بيك مزار شاعردر :
مزار شاعره بكزركه حزنى باهردر ،
فقط محاسنىدە اهل قلبه ظاهردر .
سحاب ، روحمى بالايه جذبه قادردر ،
يازيق يازيق كه بوكون ميل حسنه يوق طاقت .

٣

زمان اولوركه طبيعتدە آغلامق ايستر ،
كوكل كبى آنىدە ستر ايدر ظلام كدر ؛
فقط بكاء آكا يار رحيم ايكن اكثر ،
غريب كوكله بكزر بوكون : سكون پرور !

نهایت آغلایه‌جقدر شو عالم مغبر ،
غریب کوکلم ایچون یوق بکایه هیچ قدرت !

٤

صباح اولنجه بو دنیایه کلمشم اما ،
او صبحه شام شتائی دیمك دکلمی روا
که عمرم اولدی بنم غملی برشب یلدا ؟
الهی یوقمی بو لیل حیاته صبح صفا ؟
سما قدر صوکی یوق بربلامیدر دنیا ؟
بولوت کبی ایدیور سه‌یدم آه بن رحلت !

٥

بولوتلر که بکا ای سما سن ایله هجوم ،
بنم وجودمه چوکسون بتون جبال غموم ،
بنم حیاتمه اسسون بتون شوباد سموم !
صفای جانمی اولدیردی طالع مشئوم ،
وجود بار حیاتمدر ، اولمایور معدوم !
عدمده آدمه‌یك کوچ نصیب اولور نعمت !

٢٨ نیسان ٣٠٩

سرچه

۱

غاغه‌سیله اوریبور طیق طیق طیق ،
قوندی برسرچه بزم پنجره‌یه ؛
یمی بولمش عجبا مسخره‌حق ؟
نه‌قدر شوق ایله ایلر جیق جیق !
نظر ایتمز بیله هیچ مشجره‌یه ،
کوزی اطرافنه اما نکران .
چونکه راحت ایله بریم یرایکن ،
قورقیور عمری فدا ایتمکدن .
ذرهٔ جسمنه دنیا دشمن ،
هله اولدورمکه عاشق انسان !
نفس آلدقجه شوحیوان صیق صیق ،
صانیرم تیرنکاهم کیتدی ،
کوچوجك قلبنی مجروح ایتدی .

۲

یوق بنی کورمدی ، کورسه‌یدی اکر
قورقوسندن طورمازدی بردم ،
ینه برشیئی فقط حس ایلر :

وارلغم قلبنه دهشت آور ،
بونوز شیدهدکل طاتلیجه یم .
نه یورکه براقوبده کیتسون ؟
قوش‌ده انسان کبی محتاج اولیور ،
اوده کوچ حال‌ایله بریم بولیور ،
دامله دامله ایچنه قان طولیور ،
قطرهٔ عمری نصل ترك ایتسون ؟
حصبه‌جق بن سنی دلگیر ایتمم :
عافیتله ییکی ا کل ایله ،
صوکره کل کوکله سوزلر سویله .

۳

بویله دیرکن ، نه عجایب حالت !
حسد ایتدم او قوشك ییمکنه ! !
قلبمه کلدی او سنکین غلظت
که ایدر آدمی ازدر طینت ،
یورودم پنجره‌یه مازانه ؛
قوشه بردن بره اولدم ظاهر !
او قدر قورقدی زواللی حیوان
که بتون تتره‌دی جسمنده‌کی جان !
کوزی سوندی ، قانادی دوشدی همان ،
اوچمغه اولمادی بر دم قادر .
اولدی صاندم ، هله چیرپندی ینه . . .

آجی بر جیك دیدی ایتدی پرواز ،
بی آغلاتدی او محرق آواز !

٤

کندی نفسمدن اوتاندم بالله ؛
عودت ایتدم یرمه صاقلاندم .
عجبا کلمیه‌جکمی ؟ ایواه :
کوردی بر بیرتیجی حیوان ناکاه ،
یووامك حولنه کلمز صاندم .
آرادن خیلی زمان ایتدی مرور ،
قورقه قورقه ینه کلدی ، کیتدی
ینه کلدی ، ینه پرواز ایتدی ،
ینه کلدی ، هله خوفی بیتدی .
عودتی روحمی ایتدی مسرور ،
حرکت ایتمه‌مکه قاتلاندم .
یدی هپ بولدیغنی پنجره‌ده
صوکره‌ده کیتدی ییقاندی دره‌ده .

٥

قوندی بر تازه فدانه درحال ،
سیلکنوب تویلرینی هپ آچیور ،
سوسنی ایلیه‌جکدر اکمال ،
اوینادقجه اوموزهر پروبال ،
بتون اطرافنه شبنم صاچیور .

باقكز شمدی نصل شاداندر ،
قارنی طوق، اوستی تمیز ، یاری ده وار ؛
کندینی ایلیور ایشته اظهار ،
اویله بر یار محاسن اطوار
که آنك کوکلنه عشق افشاندر .
ایلدی سودیکنی استقبال ،
یاری یولده اکا اولدی مائل ،
باشلادی زمزمه‌یه نغمهٔ دل .

٢

شو کوزل لوحه‌یه باقدم قالدم ،
ایکی سرچه بکا بر عالمدر .
آنلرك عشقی ایله کام آلدم ،
آنلرك ذوقنه بن ده طالدم ،
یورکم حسلرینه محرمدر .
آه بن سرچه‌لری پك سورم !
کرچه بر یرده دکلدر نادر ،
کثرت وندرت آرارمی شاعر ؟
کوکده بیکلرله کواکب ظاهر ،
آنلرك هپسنی تك تك سورم .
سرچه‌نك دیده‌سی بر شبنمدر ،
جسمی بکزر کوچوجك بر یوره‌که ،
کول کبی رنکی خزانی چیچکه .

٧

ای سحر یوزلی، بولوت تولی چیچك،
نه کوزل همده نه چوق رنکك وار !
لایقیله سنی کیم رسم ایده جك ؟
ای چوجق نغمه لی قوش، یاوروملك،
اوقدر شیوه لی آهنکك وار
که خیالمده اولور بارکتر ؛
ایده مم شعرم ایله بن تصویر؛
اوتوشك روحه ایلر تأثیر !
سرچه کل ، حسمی ایتدك تسخیر،
سکا کوکلم یووا اولمق ایستر !
شمدی اماکه سنك جنکك وار ؛
بررقیب اولدی شو یاندن پیدا ،
آنی تعقیب ایچون اوچدك حیفا .

١٥ نیسان ١٣٠٩

الواح طبیعتدن

۱۸

لیل مکوکب

۱

ای لیل مکوکب سنی ایتدکجه تماشا
روحم اوچیور شوق ایله ییلدیزلره کویا . . .
ظلمتلرك ایلر بکا تقریر خفایا ،
کزمکده سنك کوالکه‌لرکده نیجه سودا ،
چیقمقده سنك لمعه‌لرکدن نیجه معنا ،
محشر کبی بیك درلو حقیقتله عیانسك !

۲

ایتدکجه بو شب بن شو بیوك عالمه دقت ،
مشهود اولیور فکرمه بیك لوحهٔ حکمت :
یارب نه بیوك مقبره‌در شمدی طبیعت ،
هر کوشه‌ده بر سایه نما قبر سکونت ،
هر مقبره بر ییلدیز اولور شمعهٔ تربت ،
ای لیل مکوکب ، نه قدر خوش لمعانسك !

۳

باق باق نه قدر وجه سما نامتناهی ،
انجم او موالید ضیا نامتناهی ،

سیر ایله نصل خاك فنا نامتناهی ،
طاغلرده ، دکزلرده خفا نامتناهی ،
هر کوشه‌ده اسرار خدا نامتناهی ،
ای لیل مکوکب ، نه مهابتلی جهانسك !

٤

قارشمده مسلسل متوالی نیجه کهسار ،
هر پارچه‌سی بر نور سیاه ایلیور اظهار ،
پیرامن کهساری اوپر بر یم سیار
هر طالعه‌سی بر اختره آیینهٔ دیدار . . .
علویت وزینتله سن ای لیل ضیادار ،
بر صبح بهشتی‌یه بیله غبطه رسانسك !

٥

ای لیل مکوکب اوسیه زلفه مماثل ،
ایتدك بنی بر وصلت جانبخشکه نائل ؛
ایواه سنك وصلکده‌ده وار نیجه حائل ؛
یلدزلرك ارتق اولیور مغربه مائل ،
حسنك اوله‌جق شمدی امیدم کبی زائل ،
عمرم کبی حیفا که سریع الجریانسك !

۷ تموز سنه ۱۳۰۸

رسم قطعه‌سی

بابام جهانده بنم باعث حیاتم ایسه ،
ایدن حیاتمی بی شبهه‌سز سكز احیا ؛
ولی‌نعمت وجدانم اولدیكز بالله ،
ملك نویده‌می ایتمكله كوكلمه اهدا ؛
كولر سعادت روحم ضیای وجهمده ،
باقان شورسمه دیر بختیار اولور ابدا .
نه‌رتبه منت وجدانمی بیان ایتسه‌م ،
ولی‌نعمتمه قلبی دوكه‌مم اصلا .
كونش ایده‌یدی اكر قلب اكرمی تصویر ،
او صورت ایلر ایدی بلكه حسمی تقریر !

٢٦ مایس سنه ١٣١٠

قناریه‌جغم

۱

اوتیور شوق‌ایله قناریه‌جغم ؛
نه کوزلدر صداسی، رفتاری !
قونیورده اله قناریه‌جغم
آچیور قورقه قورقه منقاری ...
«جی» لك، جیك جیك، جیجیك جیجك جیك جیك
نه‌دن اومسخره، نه ایدن ترسك ؟
بیلرم دردکی : بر آزیمجك .
ویرمم اما .. ناصل‌ده دلبرسك !
هایدی آل‌یه، یورولدم آرتق بن ؛
سکابیقدم تونکلك ایتمکدن .

۲

قفسه کیردی، ذره‌جك کوزنی
کوکه طوغری چویردی‌ده باقیور،
بکا کوسترمیور کوزل یوزنی ...
غاغاسندن جیولتیلر آقیور ،
صانکه‌بندن شکایت ایلیه‌جك!
یوق .. جیجم .. کل دارلمه‌سن کوزلم ،
دهایملکده بیتمدی؟ ییه‌جك ؛
چیر پینوب طورمه، قون .... کل ایشته الم.

«جیك، جیك جیك!» امان نه طاتلی صدا،
نه باقیشلر، نه چیرپینش، نه ادا!

٣

برقبزك توشكفته كوكلی كبی
كه هنوز ذوق آلیر محبتدن.
بیلمه‌دن، صورمه‌دن، نه‌درسببی
خنده‌لر طوپلیوب طبیعتدن،
دوكر ازهاره بیك ترانه‌تر؛
بو كوزل قوشجغزده صبح ومسا
صانكه هپ قوشلره تعشق ایدر،
شوق ایله متصل اولور كویا!
نغمه نغمه، نوا نوا مسرور،
جلوه جلوه، ادا ادا مغرور!

٤

هر سحر وقتی اویقودن بیدار
اوله‌رق جیو جیوه ایدر آغاز؛
طوری خندان نگاهی رونقدار...
دوراماز بردم ایتمه‌دن پرواز.
نغمه التفات ایدرسه‌م اگر
آصیلیر پنجره‌سیله تللرینه؛
او بكا نغمه‌لر هدیه ایدر
قویارم بوسه‌لرله بن اللرینه،
هر صباح ایلرز بو یولده صفا،
بنی شعرم قدر ایدر احیا!

٥

ينه بر صبحدم اويانمش ايدم ،
دويماينجه قناريه‌مك سسنى
قاچدى‌ده اوچدى كيتدى صانمش ايدم .
آچمادن فجره قارشى ديده‌سنى
يره دوشمش تونكدن آواره ،
قاباروب تويلرى ، يوزى صولمش ،
نفس آلماز كيبدى بيچاره ،
او قدر جسمى بى مجال اولمش !
– سن نه اولدك كوزل قناريه‌جغم ؟ . .
كل مينيك ياورو ، كل قناريه‌جغم ! –

آه

« ج » « ى » « ك » ايواه نصل غريب سسى !
ينه اجبار نفس ايله ، بيتاب
الله قوندى ، ايكلير نفسى .
شبنم چشمى ايليور اشراب
ذرۀ جسمى رحلت ايتديكنى ،
دورمادى بر دقيقه دوشدى يره ،
عمرينك طويدم آه كيتديكنى ،
« جيك ، جيك ، جيك » ديجه بر كره !
« صارى بر كلدك اى عدم چيچكى »
روحكى آلدى قوشلرك ملكى !

١٤ نيسان سنه ١٣٠٩

بر آلبومه یازلمشدر

جامع الفضل اولان کتابکزه
ناممك درجی پك بیوك جرأت :
سزه شایسته سوز بولنمه بیله ،
آنی برسز بولورسکز البت !
فقط انسان آلنجه امریکزی ،
ردوتأخیره قالمیور قدرت ؛
موجب فخر قلب اولان امره
امتثال ایتدی فکر بی حکمت ،
شو سوزم ایشته یادکارمدر :
دوستلق تا ابد شعارمدر !

۱ نیسان ۱۳۱۱

بەتووەن [*]

۱

ملال قلبه منبسط ، صفای روحه غم‌نثار ،
سمای فکری خنده‌ور ، مزار قابی گریه‌زار
بحار وصلی منجمد ، زلال عشقی حارحار ،
قریحهٔ بلندینه اورور مآل کردکار ؛
سماسما بدیعه‌جو ، جهان جهان ترانه‌دار ،
محاسن طبیعتك محیطیدر بو بسته‌کار .

۲

ناصلسه فیض انجلاسی روضهٔ طبیعتك ،
فیوض فکری اویله‌در بو ملهم بلاغتك :
بوتون محاسن گزینی کارگاه فطرتك ،
بوتون زواهر عیونی آسمان قدرتك
اوروب صمیم قلبنه بو قهرمان صنعتك ،
لسان موسیقی ایله جهانه ایلر انتشار .

۳

اولونجه مائل کدر بو فطرت سما حرم
طولار صماخ روحه بی نهایه اخروی نغم ،

[*] بەتووەن آلمانیانك موسیقی شناسانك اعاظمندندر ، ۱۷۷۰ سنه‌سنده بون شهرنده تولد ایدرك ۱۸۲۷ ده ویانه‌ده وفات ایتدی . اوتوز بش یاشلرینه طوغرو قولاغی آغیر- لاشمشدی .

دوشر روح فکرته ظلال لیلهٔ الم ،
کولر سکینت حیاته قانلی چهرهٔ عدم ؛
اولور اودم بکای روحی جبهه‌سنده مرتسم :
کبوتر خیالی چکر عمائق مزار !

٤

لسان روحه آشنا ، جهان عشقی کوش ایدر ،
طورور طورور غلو ملهمات ایله خروش ایدر ،
صدای دور کائناته نغمه‌سیله جوش ایدر !
دوشر ینه زمینه، غازهٔ خیالی پوش ایدر ،
لب سحردن ابتسام نودمیدی نوش ایدر ،
قونار خزان قلبنه صفای شبنم بهار .

٥

کهی خیال یار ایله سمایه ایلر اعتلا ،
قوشار قوشار یندنده، جانکشای شمهٔ وفا ؛
دوکر جناح انجذابی کهکشان انجلا ؛
فقط ایدنجه مهر عشقی ابر نازه اختفا ،
دوشر ضیای چشمنه ظلال شانهٔ دوا ،
قالیر لب محبتده عکس لمعهٔ عذار !

٦

نزاکت الك کزیده برملاحت متالیدر :
شمیم بکر نوحیا ندیمهٔ خیالیدر ،
اثیر بوسه اهتزاز روحنك مآلیدر ،

او اینجه اینجه نغمه‌لر شواهب ملالیدر ،
او کیزلی یزلی آهلر ظلال انفعالیدر ؛
ترانه‌سنده موج اوروز نقاب ابتسام یاز .

٧

صفا ، طرب ده ایتمه‌دن بویوکلکندن احتراز
ایدرلر الك حزین دمنده رقص شوقی نیاز ؛
اولور همان کوزل کوزل ، آچیق صاچیق ترانه‌ساز :
لطیفه‌کو ، بهانه‌جو ، نظر پذیر ، امل نواز ،
غنوده دیدهٔ حیا ، کشاده شاهبال ناز ،
دونر دونر ، اوچوب اوچوب صاچار لوامع مسار !

٨

ایدنجه صرصر خیالی زور وجد ایله غلو ،
ایدر شواهق ذکایی ملهماتی جستجو ؛
اوچار مشارق سماده بیك خیال تیره رو ،
یاغار فیفیٔ حیاته رعد نغمه سوبسو ؛
اورور صماخ عالمه مهیب بانك های وهو ،
چیقار بروج آسمانه تند باد موسقار !..

❧

بوده‌اء ایشته بویله فیضان الهام ،
هیکل قدرینی برعالمه دیکمش استاد ،

ینه آهنك سماوی ایله مشحون غرام ،
یازدی بر شانلی اثر ، بر متوالی فریاد !
بونی دیکلتمك ایچون محنهٔ صنعتده او کون
قورقەرق کالدی فقط ؛ چهرەسی هم رنك مزار ،
نەسی وار ؛ اللری تیترك ، کوزی سەنمش … ناچار
باشلادی ؛ چالغیه برقاچ دە اشارت وبردی …
کیتمیور ، آ کلامیورلر … بو بیوك صنعتکار
بیلمیور یاپدیغنی ؛ قدرتی عاجز ! نەایچون ؟
جسم معلولنه کلمدی اودم روحی آغر …
نظر کاهندە انول ایتدی حیات ابدی !
دکنکی آتدی الندن کیدیور … مستغرق ،
کیدیور رونق ماضیسنه قان اغلایەرق ؛
چونکه : صاغر !

٢٢ شباط ١٣١٥

تقیید کلفتپرورانه

اولدقجه سنك شانهٔ زلفکله مقید ،
پیرامن نازکدن آییرماز بنی برید ،

دوشدکجه سنك پایکه ای حسن سماوی ،
لرزنده حیاتم اولور عشقکله مشید .

لایق کورورم کندمی ایتسهك بیله آزار
شایان بولامام کوکلی سوسهك بیله شاید

« سودم » دیسهك اما یا کیلوبده بکا برکون
ازسوی سما غلغلهٔ روح در آید!

تأبید ایدییورسك بنی حسنکله سن اما
آه اولسهایدی روح وصالکله مؤید !

۹ نیسان ۱۳۱٦

کل اون پاره !

کل اون پاره ، کل اون پاره ! . .
قولنده بر کوزل سپت ،
ایچنده کل بش اون صیره ،
تمیز ، سویملی برچوجق
دیبور : مالم دکل صولوق ،
کلك آلك چابق چابق !
کل اون پاره ، کل اون پاره !

§

کل اون پاره ... او حسن تر ،
او خنده پارهٔ شفق ،
او دل شمیم روحپر ،
او رنك چهرهٔ حیا ،
ترحم ایلمش ضیا ،
تبسم ایلمش صبا . . .
او اون پاره ، نه معتبر !

§

مألی قوندی کوکله
شو لوحهٔ لطافتك ،
حیات صوندی کوکله :
چوجق کوزل ، ادا کوزل ،

چیچك كوزل ، هوا كوزل ،
زمین كوزل ، سما كوزل . . .
بوپك طوقوندی كوكله !

§

طبیعتك سخاسنه
هزار كره آفرین ،
كوزللكی صاچار طورور
زمان زمان ، نوین نوین ؛
شكوفه ، موجه ، كل ، هزار ،
بولوط ، شفق ، قمر ، بهار
ظهور ایدر هزار هزار ،
سما سما ، زمین زمین !

§

خانملرم كل اونپاره !
سپت بوشالدیده ینه
دیوب طورووردی مسخره :
كل اون پاره ! آلك هله ،
دیكر سكزده منديله ،
كمر یاپارسكز بله ؛
كل اون پاره ، كل اون پاره !

١٥ مایس سنه ١٣٠٩

الواح طبیعتدن

١٩

یاغمور

یاغمور یاغاجق ، کوك ینه مستغرق ظلمت .
یوق بر تپه‌جکدن کورنور بهرهٔ مائی ،
یوق بر بولوط آلتندن اوچار نورسمائی ،
آفاقه نزول ایلیور اشباح کدورت ،
آتمش کبی دنیایه سما نیچهٔ ثقلت ،
صاچمش کبی دوزخ یره بر سیل حرارت .

§

یاغمور یاغیور ، تتره‌یه‌رك خائف ونازان
دوشمکده تراویده قطیراتی زمینه :
بر شهر دمادم کتیرر سمع حزینه
آهسته اسولیله کسیك شیوهٔ الحان . . .
باغلار سنی تقلید ایله بر غملی انینه :
آکلار کیدر حسکی نغمهٔ باران ،
قلبمده کومولمش قالان آوازهٔ هجران !

§

یاغمور یاغیور : شمدی بر آهنك طرزا
سودالی خیالاتمی او قدده مهیج :

کویاکه اولور زلف پریشان متموج ،
هر ناز لطیفی اوقدر حائز معنا ،
بو کاوه‌لرینه طوپلانیور نور ایله کویا
عصمت قوجاغندن اوچوشان شمهٔ سودا .

§

یاغمور یاغیور : شمدی بوارق متوالی ،
طراقهٔ صد چاك ایله پرزور صواعق ،
اینکلر کبیدر خشم ایله معمور شواهق
تیترتمه‌ده‌در ظن اولنور باد جبالی ،
تکبیر آلیر اشجار اوله‌رق ساجد خالق ،
بیك فسحهٔ صحراء پر آواز ایله مالی ،
محشرلر آچار کوکلره آفاق حوالی !

§

یاغمور یاغیور : سطح سحر چهرهٔ دریا
انجم کبی بیك قطرهٔ پرنور ایله منقوش ،
برموجه‌جکی ایتمه‌ده برحزمه دراغوش ،
برندأت [*] آلیر قوینه بر روضه‌یی کویا ،
برکوهه قونار قوش کبی برنور درربوش ،
خندان تعبدر نکه نازهٔ اشیا
کریان صفا چهرهٔ پرشبنم دنیا .

---

[*] «ندأت» نونك فتحی و ضمی و دالك سکونیله علائم سماویه غلطی الکم ساغمه تعبیر اولنور دائرهٔ هوائیه‌یه دینور . قاموس جلد ۱ صحیفه ٥٧

اوت لطيف ايدى عالم ، لطيف ورو حنواز .
فقط محاسن دنيا ايچنده عمرى سوڭ
بر اختيار قادين ايكلر طورووردى آواره .
نصيب عمرى اولان كلبه‌جكده بيچاره ،
غريب تك باشنه ـ حقه رحلت ايلر ايكن ـ
ايدردى ذكر نگاهيله بيمجال ، ابكم
ايدردى رحمت حقدن لسان جانله نياز
صداى قدسىٔ قرأتله قطرهٔ زمزم ...

§

ياغمور ياغيور : شدت تأثير هوادن
سيلابه ايله پارچه‌لانان پنجره‌سندن
نوش ايتدى او بيچاره قادين رحلت ايدركن ،
زمزم يرينه رحمت جوشان خدادن !

٦ كانون اول ١٣١٢

نغمهٔ بهار

کلشن بهار حسنکه کلدم ملول وزار ،
کیت سویله یاره حالمی ای نفحهٔ بهار !
کیت سویله یاره چکدیکم آلام فرقتی
باللّه یاقدی روحمی اندوه انتظار !

لرزنده دل ، شکسته نظر ، منطفی امل ،
بی تاب وبی حیات اولورم رهرو غبار
ازهاردن طویار کبی یم شمهٔ وفا ،
انهاردن کلیر کبیدر نغمهٔ مسار .

اشجاردن آرار طورورم ظل حسنی
انواردن امیدایدرم لمعهٔ عذار .
کوکلمده کریه کریه خروشان بلای عشق ،
قارشیمده جلوه جلوه کریزان خیال یار . . . .

کیت سویله یاره حالمی ای نفحهٔ بهار .
دوشدم تراب وصلنه دل خسته ، جان نزار !

۱۶ مارت ۱۳۱۳

عسکر شرقیسی

١

« باق شولوند عسکره عثمانلیدر ،
سونکوسی پارلاق قلیجی قانلیدر ؛ » [*]
سینه‌سی لوح شفق الوانلیدر ،
جبهه‌سی خورشید قدر آنلیدر ؛
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٢

چهرهٔ خندانه ایتسه‌ك نظر ،
نور نیدن کورونور براثر ؛
موته اولان شوقنی کیم کورسه‌کر
ملته عمر ابدی حکم ایدر !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ،
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٣

معدلت ، انصاف ، شجاعت ، سخا
قهر عدو ، عفو ضعیف القوا ،

---

[*] بو بیت بابامکدر

حب نبی ، خوف جناب خدا
فطرت مجبوله‌سیدر دائما !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٤

صیحهٔ شیرانه‌سی اسم جلال ،
ولوله‌سی لرزه رسان جبال ؛
فیض شهادتله رفیع الکمال ،
کوکدن اینر وجهنه نور جمال . . .
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ،
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٥

براولو دریا کبیدر جوش ایدر ،
نعره‌سی آرسلانلری بیهوش ایدر ،
شهد مماتی کوله‌رك نوش ایدر ،
مست بقا . . . موتی فراموش ایدر ،
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٦

خاك وطن بقعهٔ جنت بهار ،
مهبط نور نظر کردکار ،

هرقاريشنده طوريور برمزار ،
حفظنه عسكر ابدى القرار .
كندى يوره‌كلى يوره‌كى جانليدر ؛
قهرمان اجدادى قدر شانليدر !

٧

چشمنه جنت كورينور جا بجا ،
قلبنه انوارينى سرپر خدا ،
اثرينه اجدادك ايدوب اقتفا
جان آتار آلله يولنه دائما !
كندى يوره‌كلى يوره‌كى جانليدر :
قهرمان اجدادى قدر شانليدر !

٨

جان ويره‌رك شانى بولور ازدياد ،
غيرتنه حقده ايدر اعتماد ؛
سيفنه اسلام ايدييور استناد ،
كعبه طورور نامى اولندقجه ياد !
كندى يوره‌كلى يوره‌كى جانليدر ؛
قهرمان اجدادى قدر شانليدر !

٩

صاف يوره‌كلى اولو وجدانلى ار ،
جوهرى پاكيزه شهيد قانلى ار ؛

تام مسلمان ، بتون ایمانلی ار ؛
مرد دلاور یامان عثمانلی ار !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

١٠

چکسه عدو پیشنه کوه سدید ،
صاچسه جهنم کبی نار شدید ،
قلبنی بر آن ایده‌مز نا امید ،
چونکه یا غازیدر او ، یا شهید !
کندی یوره‌کلی یوره‌کی جانلیدر ؛
قهرمان اجدادی قدر شانلیدر !

٢٨ نیسان ١٣١٣

یادکار محبت

۱

نویده ! آه نویده‌م . . لطیف جانانم !
سنکله خنده‌ور اولدی حیات کریانم ،
سنکله طوپلانیور فکرت پریشانم ؛
سنکله حاصل اولور انشراح وجدانم ؛
سنك مألکه مستغرق اولدی عرفانم . . . .
بنم بو حال ایله سن منبع حیاتمسك ،
نویده شمدی بنم عین کائناتمسك . .

۲

شو ادعامه بن اللهی ایلرم اشهاد :
بلای عشق ایله بر یاره اولمادم منقاد .
کوکلده سومکه وارکن بو رتبه استعداد
عجب نیچون اولامازدی غرام ایله برباد ؛
بو حالی آکلاماز ایلردی جان ودل فریاد ؛
من الازل سنی سومش مکر بنم روحم ،
الی الابد سنی انجق سور بنم روحم !

۳

نویده بن سنی بالله جان قدر سورم ،
سنك جمالکی ورد جنان قدر سورم ،

سنك خيالكى مهر نهان قدر سورم ،
سنك مآلكى حورئ آن قدر سورم !
سنك كمالكى بر آسمان قدر سورم ؛
نويده سن بكا احسانيسك اومولانك ؛
لطيف اولور بزه احسانى حق تعالانك !

٤

اودم كه فيض بهشتى بى باد صبح بهار
حريم شوقنه ايلر ملكلرك ايثار :
اولوبده حورئ آن خواب نازدن بيدار
سروش عشقه ايدركن جمالنى اظهار ،
كلير اوچهره يه براحمرار عصمتدار . . .
بولوح شعرمه باقدقچه منجذب اولورم ،
سنك جمالكى قارشيمده ناكهان بولورم .

٥

اودم كه پنبه بولوطلرله آسمان سحر
تستر ايلر ، اولور كلستان زينتور ؛
كونش جمالنى عرض ايلمزسه‌ده يرير
نكاه شاعر ايچون بركونش ظهور ايلر . . .
بولوحه فكرمه اولدقچه انجلا كستر ،
ديرم كه نور شفق خندهٔ جمالكدر ؛
او كيزلى كيزلى كونشلر سنك خيالكدر !

٦

اودم كه انجم تابان سپهر مينادن ،
ضيا نثار اولور انظاره عرش مولادن ؛

ایتر اونور ایله هر نجم عالم آرادن
اوچار محاسن معنا جهان بالادن ؛
بو فیض خالقی سرمست اولوب تماشادن ؛
کمال وجد ایله آفاقه دقت ایلر ایکن . . .
جهان کوزمده عبارت قالیر نویده مدن !

٧

اودم که فکرمه برشقه آسمان کورینور :
خدایه سجده ایدرکن جهان جان کورینور ،
ضیای حقده اوچارکن کر و بیان کورینور ،
فضای نامتناهیده‌کی جنان کورینور ،
فیوض نور الهی جهان جهان کورینور . . .
سنك کمالکی یاد ایلرمده بن اوزمان ،
کمال حقه اولورسك کزیده بر برهان !

٨

بنم شو سوزلرمی صانمه شاعریتدر ،
بو شعرمك هله مدلولی هپ حقیقتدر ؛
کلاممك ـ که بتون منشأی محبتدر ـ
یورکدن اولدیغنه کندی عین حجتدر .
بنم ایچون سنی سومك قدر سعادتدر
اوصاف قابکه شعرمله عرض مافی البال ؛
بو شعری ایلیه‌مم بن الی الابد ا کمال !

٩

بیلیرمیسك که بو دنیاده بردم خرم
کچیرمدم، اوله‌رق دائما زبون الم .

کوزمدن اولمادی زائل برنجی قطرهٔ غم ؛
جهانه کلدیکمه آغلایورایدم هردم !
صباحه ایرمیه‌جکدی بولیلهٔ ماتم ....
جمالك افق امیدمده ایله‌نجه ظهور ،
کوروندی چشممه بیکارله صبح نورانور !

١٠

نه‌در اوغملی نکاهنده‌کی خفی تأثیر
که‌روح شاعری برلمحه‌ده ایدر تسخیر؟
نه‌در او آنلی جمالکده‌کی لطیف اثیر
که قلب عاشقه روح صفا ایدر تقطیر ،
که فکره خالق سودایی ایلیور تصویر ؟ ...
نویده برملك‌الحسن آسمانیسك ،
بنم حیاتم ایچون سن آله نانیسك !

١١

کل‌ای رفیقهٔ عمرم ، فریدهٔ دارم !
کل‌ای خلاصهٔ روحم ، ملك صفت یارم !
کل‌ای نتیجهٔ آمالم ، آنلی دیدارم !
کل‌ای ندیمهٔ وجدان وحس افکارم !
کل ای بدیعهٔ سودا فروز اشعارم !
شو آشیان لطافتده همنشین اولالم ؛
بنم محبتمه سن اینان ... امین اولالم !

٢٥ کانون ثانی ٣١٠

الواح طبیعتدن

۲۰

قان داملەجغی

الندە بر کوچوجك کوملك ، اینجه برایکنه ،
یانندە یاوروجغی مندر اوستنه یاتمش ؛
کوزل قادین صاچنی دوش نازینه آتمش ،
سویملی یاوروجق آلمش اوصاچلری النه .

کوزل قدین چکەرك نازك نازلی ایپلکنی
چیچکلی نقشنی ایشلر ایپکلی تولبندە ؛
سویملی یاورونك اولدقجه وجهی تابندە ،
سەووب سەووبدە باقارکن اوبر کوزلکنی!

بووازلانیر کبی ولدی چوجوق... آمان دوشەجك
زواللی والدە بردن آتلدی ، فیرلاتدی
الندن اوچدی هوایه اونازنین کوملك ؛
اواینجه ایکنه نیان ضمیمنه باتدی ،

کوروندی قطرۀ خونی... کوزل کوزل کولەرك
باقاردە آننەسنه اکلەنیردی یاورو ملك !

۲۷ اغستوس ۱۳۱۲

ساعت

طیق طیق طیق . . . ساعتم اوریور ،
هراوردقیجه یوره‌کم طوریور :

یاقیریلیرسه کیم آلیر یرینه ؟
بیك ایکنه باتوب کوزل اللرینه

آننه‌م بونی اوچ ییلده قازاندی
بونی آلمازسه اولیرم صاندی !

اوقدر هوسم واردی . . . طیق طیق !
اوح ! آننه‌می هیچ اوزمم ارتق :

دیکیشمی دیکرم . بچیمی بچرم ،
رسمی یاپارم ، علاجمی ایچرم .

کوی قیزلرینه مژده‌لر اولسون
التون ساعتم وار بنم آلتون !

هاه هاه هاه ! . . قیصقانه‌جقلر
بونی برایکره‌تی مال صانه‌جقلر .

قیصقانسینلر آننه‌م آلدی .
آلاجق برده بیله‌زیك قالدی . . .

يوق ايستيه‌مم آنه‌جكمدن :
اوقدر عارسز كويلومى‌يم بن ؟

ساعتم ينيشير، پارلاق ساعتم ؛
مينى مينى سوسلو شاقراق ساعتم !

طيق طيق طيق طيق . . نه كوزل‌ده صدا
هر اوروشنده بر بشقه ادا !

كل قوينمه كل، ياوروجغم سن ،
چوق آيرلدم ارتق سندن ،

سنسز يوره‌كم اوره‌ماز بويله ،
كل كل‌ده اوكا سوزلر سويله .

دوستم ، ملكم ، كوزلم سنسك ،
دنياده بنم املم سنسك ؛

ــ ازيجق ايشدن نفس آلدقجه ،
كوندوزلرى ايشسز قالدقجه ــ

قپاغكى آچارم باقارم يوزمه ،
جامكى سيلرم سوره‌رم كوزمه .

كيجه‌لرى اصلا آيريلامام بن
بلبل كبى شاقراق ساعتمدن ؛

هراویاندقجه صاتنی قورارم
قولاغمه طوتارم، دزدینی صورارم .

یاصدیغمك آلتندن اوترده
اویانیر بندن اوكجه سحرده .

یوق بشقه بنم كوكلم ایچون یار ،
بر آننه‌جكم ، برساعتم وار . . .

*
* *

زواللی قیز، كوله‌رك بویله‌جه بش التی سنه
بتون اوساعته وقف ایلدی سعادتنی

فقط اجل ایریشنجه فقیر آننه‌سنه،
جنازه دفنی ایچون كیتدی صاتدی ساعتنی !

٢٣ تشرین اول ١٣١٢

الواح طبیعتدن

۲۱

چهرهٔ قمر

بیاض چیچك دمتندن ظریف وخنده اثر ،
هنوز بیاض ایدی آغوش آسمانده قمر ،
کونش هنوز یاتیوردی، سواحل اسمر
سونوك ضیالره مرآت ژنك بسته ایدی .
اوچار کبیدی زمیندن سمایه نغمهٔ تر ،
سمادن ارضه دوشن برانین خسته ایدی .

۲

نصلده صاف ومجلا شو آسمان برین ،
کبود وجهنی نور غروب ایدر زرین ،
اونور آفاقه برکولکه اولمیور حائل :
حزین نقط متبسم ، سونوك فقط رنکین . . .
کونش بتون بتون اولمشدی مغربه مائل !

۳

قمر صارارمغه یوز طوتدی برلطیف ضیا :
ـ نکاه اول سودا ضیای نو پیدا ـ
تقطر ایلیه‌رك کولدی چهرهٔ دنیا . . .
پارل پارل کزییور بحری عکس وجه قمر ،

قمر اوجلوه کنان حور یار ادای سما
بتم جنانمی مرآت آسمان ایلر!

٤

کمال حسنکه حیرانم ای مه مغرور ،
قالیر حضور جمالکده زهره‌لر بی نور !
بوشب شوروحمی جذب ایله‌ین بحار وجبال.
سنك ضیای لطیفکله نغمه پاش سرور ،
سنك یوزکدن اینر قلبمه امید وصال.

٥

ضیا ضیا . . . بتون اشیا ، بتون جهان نوآر :.
دکز اوچوب اولیور موجه موجه پرتوبار.
جهان جهان کولیور آسمانده نور مسار ،
قمر سمایه آصلمش بوعالمه باقیور ؛
کوزلککندن امین قیز قدر کذبده وقار ،
یوزندن اویله پریانه برغرور آقیور !:

٦

ظهور فجره قدر هور تاب ایدی مهتاب.
کولردی چهرهٔ صافنده التماع شباب ،
فقط صباحه یاقین بربولوط ظهور ایتدی .
کوچوك ، غریب ایدی اما ، غریق رنك تراب ...
قمر اونك قوجاغنده افول ایدوب کیتدی .

۱۰ ایلول ۱۳۱۲.

٨

ببك

یاورولر یاوروسی ببك ! سنی بن
کوچوجك برچوجق قدر سورم .
نجه ذیروح اولان مألمکدن
قلب معصومی حس ایدر قلبم :

تیترر اوستکده برنکاه صبی
غازهٔ طاعتك اودر کویا ؛
بایور کوزلرکده برمعنا
چوجغك نشوهٔ حیاتی کبی .

هرزمان تازه ، هرزمان خندان
چیرپینیرسك لطیف ، برخلجان
بویویوب سینه سنده اطفالك ؛

بعضاً اما ـ یامان خیال کدر ! ـ
سن قالیرسك ، جوجوق جنازه کیدر ...
اوزمان پك حزین اولور حالك !

۲۲ نیسان ۱۳۱۷

تابوت

« تابوت . . . او رهنمای مقبر »

« تابوت . . . او هیکل مکدر »

« تابوت . . . او خطیب صم وابکم »

« تابوت . . . او برودت مجسم »

« تابوت . . . او سکوت پای درسر »

« تابوت . . . او مصیبت مکرر »

« تابوت . . . او وحشت معند »

« تابوت . . . او مقبر سفر بر »

« تابوت . . . او انقلاب خاموش »

« سرحد روان عقل مدهوش »

« تابوت ، او خرابه‌زار امید »

« تابوت ، او اغبرار جاوید »

« تابوت ، اوظل حشر بردوش »

« تابوت ، اوموت جوش برجوش »

« صارمشدی اوروحه چاربالن »

« بن آچمش ایدم مماته آغوش »

کمال وجد وغلو خیاله مستغرق

بوشعر صاعقه آهنکی ایله‌یوب تکرار ؛

مآل شدتی قلبمده جایکیر اولەرق
کیدر طورووردم اوکون جان ربودۀ افکار ...

سوقاقده برجولانکاه پرمسرتده ،
نصل کلیردی لسانه بوشعر آتشبار ؟

نەدندی ؟ آکلامادم بن ؛ فقط او ساعتده
کوروندی پیش خیالمده بر بیوك تابوت :

بلند مرتبه ، پرزینت وقار بقا ،
سر مهیبی شواهق کبی رهین سما ،

سحاباره‌که فوقنده بحر جوشانك ،
تمایل ایتسه‌ده کاهی همان قرین علا ،

اوموزلرنده اوچوب زمرۀ سروشانك ،
جهان جهان ایدییور قطع منزل لاهوت !...

اوکنده نور خدا مشعل هدایتدر ،
ردای دوشی سماپارۀ لطافتدر

که لمعه لمعه کواکب نقوش میناسی ؛
جوانبندن اوچان هپ طیور جنتدر

که روح عشق ایله شویده بال زیبای ؛
پینده ذکر ایله کروبیان یك آواز

ایدر نشاید قدسیۀ بقا انشاد ؛
اورور شواهق هستی‌یه بردرین فریاد

اواونجه نغمۀ تکبیر حق طنین انداز ! ..

بو بر جهان معالی سمایه یوکسلیور ،
بو بر حیات مؤبد خدایه یوکسلیور ؛
بو بر . . . . .

غریب تصادف یامان سقوط خیال !
حیات شاعری مجروح ایدر حقیقت حال :
کوروندی بر کوشه‌دن بر جنازه ، بر تابوت ؛
فقط غریق سفالت ، ملول ، بی‌زینت
که درت کشیله ایدرکن مزارینه رحلت
وجوده بارکران برعدم خمیره‌سیدر .
نه‌در او تختهٔ آلودهٔ غبار سیاه
که ایکره‌نیر اوکا انسان ایدرسه مدنگاه ؟
بتون بوداقلری برقانلی کوز کبی باقیور ،
اوروبجك آغلری اوستنده اولمه‌ده ظاهر ؛
یاریقلرندن اولوم رنکی ، کولکه‌سی آقیور !
خیال وحسمی ایتدی بومنظره مبهوت ؛
هله بتون بتون آزرده خاطر ایتدی بنی
یکانه زینت وداراتی : بریشیل یمنی !

١٠ کانون اول ١٣١٤

کوزلمیدر

کوزلمیدر: دکل، فقط نه شاعرانه حالی وار:
یوزنده برملالی وار، کوزنده برمألی وار،
یوزنده برملالی وار که روح شاعریتك
انیس انجذابیدر؛
کوزنده برمألی وار که زهرهٔ ملاحتك
ضیای اغترابیدر.

کوزل دکلیدر؛ نیچون، بولوح ذی حیات حق
بوشوخ کریهٔ سحر، بو غملی خندهٔ شفق
بنم خیال وجدمك دلیل اشتیاقیدر،
غریق انجلا ایکن؛
بنم ملول روحمك رفیقهٔ فراقیدر
شکست اعتلا ایکن!

کوزلیدر: دکل، فقط لطیف انفعالی وار،
حزین ابتسامی وار، کوکله حسبحالی وار:
حزین ابتسامی وار، شکوفهٔ خزان کبی
پریده لمعهٔ حیات؛
کوکله حسبحالی وار، انین عاشقان کبی
ملول حسن کائنات!

کوزلیدر ، نه‌درکه هپ کوزمده برخیالی وار ،
جهان حزن ونشوه‌ده جمالی وار ، جمالی وار !
کوزل ، کوزل ؛ فقط یازیق‌که حسنی مائل کمال ؛
حیاتمك زوالی وار
کوزل دکلسه‌ده بنم ! ... نه‌در بوشعر بی‌مأل ؟
« نه اولمق احتمالی وار ؟ »

کوزل دکلیدر ؟ نصل ، غرام وناز عصمتی
شفق بولوطلرنده‌کی ملکلرك خیالتی !
شمیم حسنی روحمك من‌الازل اثیریدر
فضای عشق یاردن؛
ضیای روحی قبرمك الی‌الابد منیریدر
سمای کردکاردن !

٢ کانون اول ١٣١٤

خیالمه

۱

ای خیال رفیق آلامم ،
مطلع فیض فیض الهامم ،
کچمسون هیچ سنسز ایامم ؛
محو اولوردی جهانده آرامم ،
اولمسه‌ك مونس حیاتم سن ؛
یار جانم الی‌الابد سکا بن .

۲

بنی ترك ایلینجه هپ احباب ،
کوکله غم ویرنجه بادهٔ ناب ،
روحمی آغلاتنجه رنك سحاب ،
جسممه چوق کورنجه قبری تراب ،
بن خیالمله اعتلا ایدرم ،
بشقه دنیاده اختفا ایدرم !

۳

کل بنم خنده‌ور خیالم کل ،
سنی اینجتمسون ملالم کل ،
ایشته محو اولدی انفعالم کل ،
قالمادی طورمغه مجالم کل ،

کل سنکله شو کلشنه کیدهلم ،
هپ چیچکلرله حسبحال ایدهلم .

٤

باشلایوبده دم حیات بهار ،
اوچوشنجه تبسم ازهار ،
جوش ایدنجه شفق شفق انوار ،
روحلر نشر ایدر ایکن کلزار ،
بن خیالمله بر ضیا اولورم ،
اوچارم حسن خالقی بولورم .

٥

ای خیال لطیفم ایله ظهور ،
هپ آچلسون سماده خندهٔ حور ،
هپ صاچلسون زمینه روح سرور ،
کورهیم بیك جمال نور انور !
کورهیم بیك ضیای سبحانی ،
کزهیم روضه روضه اکوانی .

٦

بر سحر وقتی یار روزنده
ایلینجه طلوعه بر خنده ،
کوسترنجه اوشوخ نازنده
ینه خورشیده وجه تابنده
بن خیالمله یاری سیر ایدرم ،
نشوهٔ کردکاری سیر ایدرم ،

٧

ای خیال رفیقم اول پیدا ،
نیم سودای حسنی سویله بکا ؛
چشم مخمور عشقه ویر معنا ،
الك خفی حس قلبی ایت ایما ؛
طور معصوم یاری آکلایایم ،
او خفیف اغبراری آکلایایم .

٨

صبح اولنجه لطیف بر شبنم
بر کلك کوکلنه دوشر ، اول دم
او کلك سرینه اولور محرم ؛
بن خیالمله اتفاق ایتسهم
روح اولورکن او شبنمی قاپارم ،
کیزلی حسیله داستان یاپارم .

٩

ای خیال منورم ، شو جهان
بکا اولمقده‌در سنکله عیان ؛
اولماسه‌ك سن شو عالم امکان
بکا امر محال ایدردی بیان .
سن بنم منبع حیاتمسك ،
سن بنم عین کائناتمسك .

١٠

سن بکا عالم تجلاسك ،
قلب وروحم قدر مصفاسك ؛

اویله آیینهٔ معلاسك
که بتون جلوه‌کاه دنیاسك !
بتون انوار حسنی حاویسك ،
اویله بر طائر سماویسك .

۱۱

ای خیال جلی عرفانم
ینه جوش ایتدی حس وجدانم ،
ینه عالم قدر پریشانم !
بنم اللهی ایستیور جانم ؛
کل سنکله فضایه یوکسله‌لم ،
عرش مولا تمایه یوکسله‌لم .

۱۲

عقلی بی‌تاب ایدوب‌ده مادیات
قرارنجه مناهج اثبات ،
جسمی لرزان ایدنجه بار حیات ،
محو اولورکن امید صبر ونجات ،
بن خیالمله بر سما کورورم ،
باقارم نور کبریا کورورم .

۱۳

ای خیال انیس عمرم آه
نه ایچون بندن ایتدك استکراه ؟
بکا یار شفیق ایکن هرکاه
نه ایچون اولمادك بوشب همراه ؟

سنی هر یولده ایلدم دعوت ،
ینه سن کلدك . . . . نه‌در حکمت؟

۱٤

باق اونوتدم سنك او حالتکی
که ایدر غم کزین طبیعتکی :
یاد ایله حسنکی ، لطافتکی
دها یاد ایتمدمدی محنتکی .
بو کیجه سن‌ده کریه پرورسك ،
سن‌ده کوکلم قدر مکدرسك !

۱٥

ای خیال حزینم اول ظاهر ،
سنسز اولمام بکایه بن قادر ؛
آه نره‌ده او تربت شاعر
که اولوردق سنکله بز زائر ؟
کل برابر او مقبره کیده‌لم ،
آغلایوب آغلایوب سکوت ایده‌لم !

۱۹ مایس ۱۳۰۹

شکوفه چین

الی قولی طولمش مینی مینی ملکك ،
بك نازکنی سچمش چیچکك ،
کوکلنی جذب ایتدکجه قوپارمش ،
کندینه بکزتدکجه قوپارمش . . .

سرپیلسه‌ده اطرافنه کاهی ،
دمتنه‌د وشکون نورنکاهی ؛
دمتنی سوییور کوچك یوره‌کی ،
هر غنجه‌سی بر کوزینك ببکی !

دمتنی اوپه‌جك کبیدر اما ،
بوس ایتمکه‌ده قییه‌ماز کویا !
پاینده‌کی نازنده چیچکلر ،
هپ قوینته جان آتمه‌یی ایسترلر !

نازك نازك رفتار ایدییور ،
دمتنی انجتمیه‌رك کیدییور .
دنیاده چوجوقلرله چیچکلر
بر برلرینه چوق بکزرلر :

چیچکك حسنی، چوجوغك کولوشی :
چوجوغك حزنی، چیچکك اولوشی !

چوجوغك رنكى، چیچكك یوزیدر،
چیچكك قوقوسى چوجوغك سوزیدر !

نه‌دینك نه كوزل یاوروجغز بو ،
كندیده بر كلدستهٔ خوشبو !
كلسه‌ده یانمه سوسه‌م یوزینى ،
اوپسه‌م اوپسه‌م یوزینى كوزینى .

صاچسه‌م یوزمه صاچینك تانى ،
آلسه‌م، اوپسه‌م دمتنى ، النى ...
كلمز ، سودیكى بر یره كیده‌جك .
دمتنى اورایه اهدا ایده‌جك ؛

كیملره قسمت اولاجق بیلسه‌م ،
بودمت كیملرى ایده‌جك خرم !
صانیرم كوچوجك ببكنك اولاجق ،
یوق یوق اولاماز ببكك ؛ مطلق
همشیره‌سنه كتوروب ویره‌جك ...
یا كندیسنك قوینه كیره‌جك ...

دكل دكل بو چیچك یوزلى یاوروجق .. بو ملك
غریب جسمنه آغوش آچان یره كیدییور ؛
شكوفهٔ ترینى خاك پاكنه دوكه‌جك ...
یالین آیاق ، باش آچیق قبر مادره كیدییور !

۸ حزیران سنه ۱۳۱۳

نویده‌مه یادکار محبت

« بر آلبومده ، کوچوکلکمدن بری آلنمش رسملرمك قارشیسنه یازلمشدر »

۱

شو کوچك رسمی سیر ایتدکجه
کورورم عمر جهان قیمتنی :
دوزخمده بکا اخطار ایدیور
لیل ماضی‌یه دوشن جنتمی .
باق نصل اللری طونبول طونبول ؛
واقعا کندی بر آز شیشماندر ،
اومینیك چهره‌سی اما که ینه
اوپمکه ، قوقلامه‌یه شایاندر .
شو کوچوکلکده بیوکلك واردر :
بر مهابتله اوطورمش باقیور ؛
یك بکنمش صانیرم کندیسنی ،
کبر معصومی یوزندن آقیور !
باشقه بر رسمم اکر اولماسه بن ،
چوق سوردم بونی هر رسممدن

۲

بونده‌ده باشقه لطافت کورورم :
آزیجق چهره‌سنی اکشیتمش ،

چونکه برلحظه اوجانی رسام !
بکی تك طورمیه محکوم ایتمش .
جن کبی کوزلری فیر فیر دونیور ،
فکری‌ده کندی کبی هیچ طورمماز ؛
یکنظرده بیلنیر احوالی :
یارامازدر یارامازدر یاراماز !
کرچه دستنده کتابی واردر ،
لکن ایلرمی کتابه رغبت ؟
اونی کوچ حال ایله بردم طوتیور ،
اولسه یالکز براقیردی البت. . .
بوفطوغرافده کوزلدر اما ،
باشقه بررسمه اولماز همتا .

۳

شوکوچوك بكده کوزلدر صانیرم :
طورینه خیلی متانت ویرمش ؛
صانکه جدیتنی کوستره‌جك ،
چشم خندانته دقت ویرمش ،
بویوك آدم صانیور کندیسنی ،
سننك حکمنی اجرا ایدییور ،
هله سوسلنمکی رعنا بیله‌رك
شیقلغك شانی اعلا ایدییور !
ینه دستنده کتابی واردر ،
لکن ایلر اوکا حرمت ارتق ؛

کوکب فکری طلوع ایتمشدر ،
سور انسانلغی ، علمی آزیجق . . .
بوفوطوغراف دخی کوکلجه کوزل ،
فقط اولماز ینه بررسمه بدل

٤

بن بوسنمده کوزل بربك ایدم
بکا تیتره‌ردی نکاه ابکار ،
کوردیکم هرکوزلك اطواری
میل قلبی‌یی ایدردی اظهار .
واردی کوکلمده‌ده برحس لطیف ،
فقط انسانه دکلدم عاشق ؛
سودیکم حسن مجرددی بنم ،
شعرایدی روحمه یارصادق .
کزه‌رك عالمی سرمست شباب ،
هپ طبیعتله صفا ایلر ایدم ؛
آله‌رق حسمی ازهارمدن ،
عشقی کوکبلرمه سویلر ایدم . . .
بوفوطوغراف اوزمانی سویلر ،
ینه بردیکریدر شیرینتر .

٥

شمدی جدی ومتین اولدم بن ،
کلدی وجدانمه ذوق تحصیل ؛
هپ تحری حقیقتدی ایشم ،
فکرمی سعیم ایدردی تعدیل .

هر نه اوكرندم ايسه دنياده
بوزمانمده بتون اوكرندم ،
ايلدم سعی ايله تنظيم حيات ،
كندمك آمری اولدم كندم .
كوزلرم آنلی برر اختردر
كه آلير شعله‌سنی فكرمدن ،
چهره‌م آينهٔ وجدانمدر ؛
بابامه بكزه‌يورم آرتق بن . . .
شو فطوغرافله كوكل فخر ايدييور ،
ينه بررسممه عقلم كيدييور .

٦

شوزمانم نه صفا پرور ايدی ؛
نثر وشعرمله ظهور ايتمش ايدم .
عالم حسنی تماشا ايدرك
فكری مستغرق نورايتمشدم ،
كرچه طورم ، نظرم مغموم
كوكلك حزنی ايلر ايما ؛
لكن اول حزن سماوی ايله‌در
كه ايدر شاعری شاعر مولا !
برده مرحومه [١] رفيق اولمشدم ،
ايدييوردی بكا توجيه مقال ،
اوبيوك سوزلرنی ديكليه‌رك
عرشه ايلرايدم اعلای خيال . . .

---

[١] بابام

بونی كورمكلەده يك ممنونم ،
باشقه بررسمه فقط مفتونم .

٧

باقكز شمدی نەحاله كيردم :
صيرمەلی بربك اولمش مرسوم !
هركسه بذل اولنان رتبه نشان
بكاده ايلدی شدتله هجوم .
نەقدر اولسەده مقبول انام ،
شوقيافتله تفاخر ايدەمم :
زی عرفان وفضيلتله كرك ،
مطلقا فخر ايدەجكسه آدم ؛
شوقدر واركه بوكون موقعمك
ايلەمم قدرينی قطعا انكار :
چونكه تأمين معيشت ايدييور ،
چكرم موقعمی بن ناچار .
بوفوطوغراف بكا خوش كلسه بيله
نسبت ايتمم ينه بررسمه هاله .

٨

ايشته عالمده شوتصويرمه هپ
نظر ايتدكجه سعادت بولورم ؛
بوكا جسم كبی ، نغمەم كبی بن
بوكا شعرم كبی مفتون اولورم ،
بونی كندم كبی حتی سورم ،
ذرەجه اولسه ايدی كر امكان ،

دیر ایدم ؛ کوکلم ایچون یکساندر
شو فطوغرافله خیال جانان ؛
چونکه ای نخبهٔ آمال حیات ،
دوشمه‌دن کوکله نور نظرك
بو فوطوغراف اوکا اولدی مظهر
کوکلمده طورییور لمعه‌لرك ! . . .
ایت نویده‌م بکاده عطف نگاه :
نور روحم نظر کدر بالله !

۲۲ اغستوس ۹ ۱۳

عثمانلی بایراغنه !

۱۳۰۲ سنه‌سنده خطاب روح مجروح شباب

سنجاق شهدای دین ایکن بز،
عثمانلیلغه مثال ایدك سن :
خوناب شهادته بوروندك ،
تا حشره چیقوبده آلهانه
بر شان ایله عالمه کوروندك ،
رشك آور ایدك جهانیانه .
کوکلرده شفقلر اولدی تابان ،
اطرافنه طوپلانیردی حوران ،
پارلاردی یوزکده نور یزدان ،
ایواه که بز قالنجه حسسز ،
بر مجمع نور اولان یرکدن
دوشدك شو خرابهٔ سیاهه !

§

دوشدك یره پاره پاره دوشدك ،
مقبرلری تتره‌توب سقوطك
هپ قانلی کفنله چیقدی اجداد ،
امدادکه اولدیلر شتابان .

اجزا که صارلدیغرده اجساد ،
موتالره قالقدی حفظ بلدان .
عالملری طوتدی رنك ماتم ،
جوش ایلدی نالهٔ محرم .
ملت ینه قالدی شاد وخرم . . . .
صاغلرله طولو مزاره دوشدك !
آغلاتمدی کیمسه‌یی هبوطك ،
شایسته کورولمدك نکاهه . . . . .

عثمانلی بایراغنه

١٣٢٤ سنه‌سنده انجذاب روان مباهات

١

یوق یوق دکل : بوکون فیضان صعودکه
اولمش صحائف ابدیت کشاده روح ،
آچمش سمای قلب وذکا سینهٔ فتوح
قان آغلایان لقاکه ، مهیج سرودکه !
یوق یوق : بزمده وار بوکون ارتق حیاتمز ،
اولسه‌کده رنك آلك ایله قانلی بر کفن .
روح شهید ملت اوچار احرارکه ،
عثمانلی قانلریله منور شذارکه
تکبیر نشوه رفرفهٔ تابدارکه

قربانز ایشته کوکلره عکس ایلینجه سن ،
پارلار شفق شفق آچیلیر کائناتمز !
سنجاق ! طوغونجه عالم بالاده شوکتك .
پروار ایدر خدایه قدر فکری ملتك !

٢

تاریخك آسمان منور لقاسنه
سنجاق،وجودك الك متعالی سروش ایدی .
شرقك یوزنده کوکبهٔ خنده پوش ایلدی .
خونك که ممتز جدی شهادت ضیاسنه ؛
قویمشدك الك کزیده زماننده ملتك
قلب وطندن ای ازلی ابر خندهبار !
هر معرکه کده ولوله پاش ظهور ایدك ،
چهرهکاه فکر امت ایچون خنده نور ایدك .
سایهکله خون ملته عقبا نشور ایدك ،
کوکدن اینردی جبهه کزه برفیض شعلهدار ...
بر برج انفلاقی ایدك دست قدرتك ،
تترردی کوکبهکله سنك عالم وغا ؛
ایلردی قانلی کولکهکه دشمنلر التجا .

٣

آتیسی دولتك متزلزل ، ملول ایکن
سلطان مراد اوله سندك عیان اولان ،
سندك اوفکر حکمته مولا بیان اولان
برانشقاق روح ایله بر برج شعلهدن ،

افقنده ملتك سكا نصب ايليوب نگاه ،
شمس بقاىي كوردى نوين برهلال ايله ؛
نجم سعادتنكله كولوب قلب نجدتى
نوركده بولدى سايهٔ اجلال دولتى ،
خندان دوكولدى يرلره خون شهادتى ..
روحنده برصفاى مقدس مآل ايله
پرواز ايدنجه نزدينه آللهنك اوشاه ،
سنجاق ، بولاندك ايشته او خون شهادته ،
عثمانلى سنجاغى اوكون اولدك بو ملته !

٤

سن فاتحك الندە تموجنمون ايكن
اون آتى دولتك يىقلوب كاخ فترتى ،
اولمشدى انقراضنك آواز ضجرتى
قلب جهانه ، سينهٔ اعصاره نالەزن .
استانبولك بروجنه چيقدك ، سمالره
آل قانلوكله ايلدك اعلان اشتهار !
كويا اوكون وجودكه عكس ايتدى برهلال ؛
كويا كه قوندى قلبكه برنجم خنده بال ،
عرض ايلدك طلوعك ايله بربيوك مآل ،
برملتك شبابنه شايسته برعذار ...
آفاق ملكه حقدن اينن انجلالره
شايان ازلنما ، ابديت ربا ، نوين
بر انجلاى عرش ايدك اى روح كامبين !

٥

دست جلادتنده سلیمك طلوع ایله
بر اویله بال ولوله افزا وشعله بار
اولدكده زیر سایه‌كه اورنك اقتدار
جان آتدی بر خیال مقدسله ! سن بیله
حیران ایدك بو مرتبه شان وكمالكه !
قلبكده طوغدی آیت كبرای عون حق ،
اولدك هلال ولوله برج خلافته ،
مزج ایلدك صلابتی روح شجاعته ،
قدسیت ودیانتی فكر حمیته ،
اسلام ایدردی صانكه تعشق مآلكه .
خون حسینه بكزه‌دك ای زهرهٔ شفق ،
بیت خدایی قاپلادی انوار قدرتك ،
جوش ایتدی روح امته علوی حرارتك !

٦

سن فكر حقله ایلیه‌رك عهد واتفاق ،
هندك دكزلرنده جزایرده پارلادك ؛
تورانه چینه ، ولوله افشان اولوب آدك ؛
عكس رخكله ایلدی مغربلر انشقاق .
علویت وكمالكه حیران اولوب سنك
قوشمشدی بارباروس كبی بر شاه سایه‌كه ،
دوكمشدی ملك وتختنی اذیالكه ؛ جهان
هیچ كورمه‌مشدی بویله بیوك لوحه ؛ خاكدان
پارلادی عكس نجم و هلالكه آن بآن .

منبرلرك علملری مفتوندی پایه‌که ،
عمان جوار تختکه ریان اولوب سنك ،
یاقوت طالعه‌لرله کوپوردك مشارقه ،
چینلاتدك آسمانلری ای قانلی بارقه !

٧

سلطان مراد رابعه برخنده ایلدك ،
دور ظهورك ایتدی تکرر زمانلری ؛
ریان اولوب مشارقه عثمانلی قانلری ؛
هر یخلرله کوکاری تابنده ایلدك !
تا اسکدارده باشلایان آواز سطوتك
تا بغدادك جنانه بخش ایتدی ولوله ؛
سن اویله برجهان کبی ملکك فضاسنه
کوچدکجه هر طلوع وغروبك ضیاسنه
هر منبر خلافت وحقك صداسنه
روحك سرایت ایلدی قدسی مآل ایله !
جان ویردی فکر امته پارلاق مهابتك ،
سنجاق شهید عشقك اولور هر بیوك حیات
تبجیل ایدر روانکی تاریخ کائنات !

*
* *

ای خندهٔ مغرور صباحت ،
تابنده لقا چهرهٔ آتی ؛
ای روح ضیا پوش سعادت ،
خندان شفق زهرهٔ آتی ؛

طوغدك بو كون آفاق صفادن ،
طوغدك ينه برعشق وملاحت :
حريتي آغوشكه آلدك !
برطفل ملكچهره كه دنيا
حيران اولور اطوارينه ؛ حتى
ريان غرام ازليت .
برشوق ايله تا كوكاره دالدك . . .
اذيالكه طوپلاندى نظرلر ،
عمانلره برشعشعه صالدك ،
ملت اولاماز شمدى محقر ،
سن ملته بيك شان ايله قالدك ،
بر قانلى كفنسك ، فقط انسان
سنجاق سكا حيران ، سكا قربان !

§

سنجاق او بيوك چهرهٔ نورك
عسكرلكه معشوقهٔ جاندر ،
حالا كورونور دور ظهورك :
والله طمارلرده او قاندر !
سن بوندن امين اول : سكا لايق
قانلر دوكه جك عسكريمز وار ،
بر ملت اولور حسنكه عاشق ،
قوينكده ازلدن يريمز وار !
حريتي وجدانكه ويردك ،
عثمانلىلق امركله مباهى ،

آتيزى بز شانكه ويردك
كل كل اوچانم نامتناهى . . .
عسكر يوركندن بيله عالى ،
اى فكر جليل متعالى !
خونكله اورور قاب اهالى . . .
سنسك بزه آتئ معالى ،
اى ابر جهان رنك الهى !
ظن ايتمه كه بر قانلى كفنسك ،
سن خون شهادت ايله مالى
بر بال ضياسك ازل آرا ،
عثمانليلغك شاننه احرا ،
حريت ملتله مجلا ،
احسان ابد كستر مولى
سنجاق بزه سنسك ، بزه سنسك !

ردوس ١٢ تشرين اول ١٣٢٤

٢٢

کوهسار

بر کوه دلربا که نشیب وفرازینه
طولمش وقارحسن ایله اشجار سایه‌دار ؛
کاهی کاوب قونار کوله‌رك دوش نازینه
ابر نوبهار

بر مرتفع جبل که سما آشیانیدر ،
آغوش پاکنه‌صیغنیر میل خواب ایدر ؛
پیرامننده بوس لب ماهتاب ایدر
مخمورزهره وقت سحر مهربانیدر
پر نشاط وفر

بر کوه پروقارکه دامان پاکنی
تلئیمه موجه موجه قوشار بحرزنمه خیز . .
بکلر حریم تربهٔ خضرای خاکنی
نجم شعله‌ریز .

بر مبتسم جبل که سماوی ترابنه
صاچمش شفق پریلری ازهار شعله‌ور ،

هپ خنده خنده رنك بهار التماع ایدر
کاهی طولازده مزهرهٔ غنچه تابنه

بادروحیر.

بر کوه منجلی که سماپارهٔ ضیا :
اشجاری شمسه قارشی تموجنما ایکن
کلمش خروشه‌ظن اولنور ـ مست انجلا ـ

بحر یاسمن .

برقهرمان جبل که ریاح وبوارقه
بیکلرجه‌ییل کوکس کرەرك ایلمش ثبات !
کوکدن‌ایدر سحائب زرینه التفات
پاینده رعشه رعشه اولور مارصاعقه ،

خائف ممات !

علویت ولطافت وحسن ومهابتك
آیینهٔ بلندی اولان کوهساری
محروم حزن ایدرمی طبیعت دم بهار ؟
ایتمزمی بر ملال ایله کریان مساری ؟
وار ایشته بر بوجاقده پریشان غریب وزار ،
ـ مهجوری تا ابد نظر حب وشفقتك ـ

بر کوچوك مزار !

۵ مایس سنه ۱۳۱۳

وداع

کیدییور کوکلی چالمش کیدییور ؛
عشقمز کندیسنه ماضیدر !
شوق مستقبله طالمش کیدییور
یولنه قلبمی آتسه‌م بیله بن ،
انی ده جکنه‌مکه راضیدر !
آتی پران اولیور شوقندن .
بر زمان فکرمی تنویر ایتدی ،
بر زمان کوکله تأثیر ایتدی .
بر زمان عمرمی تسخیر ایتدی .
شمدی آمالی آلمش کیدییور !
بن نه‌یم ؟ برسنه‌لك اکلنجه . . .
اونه‌در : عمر مؤبد بنجه !

§

کیتمه یك نشئه‌لی یردر یرمز :
ایلرز قوشلرمزله صحبت ،
قوزوجقلرده اولور همسرمز ،
کزه‌رك جولر ایله صحرایی
کورورز عالمی جنت جنت ،
دیکلرز زمزمهٔ سودایی .

کیتمه‌ده ـ مست فیوض سودا ـ
ایده‌یم قلبکی مشحون صفا .
براز اصرار ایدیورسه‌ك حتی
[صوص ! صاقین دیکله‌مسون مادنمز]
سکا بر بوسه‌جك احسان ایدرم ،
ابداً روحکی خندان ایدرم .

§

کیدیور .. پیشنه مهرا قبال
سروسیمینی صاچمش ، کیدیور ....
مبتسم حوری ٔ امید وخیال ،
ـ کورونوب چشمنه تابنده عذار ـ
اکا آغوشنی آچمش .. کیدیور !
نه بیراقدی ؟ اوصانمش بر یار !
کورونن صبح جناندن پارلاق ،
قالان انسان کبی طوکمش طوپراق !
کورونن چهرهٔ خندان شفق ،
قالان اقشامده‌کی نالده مآل !
نظر روح دوزکن ملکه ،
کیم باقار رونقی اوچمش چیچکه ؟!..

§

کیتمه اه ایچون ای روح امل ،
بر نفسجك دها طور سودیجکم !
چوکیور سینه‌مه کابوس اجل ،
قبرمه کیمه‌جکسك بی شك :

باری تابوتمی قالدیر ملکم !
دونکه جسمم آغیر کلمز پك ،
کیتمه اطوارکه حیران اولایم ؛
باقه‌یم چهره‌که کریان اولایم ،
عمرمك نشئه‌سی کیتسون ، سن کل !
کلده پایکده پریشان یاتایم !
قوپاروب کوکلمی صکره آتایم !

§

کیدییور ، کیتدی .. دریغا ، فریاد !
بنی اولدیرمدی بخت ناساز .
« بکا امداد ایدك ، امداد امداد ! »
آجی‌یك حالمه طاغلر ، دره‌لر !
ایکله‌یك آغلایك آواز آواز !
چاغیرك سودیکمی مشجره‌لر ...
کیتدی کوکلم ابدا قالدی غریب ،
بی‌وفا ، عمرمی ایتدی تخریب !
صوك نکاهم بیله ایتمز تعقیب ،
آه کیمدن ایده‌یم استمداد ؟
کیتسون ارتق ، فقط اللهم سن ،
آنی حفظ ایت بتون آفتلردن !

۱۵ مارت ۹۳۱۳

انکلترهیه

ای اولان سنجاغی سمای بلند آفاق ،
ای اولان جوهر حریت فطرت اشراق ؛
ای ایدن کوکب حریتی قطب آمال ،
ای ایدن فکر تمدنله جهانی پامال ؛
ای بیوك قوم ازل حکمت وعالم فطرت ،
حامیٔ عدل خدا ، ناشر روح قدرت .

سن اوعالی ضربان قلب زمانسك که شؤون
خون حریت جسمکله اولور خنده نمون ؛
سن او قدسی فیضان فکر جهانسك که بطون
نور جوال حیاتکله اولور مشرق کون ؛

مغرب جهله تمایل ایدەمز بر اختر
فکرك اولدقچه سماواته حقایق کستر ؛
قدرتك سینهٔ امواجه آتلدقچه سنك ،
بحر عمانه کومولدکجه او آتش بدنك ،
کوپورر آتش حریت دنیا ، آچیلیر
لیل یلدای زمان ، کوکلره نورك صاچیلیر !
اویله برقوهٔ علویهٔ عالمسك سن
که قوانین ازل فطرته محرمسك سن .

اوورديغك ضربه‌لرك عكسى صداى ياحق !
آچديغك ياره‌لرك هر برى بر نجم شفق .
شانلى تاريخكى تبجيله ازللر كافل ،
شهرت وصيتكى دنيايه ابدلر ناقل . .

*
* *

بلكه اوچيوز سنه‌در ظلم حكومتله خراب ،
بويله برعصر ترقيده محقر بى‌تاب
اوله‌رق مرده حياتيله ، صوغوق جانيله ،
اوچوروملر آرايان ضجرت وجدانيله ،
قهر قلبيله ، طونوق چهرهٔ ابهاميله ،
چيكنه‌نن ، پارچه‌لانان سينهٔ آراميله
جو تاريخه آتيلمش توجه بر قوم حيات ،
عنق ضعفنده خشين سلسلهٔ وهميات ،
اويله يوز طوتمش ايدى عالم اضمحلاله
كه بتون ناظر اولانلر شوغروب آله
شو بيوك لوحهٔ غراى شهادت رنككه ،
ييقق ايواندن اوچان ولولهٔ آهنككه ،
انقراضك باقه‌رق قانلى هلاكو يوزينه ،
شيطانك هركوشه‌دن پارلايان آتش كوزينه
« ارتق اولدك بزم انسانلغمز محو اولدى ،
ارتق اجفانمزه طين مذلت طولدى ! »
حكم قطعيسنى ويرمشدى . . فقط عسكرسز !
بويله برقوم كران خواب عطالتكن بز ،

چاپشان ، اوغراشان اولاد وطن ، « جمعیت »
بزی قورتاردی ؛ اواحراره هزاران منت .
قهرمان جانی ایله صفوت وجدانی ایله
بیوك ایمانی ایله قدرت عرفانی ایله
قوجه عثمانلیلق آفاقه آدیملر آتدی ،
شمس حریتی آغوشمزه فیرلاندی !
او زمان ای بیوك ، ای شانلی ، موقر ملت
انكلیز ملتی . . . ای فكر تمدن هیبت !
سن بزم صولتمزدن بومعلا ومهیب
صولت همتمزدن آلوب اعلای نصیب ،
بزی انوار نكاهكله ضیادار ایتدك ،
ملتك غیرتنی ، شاننی اقرار ایتدك ؛
بزه قلبكده اولان حسلری اظهار ایتدك ،
سن بزم روحمزه روحكی ایثار ایتدك ؛
سویلدك حقمزی ، عمرمزی كولدوردك ،
بلكه دشمنلرك آمالنی هپ اولدوردك ؛
بزه حالكله ، مقالكله نكهبان اولدك ،
قوجه بر ملت ایچون برقوجه وجدان اولدك !
یاشا ای ملت حقپرور وعالی همت !
ایشته تعظیم ایدیور شانكه قلب امت .

***

شمدی عثمانلیلرك قلبی شفقزار حیات ،
طولار احفامزه حار ومقدس لمعات ؛

جوشش خون حمیتله مشارق تابان ،
قوشار آفاقمزه انجم قدسی لمعان ؛
هالهلر عکس ایدییور سنجاغمزدن کرهیه ،
کوکدن انوار حیات اینمهده هر مقبرهیه ؛
اویله یوکسلدی سماواته که آواز جنان ،
دیکلهیور نغمهٔ اشواقمزی قلب جهان ؛
آسمانلر آچیلیر جوشش افکارمزه ،
کهکشانلر اینر آفاق ضیادارمزه ؛
قوجه بر کوکبه ودبدبهٔ استقبال
شاهراه ابدیتده ضیا پاش کمال ،
جدواقدامزه سمت قضادن مفتوح
اوچوشور اك کوچوجك لمعهیه عالی بر روح .
نظرهٔ حضرت مولایه بوملت شایان
اولوب اللهنه وجداننی ایلر اتیان .
طویولور ولولهٔ حمد وصدای تکبیر ،
اولور آوازهٔ تحمید جنان عالمگیر .
چشم قدرت کوریبور نشوهٔ وجدانمزی ،
کوش خالقت طوییور غلغلهٔ جانمزی ،
بویله برعالم نوار حمیتده اوچان ،
بر بیوك ملته کیمدر اولاجق رهبر جان ؟
انکلیز ملتیدر ! چونکه اومات ، مسعود
اولور اتواه آچلدقچه جهان موعود .

اوجهان عالم حق تابش حریتدر ،
قوشان انوارینه اخیار قضا سیرتدر .

*

متفقدر بو حقیقتده بتون اهل عقول
انکلیز ماتی دنیاده مکمل مقبول
اولان آمال حیاتیهٔ حریتدن
ذوق آلیردی دها ملتلر اسارتده ایکن :
فطرةً هرزمان احرار ایدی اقوام اما ،
فعلاً آزاده دکللردی ؛ سلطان بقا
اویامان سوز ، اوبیوك فیض جناب مولا ،
نامی حریت اولان شاه عدالت آرا
اولاین تخت هایونی قورمش نرده ؟
اونی تاریخه صورك : شبهه‌سز انکلتره‌ده
بویله‌در بویله بو علوی ، بومسلم حکمت :
مشرق انکلتره‌در ؛ فکر حقیقت نعمت
اورادن باشلامش ابداع حیات ایتمك ایچون
بتون انسانلری پرفیض نجات ایتمك ایچون
اورادن طوغمش اوتابان کلمه : حریت !
الك بیوك ملته الك شانلی سلاح عظمت !

***

بوکون ابحار جهانده طولاشان غول ممات ،
اوعظیم اوردوکه دریالره ویرمش صدمات .
آهنین پیکر و آتش غلیان عالم شان ،
بیك ینار طاغ که اولوز کوکلره طراقه فشان ،

قوت وشوکت وعلویت وقهر وتدمیر ،
برق صد صاعقه وغلغلهٔ عالمگیر ،
بر جهان قلبنی لرزان ایده‌جك شدت وزور
او مهابتلی دونما ، او حیات مغرور
هانکی فیضك ، نه بیوك حکمتك اثوذجیدر ؟
هانکی قوتله دوشر بحره بوفکر قاهر ؟
پارلمان ملتنك قدرت حریتیدر ،
عالمك سلطنتی ملعبهٔ قدرتیدر !

***

باقکز صفحهٔ دنیایه : بتون عالمده
بتون انسانلر ایچنده متعالی ، زنده ،
جسمی پرفیض وتکملی ، یوزی پرنور حیات ،
کندی آزادهٔ جادونکه وهمیات ،
اوزی انسان ، سوزی انسان ، بیوك ، افضل ، اکرم
فطرت آدمه تافیض ازلدن محرم ،
بویله میلیونلر ایله آدم ایچون بر عالم
هانکی یردرکه ایدر شانی تجلیل آدم ؟
ینه انکلتره‌در ! بلدهٔ آتی چهره ،
اورادن طالع اولور شمس همایون بهره ؛
نظر انداز اولان آینهٔ علویتنه ،
طویاماز جاذبهٔ جوشش حریته :
فیرلایان دود صفا سینهٔ اعصارندن ،
اوچان انوار ازل وجه سحر تارندن ،

طویولان زمزمه‌لر قلب ضیا بارندن ،
صاچیلان ولوله‌لر جوشش افکارندن
عکس ایدر قبهٔ فیروزهٔ چرخه، کردون
بو بیوك عالمه حیرتله باقار ؛ روح شئون
طولار اطرافنه بیك شوق ایله ایلر پرواز ،
فکر حریت اوچار کوکلره آواز آواز !
آه ، ای قلب جهان ، فکر جهان ، روح جهان
ای بیوك بلدهٔ جان ، عالم عقل وعرفان ،
سکا شایسته دینلسه ابدی الجریان
یوجه شلالهٔ نوارهٔ فکر انسان !

*
* *

کلك ای خندهٔ ملتله اولانلر مسرور ،
ای رهایاب حمیت شیم قهر دهور ،
ناشر شعر وادب ، محفظهٔ حسیات ،
قلبی حریت ملتله صفاریز حیات
اولان ارباب قلم ، عسکر عالی همت
فکر وقلبیله بتون خالقه ایدنلر خدمت ؛
بتون ارباب تمدن ، بتون اصحاب ذکا
شمدی عثمانلیلغك قلبنی کورمش عقلا ،
شمدی عثمانلیلغه جانی ویرمش شبان ،
فکر حریتی تقدیس ایدن اهل وجدان ،
کنج عصمتده تراویدهٔ تفکر ابکار ،
محترم والده‌لر ؛ مشفق ومکرم اخیار ،

هله سزلر ، هله مکتبلی اولانلر سزلر
کلکز ، جمله‌یی وجدان عمومی بکلر :
قوجه عثمانلیلرك فکرینی تشمیل ایده‌لم ،
خلقك آوازهٔ تکریمنی ترتیل ایده‌لم ،
آچه‌لم ، سویلیه‌لم ، کوستره‌لم قلبمزی ،
ارتق ابکم قیلاماز ظلم ابد مرده بزی ؛
کلکز روحمزك شوقنی تحلیل ایده‌لم ،
انکلیز ملتنك شاننی تبجیل ایده‌لم ؛
انکلیز ملتنك شاننی اعلا ایده‌لم ،
نام علویسنه بیك محمدت اهدا ایده‌لم .
انکلیز ملتنك قلبنه حیران اوللم ،
عین حریت اولان فکرینه قربان اولالم !
ای بیوك قوم معلا شیم ، اعلا حکمت !
آسمان فکر وجهان تابش وعالم عظمت .
ایشته وجدانکه حیران اولیور برامت ،
سکا تا حشره قدر نامتناهی حرمت !

٧ تشرین اول ١٣٢٤

بر سوز

١

عاشقلغی مفتون ایده‌جك بر سوز ایشتدم ،
بر سوزکه ایدر سامعهٔ قلبمه تأثیر ،
بر سوزکه قیلار روحمه جانانمی تصویر ،
بر سوزکه طوینجه انی بن کوکلره کیتدم !
بر سوزکه ایشتمه‌یدی جهان ملکیت ،
ایلردی کوزل قائلنه عرض محبت ! !

٢

حوریٔ سحر باغ بهاریدن اوچارکن
دامانی بوس ایلر انك پنبه چمنلر :
هرکس بو کوزل لوحه‌یه انجق نظر ایلر ،
کابوسه‌لرینك نغمه‌سنی کوش ایدرم بن :
بر بویله کوزل زمزمه جنتده طویولماز .
اما که او سوزدن ینه اصلا کوزل اولماز .

٣

کاهی قونه‌رق دستنه بر دختر آلك ،
صیق صیق نفس آلمقده ایکن غملی کبوتر ،
قیز آکلایه‌ماز ؛ سودیکندن خبر ایستر ،
شاعرسه طویار آهنی بر قلب نهانك .
برخندهٔ حوری کبی نازنده‌در اول آه ،
اما او سوزك بکزه‌یه‌مز ذوقنه بالله !

٤

بازان بهار ارضه اولنجه کهر افشان ،
ازهار صفادن طویولور شمهٔ جنت ؛
اول شمه لساندرکه انکله ایدر البت
هر تازه چیچك برچیچکه عشقنی اعلان .
شاعر بولسانك‌ده طویار ذوقنی اما ،
بولماز اوسوزك روحنی برنغمه‌ده اصلا !

٥

برنیل مکوکب که سکوتلر ایچندن
کویا طویولور رفرف اجناح سروشان ،
ارواحك اولور زمزمهٔ عشقی خروشان ،
بیلك بابل ، اوچار کوکلره جنتلر ایچندن !
شاعر طویه‌رق هپ بوالهی نغماتی
ایستر ینه بر سوزده‌کی اذواق حیاتی .

٦

یارب نه‌در اول سوزکه کلیر سمت سمادن ؟
کل سویلیه‌یم بن سکا ای یار وفاکار ،
معناسنی انکار ایله ایتدك بکا اقرار ،
بالله‌سوزك کوکلی مست ایتدی صفادن :
برشاعری برحوری نازان سوییورمش ،
جانان سوییورمش بنی ، جانان سوییورمش !

١٤ تشرین‌ثانی ١٣٠٩

كوزل چوجق [*]

كوزل چوجق، نه‌قدر خنده‌ور جمالك وار !
كوزكده كننده مخصوص اولان مألك وار .
يوزكده حسن صباوت ضيا نثار اوليور ،
ايكده غنچهٔ فردوس خنده بار اوليور .
اوقولارككه اولور كل عذاركه بستر ،
صفاى هالهٔ مريخى چشمه رسم ايلر !
اوصاچلرككه سنك حسنكه نكهباندر ،
برملكدن اوچان سايهٔ پريشاندر .
نصلكه بدرى تمام اولمادن جمال قمر ،
برانحنا ايله مشرقدن اعتلا ايلر .
نه‌جمال لطيفكده اى فرشته صفا ،
اوطور ناز ايله ايتمش بهاره عرض لقا .
تبسم ايليه‌رك آسمانه طوغرو يوزك ،
ملك چوجقلرينى سير ايدر ضيالى كوزك .
بولوطلرك آراسندن نه‌خوش نمايانسك
چوجق دكل سحرى كوكب درخشانسك !
چوجق دكل متجسم ضياى خندانسك ،
چوجق دكل متبسم نكاه يزدانسك !

---

[*] بر رسم لوحه‌سنه يازلمشدر .

کورنجه رسمکی بالله ملهم اولدم بن ،
بتون محاسنی بردن یوز کده بولدم بن .
سنك لطافتکی قابل اولسه کر تعریف ،
الی‌الابد سنی ایلردی سوزلرم توصیف ؛
فقط سما کبی حسنکده لایتناهیسك ،
کمال شان ایله مخلوقسك، الٰهیسك !

١٥ شباط ١٣١١

بر ملكله بر شاعر

ملك : شاعر ، نه ایچون ملاله‌طالدك ؟
مهر املكمی باتدی آیا :
وجهكده غروب اولور هویدا ؟
مقبرده‌كی انفعاله طالدك !
فكرك كه غریق انجلادر ،
قلبك كه شكوفهٔ صفادر ،
روحك كه سریع‌الاعتلادر ،
حسك كه محیط كبریادر ،
ترك ایلدیلرمی هپ وجودك ؟
اغرب كه طویولمایور سرودك !

شاعر: صوص ای ملك ، ایستەمم تقاضا !
شاعرلكه سنده واقف اولسه‌ڭ ،
كندكده او حس پاكی بولسه‌ڭ ،
وجدانكی ایلیوب تماشا
هر كوشه‌سنی عیان بولوردڭ ،
عمقنده بكای جان بولوردك ،
بیك نوحهٔ بی زبان بولوردك ،
عالم كبی بر جهان بولوردڭ !

ترك ایت بنی اول جهان غمله ،
ترك ایت بنی سودیکم الله .

ملك : یوق یوق سکا هیچ الم یاقشماز ،
نازنده خیالکه طبیعت
ویرمشکن اورتبه شوق وجودت ،
اطوارکه بویله غم یاقشماز .
اوچ فوقنه انجم سمانك ،
طال ذوقنه روضهٔ بقانك ،
کور عالم حسنی خدانك .
فکرکده ظهور ایدن ضیانك
هر لمعه‌سی اختر صفادر ،
روحکده نشاط کبریادر .

شاعر: ایواه سنك تصوراتك
هپ وهم خیال شاعرانه !
اولمازمی عیان کروبیانه
بیلممکه مصائبی حیاتك ؟
شاعر بو حیات ایله مکدر
اولدقجه حیاته لعنت ایلر !
فوقمده طورر ایکن شو کوکلر ،
« قارشمده نه‌در بنم او مقبر » :
ای اولمکی بیلمین فرشته ،
بن اولمکه عاشق اولدم ایشته !

ملك : شاعر ، سکا ایلیور ترحم
اطوارکی سیر ایدن ملکلر ،
جنتدن آچار بتون چیچکلر
بر کره‌جك ایلمه‌ك تبسم .
مقبرلره دوشمه‌سون خیالك ،
دنیالری قاپلایور ملالك !
نالنده کورنمه‌سون جمالك ،
اخترلری آغلادیر بو حالك !
سن روح لطیف ایکن نه جرأت
محو اولمغه ایلك محبت ؟

شاعر : قارشمده نه‌در بنم شو مقبر ؟
مقبرکه بهشته رقت انکیز ،
مقبرکه حیات عبرت آمیز ،
مقبرکه ترابی نوره بکزر ،
مقبرکه جهان قدر پریشان . . . .
حوالده کروبیان نمایان ،
قوینده نهفته شمس عرفان ،
فوقنده ، اوچار نکاه یزدان !
مقبرکه کمالی محتویدر !
عالمده جهان منزویدر !

ملك : الله ایچون ایتمه بویله فریاد :
ایتدك بنی‌ده اسیر محنت ،

فریاده نه‌در بو رتبه رغبت ،
کریانلغی سنمی ایتدك ایجاد ؟
ای حزنی سون غریب شاعر ،
آلودهٔ روح اولان مقابر
ایتمزمی سکا بقایی ظاهر ؟
قارشکده نه‌ایمیدر مظاهر ؟
بر کره جهانه باقده شویله ،
عالمده عدم اولورمی سویله !

شاعر : « اولمازسه وجود ایله برابر
بن نیله‌یه‌یم بقای روحی ؟ »
کوکلم طانیماز صفای روحی
مادام‌که یردمیم مکدر .
محو اولدی سعادت حیاتم :
بر مدفنه کیردی کائناتم ! ! .
رحم ایلمیور بکا مماتم ،
انجق یاشامقده‌در ثباتم !
الله ایچون ای ملك سکوت ایت ،
وجدانی براق جهانکه کیت !

ملك : شاعر ، یتر ایله تغافل :
عطف نظر ایلسه‌ك سمایه ،
مستغرق اولور کوزك ضیایه !
بن حالکی ایلدم تأمل :

کولسون دیه‌رك جهانده اکرم ،
حوریلره بخش ایدوب‌ده ماتم
زرین پری آچنجه بر دم
اوچدم بو جهان حزنه خرّم .
باقمازمیسك آسمانه هیچ سن ؟
باق باق که سنك نوبده‌کم بن !

شاعر: وای کوزمك نوری نویده‌م ، سکا
نشوهٔ عمرم بیله اولسون فدا !
کوکلی کریان ایدییورکن حیات ،
بخش ایدییورسك بکا روح صفا .
شمدی سنکله بیایرم عالمی ،
فکرمه نورکله کلیر انجلا ؛
شمدی سنکله کوروروم خالقی ،
روحمه حسنکله کلیر اعتلا .
لیلهٔ عمرمده جمالك سنك
صاچدی طونوق چشمه نور خدا !
کاه نصل خا که قاچارسه شهاب
جسمنی قوینده صیقنجه سما ؛
عمقنه کرداب حیاتك بنم
اویله ایدردی یورکم التجا ؛
بر نظرکله آنی طوتدکده سن
بند ایدرك زلفکه ویردك بقا .

۳ تشرین اول ۱۳۰۹

کوچوك شیلر

۹

شبنم

کیجه‌نك سینه‌سنده جلوه ایدن
متهالك غرام اثر لمعات
یاقلاشیرکن سحر ، ایترکوکدن ،
اولور ازهاره خنده ریز حیات .
بو کوچوك لمعه‌لرکه شبنمدر
حسن صبحك اثیر وصلتنی
قلب ازهاره کیزلیجه کتیرر ،
اونلرك بوس ایدر طراوتنی .

قطرۀ اشکه جسمی پك بکزر
بویله تشبیه ایدرسه شاعرلر
حقلیدرلر ، فقط بو نقصاندر :

نیجه برقطره‌درکه آغلارکن
ناکهان نملی کوزلریله کولن
چوجوغك کیر پیکنده تاباندر :

۱۰ تشرین‌اول ۱۳۱٦

— كوپريلى —

جبالى كعبه نما بر كتيبهٔ اهرام ،
بحارى منعكس خون شهادت اسلام ،
فضاسى كوكبه آراى چهرهٔ تاريخ ،
نجومى قانلر ايچندن طلوع ايدر مريخ
اولان وطن! بو مقدس، بيوك وطن نه قدر
هجوم ظلم ايله ايل فنايه ايتدى نظر!..
فضاى نامتناهى يى ايكله تن صدمات
صاچلر طورورده بو پهنايه بيك رعود ممات :
نه دوزخى اوچورومل، نه قانلى عمانلر،
نه شكل آدمه كيرمش عقور شيطانلر ،
نه افق ملته چوكمش شفق شفق قانلر ؛
نه قبر ظلمه ييغلمش جهان جهان جانلر
كورور طورور دى وطن برج اشتهارندن،
سقوط ايدر كبى وجدانينك مزارندن!
بوتون بو قانلى صحائف يازلسه قهر دهور
غروبلر له ايدر چهرهٔ سماده ظهور ؛
مماتلر ييغيلير انجم حياته قدر ،
غروبلر قاريشير دور كائناته قدر!..

بنم فقط... ازلی عجز تار شعرم ایچون
نصیب اولان وطنك برزمان قهری بوكون :
بو قانلی صفحهٔ تاریخه ایلدکجه نگاه ،
جنان و جانمی مبهوت ایدر عقاب الله ؛
او صفحه چهرهٔ خونین لقای ماتمدی
او صفحه باشلیجه برکریه بار عالمدی :
چیقارده کوکلره یانمش یوركلرك آهی
آراردی روح نبوتپناهی ، اللهی !
الندە قانلی قلیجلر ، طوائف اجلاف
ایدردی زمرهٔ اخیاری سرتسر اتلاف ؛
چوروك کفنلی ، یانیق یوزلو معشر اجساد ،
سمایه رعشه ویرن برعرمرم فریاد
جنازهٔ وطنی دوش قهر و نکبتده
طاشیردی ایکلیەرك ساحهٔ طبیعتده ؛
ییقق بروجنی بردولت ابد نامك ،
یانیق نجومنی برآسمان خونفامك
سوروكلیور کبی اعماق بی نهایتنه ،
دوشر . . . . دوشردی وطن انقراض ظلمتنه !....
عد وبوغازلری صارمشدی ؛ لمنی ، بوزجه اطه
شکار ظلمی ایدی ، برکوچوك دکز آره‌ده .
برآز جسارت وهمت وپایتخت وطن
اولوردی بروندیك شهری . . . . ظلم بی پایان

ازر ییقاردی بتون مشهور فتوحاتی ! . . . .
طویولماز اولمش ایدی ملتك مناجاتی .
اوپاتخت مصائبده لرزه‌دار سقوط ،
طوروردی چهرهٔ ماضیٔ شانیمز مبهوت !
نه برضیای هدایت نه برامید نجات ،
جهنمی ایدی آواز آه وواه ممات . . . . . .
حقیقتك کوزی دود بلاهت آلتنده ،
عدالتك یوزی لیل سفاهت آلتنده ،
چوجوقلرك باشنی چیکنیور خیول نفاق ،
قادینلرك یوزنی داغلیور سیوف شقاق . . . . .
بوخسته ملتی بولمش اکا بردولت ،
کفن اباسنی تقسیمه ایلمش صولت !
هزار پاره ایدوب بر وزیری غیظ بشر ،
صاتاردی لحمنی افرادناسه عسکرلر ! [*]
ابوالعقول زمان برعقور «جنجی خواجه»
جنونه درس کرامت ویرردی ییللرجه !
جنون چکلدی نهایت . . . صباوت اولدی عیان ،
عنان دولتی رام ایتدی دست ضعف زنان .
معظمات امور ایشته : آو ، جرید اویونی !
یتیشمه‌مش مثلا و'لده سلطانك اوطونی ،
اویله وزیری ایدرلردی قتل ایله تهدید !
هرانفعال ایله برقهرمان دوشردی شهید . . . . .

[*] تاریخ نعیما جلد ٤ صحیفه ٣٢٩

چوجوق حکومتی قائم قادین هواسیله ،
کورنمز اولمش ایدی حکمتك خیالی بیله ،
عرب ، چوراب ، خلایق ، بالطه‌جی .... فلان وفلان
اورور ، قیرار ، صاچار ایلردی قطعه‌لر احسان !
حیات دولته عائد معظمات امور ،
سیاه مغز طواشیدن ایلیوردی ظهور ؛
قادین نیازی چوجوق فکرینه ایدوب تأثیر [*]
اوشاق مقوله‌سی ، حیدر؛ یورکلی بر « ابشیر »
اولوردی صاحب دولت ، وزیر پرعظمت
چوکردی عالمه خونین خسوف پرظلمت !
خلاصه : موت ، ابدی موت بی‌امان .... واویل !
برانقراضه آچیق برفضای لیلا لیل ! ! ......

❧

ایشته بربویله زمانك بویامان فردانك ،
دوزخی بیلك اوچورومدن آچیلان دنیانك ،
عمق دهاش خفادار وشرر بارندن ،
برجهانك ییقیلان معشر اعصارندن ،
بربیوك مملکتك ولولهٔ زارندن ،
بحر ظلمتده قالان حفرهٔ افکارندن
دست عون قدرك فیض جهانکبریله ،
بلکه عرش غضبك شعلهٔ تأثیریله

---

[*] تاریخ نعیما جلد ٥ صحیفه ٤٣٤

بر بیوك ناصیه ! بر پیر خوارق آرا ،
گردباد وطن اوستنده یامان ، مستثنا
ایتدی حق قهر وجهان ولوله عزمیله ظهور ،
قیوریلوب قندی حضورنده عزازیل فتورا [*]
كندی ، آنی ابدگاهه قدر یوكسلدی ،
لحظةً الله اوكون اللهه قدر یوكسلدی !

بر بیوك ناصیه ، مرأت ضیای خلاق ،
ازلی شعلهٔ قدسیهٔ عالم اشراق ؛
قوجه عثمانلی ، یامان سیف مجلای وطن ،
حك اولنمش یوزینه مقصد اعلای وطن ،
قان آقار سیف ضیادار وازل قهرندن ،
آیت حق طویولور ولولهٔ صدرندن ؛
دیزچوكر خشم حضوریله بتون شیطانلر ،
كولر آوازهٔ قهریله بیوك وجدانلر .
دوش عزمنده آلونر طولو بر قانلی جهان ،
بر بیقیق برج سما برسورونن عالم جان ،
چیقیورلر عدمدن ابدی شهراهه ،
متصل یوكسلیور مهر حقیقت گاهه !
بویكیت قانلی ، یكیت جانلی دلاور بووقور ،
قهرمان پیر جلادت كه اوكندن دیجور
آچیلیر ، چهرهٔ آتی یه یوزندن خندان
نورلر ، روح سعادتلر ایدردی جریان ؛

---

[*] كوپریلی محمد پاشانك صدارتی فی ذی القعده سنه ١٠٦٦

نقوجه بر مملكتك كوكبهٔ آمالى ،
بر بيوك دولتك انديشهٔ استقبالى
لمعهٔ چين جبيننده اولوردى ظاهر ؛
دوداغندن دوكولن صيحهٔ موت قاهر
فرقه فرقه بتون اجلافه اولوردى فنا ،
دست قهرنده عيان سيف غضب پاش خدا ؛
يوزى دهشت كونشى كوزلرى هيبت بوجاغى ،
قلبى قرآن ياتاغى ، سينه‌سى الله اوجاغى ،
ايشته نامیله ، مقدس ، ازلى ناميله ،
مشرق آراى ابدجبههٔ خونفاميله ،
بوجه عثمانلى « بيوك كوپريلى » در ! قلب وطن
ايديور تربهٔ مبرورى يوزندن ضربان .
صيت شانندن ، اونك فيض خدا دادندن ،
عمر اعصاره سورن همت اولادندن
قدرت آراى دوام اولدى بو علوى دولت ،
سبحهٔ روحى بو كونولواهٔ حريت !
سكا اى جانلى شهيد وطن ، اى شانلى حيات ؛
سكا اى قلب عمر خصلت وحيدر آيات ؛
كهكشان سايه اولان سيف ضيادار كله ،
آسمان شعشعه قدسيت افكار كله
روح تاريخمز ايتدكجه تفاخر هر آن
بتون آوازهٔ ملتله : هزاران شكران !

رودوس ۲۸ شباط سنه ۱۳۲٤

ارطغرل

سن ای نام بلند ، ای نام ترك ، ای نام رعد آهنك :
اورر قلب جهانه یادصیتکله نوای جنك :
بیوك بردولتك آوازهٔ تاریخ اجلالی ،
مؤبد قوم عثمانینك الك تابنده آمالی
چیقار ارطغرلك لفظ جلیل روحدارندن ،
وطن چیقمش اوشاه نجدتك علوی مزارندن :
جهانکیرانه بردولت یاپان اولادی نامیله
اونام شان ایله ایتمش جهانك قلبنه حمله ؛
فتوحات ابد پیمای عالمدن بیوك برنام ،
صدای قهر استیلاسی خشیت آور اهرام !
کوچوك برکلبه نك طاقنده طوغمش اختر تاریخ !
بیوك نامیله اما برمؤبد حیدر تاریخ .
کولرکن اعتلای سلطنت نور جبیننده ،
خلافت موج اورردی لمعهٔ چشم مبیننده ،
کفن بردوش اولان اولاد استقبالی آتیدن
اونك انظار عالم بیننه اولمشدی روح افکن :
مؤید چهرهٔ اقبالی مهر شرق عثمانی ،
یاتار کهسارمزده سایهٔ تابنده عنوانی .

بقاع مکه دن تاارضرومك صوك حدودنده ،
شو پهنای عظیمك ساحهٔ عالمنمودنده

بتون داماں عرشه اعتلايابِ وابديما
اولان مسجدلرك معبدلرك فوقنده مستثنا ،
بلند وآسمان آرا فيوض معدلت عنوان ،
مشارقدن كونش جرمنده تابان چهرهٔ قرآن
دوكركن عالم تاريك جهله كهكشان نور ،
علملردن اورركن آسمانه بيك هلال هور ،
منور قبهلردن جوشه كلش بيكران عمان
ايدركن قدرت مولايه عرض حمد بى پايان ،
اوقور هرقبهدن برصفحهٔ تاريخه عكس افشان
بيوك ارطغرلك نام بلندى ، تا ابدتابان !
اون اون بش دولتك اعصار ايچنده انقراضندن ،
بحارك ارتعاشندن ، جبالك اهتزازندن ،
سيوف اللهك اعلاى بروجه ارتقاسندن ،
سماوات غزانك انكشاف وانجلاسندن
وجود فخر ومجده نائل اولمش دولت شانك
اوقور تاريخ طوردقجه خطيب قلب ووجدانك !
سن اى نام بلند، اى نام قدسى ، اى نام عدل آكاه،
قدوم نسل ايچون منهاج حقى الملك شهراه :
اوت ، سن فكر حقدن مجدت آراى ظهور اولدك ،
ضعيفك قلب خشيت بارينه نجم غرور اولدك :
يقيق ايوان سلجوقى طوتمش سيف ارطغرل ،
كورور هر افقى نوردن اوسيف حقى استانبول !

بلكه صوك قهرمان عثمانی
اولان اوغلك بيوك سليمانك
ارتحاليله فكر شيطانی
پادشاه اولدی؛ قبر ذيشانك ،
هر غريبو مماتی ديكلردی؛
هر كون ارطغرل ايكلر ، ايكلردی ...
« بكزه يور كهكشانه پاره لرك ،
موكب رحلتك اودر كويا ؛
ييلديرم عكسيدر نقاره لرك ،
سنی آلقيشلايور بروج سما »
شعری تاريخ اضطرابكدر .
كليور لوحهٔ مزاركدن
ييلديرملر قدر بلند ايوان؛
بشرك عمر تارومارندن ،
قلب دنيانك انكسارندن ،
فكر حقك غروب زارندن ،
دها دهشتلی برصدای ممات !
دها خونين مآل برماتم !
ملكمكه كريه بار اولان صدمات
زهر نام روان — خرابكدر .
آه ای حيدر غزا توأم ،
ليل اعصار ايچنده ايكلرسك ؛
جوش ايدر قلب اغبراركدن
جتو تاريخه الك بيوك فرياد ؛

برمؤبد لقای مغبرسك ....
فقط الك جانخراش فریادك
اوردی خلقك صماخ عبرتنه
باندیغك كون ، وطن قدر ناشاد ،
بر سفینه‌یله بحر عمانك
باتدیغك كون مزار غربتنه ! [*]
آه ای جبهۀ بلند — نژاد ،
شمدی هركون ژاپونیانك دكزی
برغروبكله خوننثار اولیور ،
سنی قالدیردی آتدی اولادك ...
تارومار اولدی تربۀ شانك
سكا هردالغه برمزار اولیور ...
كرد باد مهیب هجرانك
ایكلدیر شمدی فكر وقلبمزی :
قاره‌قان دالغه‌لرله آغلایه‌رق ،
بوكون ارطغرل ایسته‌یور برحق !

ختام

---

[*] ارطغرل نام جلادتی طاشیان وتقریباً اون سكیز یكرمی سنه اول طرف دولتمدن زیارت رسمیه ایفا ایلمك ایچون ژاپونیایه قدر كوندریله‌رك عودت ایدركن ژاپونیا دكزلرنده بش آلتی یوز كزیده عثمانلی ضابطی وقهرمان بحریه عسكریله برابر غرق ونابود اولان عثمانلی سفینۀ حربیه‌سی مقصوددر .

فهرست مندرجات

صحيفه

صحیفه

صحیفه

صحيفه

صرف اولنان دقت مخصوصه‌یه رغماً « ظلال الهام » ك ترتیب وطبع سهولرندن تماماً عاری اوله‌رق طبعی میسر اوله‌مامشدر. مع‌التأسف كوریله بیلن یاكلشلرك بر قاچنده معانی‌یی بتون بتون اخلال ایده‌كندن بر تصحیح جدولنك علاوه‌سنه ضرورت الویردی .

صحیفه	سطر	یاكلش	طوغری
٥	١١	حسیاتنك	حیاتنك
٨	٨	آلهه	اله
١٦	١٩	آلات	آلای
١٩	٣	فكر وادب	فكر ادب
٢٢	٥	دولت	دولتی
٢٤	٧	خلیل	جلیل
٧٠	٩	تشأه	نشئه
٧٣	١٧	عشقی	عرشی
٧٦	٦	مبهمیاله	مهیبیاله
٧٧	٨	دوشنده	دستنده
٨٠	١٠	اعلا	اعتلا
٨٠	١٣	بزم	نرم
٨٤	١٤	سیمین	سمین
١٢٤	١١	روز	زور
١٢٧	١٣	كوتوبرده	كوتوبزده
١٨٤	١٧	تازه‌لندی	تازه‌لندی :
١٩١	١	غلا	غلو
٢٠٠	٩	كوكیه	كوكاره
٢٠٧	١٧	قوتولاماز	قورتولاماز
٢٢٣	١٢	غوغه‌دن	غوغادن
٢٢٩	١٢	خیالی	سیلی

صحیفه	سطر	یاكلش	طوغریسی
٢٣١	١٤	نظره كاهنه	فیض قدینه
٢٥٦	١٠	صحراء	حمراء
٢٦٥	٢	اوچار	اوچان
٢٨٠	١٨	ینه	پنبه
٢٩٣	٢	قالغدی	قالدی
٢٩٦	٢	اولدك ده	اولدك كه
٣٠١	١٠	زرینه	زبرینه
٣٠٩	٨	سلطان بقا	اوسلطان بقا
٣١٩	١٣	حیات	حیاته

٣٠٤ نجی صحیفه‌ده ایكنجی بیتدن صوكره بشنجی مصراع اولمق اوزره شو « كیتمه كیتمه سكا قربان اوله‌یم » مصراع علاوه اولنه‌جقدر .

« برائتجكمه » عنوانلی منظومه‌ده ٥٢ نجی صحیفه‌ده « پارلار ، كاه . روانی علویتك اوپر » مصراعندن صكره « دوشمز سمای عمرمه برسایهٔ كدر » مصراعی كله‌جكدر .